

Programmabegroting 2025

Inclusief meerjarenperspectief 2026-2028

Gemeente Bergen
Provincie Limburg

PROGRAMMABEGROTING 2025
Inclusief meerjarenperspectief 2026-2028

GEMEENTE BERGEN

Gemeente Bergen
Postbus 140
5854 ZJ Bergen
Tel: 0485 - 34 83 83
Fax: 0485 - 34 28 44
Bezoekadres: Raadhuisstraat 2, Bergen

Internet: www.bergen.nl
E-mail: info@bergen.nl
De links van sociale media
www.facebook.com/gemeentebergen
www.instagram.com/gemeenteBergen_/

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Deel 1 Algemeen	6
Voorstel aan de gemeenteraad	6
Inleiding	6
Relatie met begroting / coalitieprogramma / speerpunten	6
Argumenten	7
Maatregelen.....	10
Communicatie.....	12
Juridische aspecten	12
Financiën / fiscale gevolgen	12
Voorstel.....	13
Deel 2 De programma's.....	14
<i>Programma 1 Samenleving</i>	15
1.1 Thema Vitale gemeenschappen.....	15
1.2 Algemene basisvoorzieningen	16
1.3 Thema Maatwerkvoorzieningen	18
<i>Programma 2 Ruimte en Economie.....</i>	21
2.1 Thema Milieu en Duurzaamheid	21
2.2 Thema Openbare Ruimte	23
2.3 Thema Ruimtelijke Ontwikkeling	26
2.4 Thema Economie, Recreatie en Toerisme.....	29
<i>Programma 3 Bestuur en Financiën.....</i>	31
3.1 Thema Algemeen Bestuur.....	31
3.2 Thema Publieke Dienstverlening.....	32
3.3 Thema Veiligheid.....	33
3.4 Thema Financiën.....	35
3.5 Thema Overhead.....	36
Samenvatting begroting	38
Deel 3 De Paragrafen.....	39
Paragraaf A Lokale Heffingen	40

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	47
Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen.....	52
Paragraaf D Financiering.....	55
Paragraaf E Bedrijfsvoering.....	58
Paragraaf F Verbonden Partijen.....	68
Paragraaf G Grondbeleid	80
Raadsbesluit	84
Bijlagen.....	85
Bijlage 1 Staat formatie en bezetting.....	86
Bijlage 2 Reserves en voorzieningen	87
Bijlage 3 Investeringskredieten.....	89
Bijlage 4 Portefeuilleverdeling	91
Bijlage 5 Balansprognose.....	95
Bijlage 6 Taakvelden matrix	96
Bijlage 7 Overzicht baten en lasten.....	99
Bijlage 8 Beleidsindicatoren	100
Bijlage 9 Incidentele baten en lasten.....	103
Bijlage 10 EMU Saldo.....	105
Bijlage 11 Lijst met afkortingen.....	106
Bijlage 12 Opbouwtabel algemene uitkering	108
Bijlage 13 Begroting griffie 2025.....	110

Deel 1 Algemeen

Voorstel aan de gemeenteraad

Datum besluitvorming college
24 september 2024

Portefeuillehouder
A. Splinter

Datum vergadering
5 november 2024

Onderwerp

Voorstel tot het vaststellen van de begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028.

Aan de raad,

Inleiding

Met trots presenteren we de begroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028. De begroting is meerjarig sluitend. We liggen goed op schema met het realiseren van het Coalitieprogramma 2022 - 2026. Veel van de ambities zijn gerealiseerd dan wel worden gerealiseerd. In de begroting is ruimte opgenomen voor aanvullende beleidswensen. We investeren onder andere in onderhoud van de wegen, de transitie van de openbare ruimte in de dorpskernen en ondersteuning van onze inwoners onder andere door investeringen in voorliggende voorzieningen. We stellen een aantal maatregelen voor die nodig zijn om het financieel perspectief gezond te houden, met als uitgangspunt geen lastenverzwaring voor de burger.

Relatie met begroting / coalitieprogramma / speerpunten

Het Coalitieprogramma 2022 - 2026 is de basis voor het opstellen van deze meerjarenbegroting.

Daarnaast hebben wij uiteraard rekening gehouden met de wensen vanuit de gemeenteraad die ingebracht zijn tijdens de raadsbijeenkomst voor het opstellen van Kadernota 2025. De beleidswensen zoals die in de Kadernota 2025 staan zijn vastgesteld en daarmee onderdeel geworden van deze meerjarenbegroting.

De begroting maakt onderdeel uit van onze Planning, Reporting en Control cyclus. Voor het jaar 2025 zijn we gestart met de Kadernota. Nu ligt de begroting voor en in het jaar 2025 wordt u ieder kwartaal geïnformeerd over de voortgang via de kwartaalrapportage (over het eerste en derde kwartaal) en de bestuursrapportage (over het eerste half jaar). Middels de jaarrekening leggen wij uiteindelijk verantwoording af over het betreffende jaar.

Financiële positie

Er is sprake van een goede financiële uitgangspositie. De effecten van de teruglopende rijksuitkering zijn in vorige begrotingen al inzichtelijk gemaakt en verder vertaald in deze begroting. Wij zijn er trots op dat we ondanks het aangekondigde financiële ravijn jaar 2026 als gevolg van een fors teruglopende algemene uitkering van het rijk wederom een structureel en reëel sluitende (meerjaren) begroting kunnen presenteren.

De financiële positie bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds is er een beschikbaar vermogen opgebouwd om risico's op te vangen en om noodzakelijke investeringen mogelijk te maken. Anderzijds is er financiële ruimte in de huidige begroting beschikbaar voor het uitvoeren van gericht beleid. Dit kan een intensivering van oud beleid zijn of het opzetten van nieuw beleid.

De vermogenspositie brengen we in beeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement. Het begrotingssaldo is weergegeven onder het kopje 'financiën' in dit voorstel.

Kadernota

In de Kadernota 2025 hebben we u geïnformeerd over voorgenomen uitgangspunten voor het maken van deze begroting. Samenvattend zijn de uitgangspunten:

- De raming van de algemene uitkering en de hierin opgenomen stelposten is gebaseerd op de Septembercirculaire van het gemeentefonds.
- De inflatie bedraagt 2,1%. Het percentage is gebaseerd op de cijfers uit het Centraal Economisch Plan. Daarnaast hebben wij een stelpost opgenomen van € 680.000 voor inflatoire bijstellingen die niet passen binnen de genoemde 2,1%.
- De opbrengst van de OZB, forensenbelasting en verblijfsbelasting is eveneens verhoogd met de inflatie-index van 2,1%.
- Ten aanzien van de milieuheffingen (afvalstoffenheffing en rioolrecht) wordt een kostendekkende tariefstelling aangehouden.
- De personeelskosten zijn geraamd volgens de bestaande cao. Deze cao loopt tot 31 maart 2025. Er is nog geen duidelijkheid over de nieuwe CAO, daarom zijn we uitgegaan van de verwachte loonindex van 3,9% (conform Centraal Economisch Plan 2024).
- De bedragen in de begroting zijn reëel geraamd. Dit betekent dat we rekening hebben gehouden met de werkelijke uitgaven van afgelopen jaren en deze eventueel hebben gecorrigeerd als daar aanleiding voor was.
- De structurele effecten van de bestuursrapportage zijn verwerkt in deze begroting.
- De in de kadernota opgenomen uitgaven voor autonome ontwikkelingen en uitvoering van het coalitieprogramma zijn verwerkt in deze begroting.

Argumenten

Begroting 2025 -2028

Bovenstaande én de begrote bedragen van 2024 (ook afgezet tegen de gerealiseerde resultaten in eerdere jaren) zijn in beginsel de basis voor het jaar 2025. Uitgangspunt is dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Incidentele inkomsten of meevallers voegen we toe aan de algemene reserve. Voor incidentele tegenvallers is deze reserve beschikbaar.

De financiële ratio's zoals weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn in samenhang bezien ruim voldoende.

Met inachtneming van het vorenstaande zijn hieronder de saldi opgenomen van de begroting 2025-2028.

Financiële saldi bij start opstellen Begroting 2025-2028	budgettair effect			
	2025	2026	2027	2028
Saldo Kadernota 2025 inclusief nieuw beleid & meicirculaire	604.355	541.069	542.672	524.380
Saldo primitieve begroting (na verwerken van de uitgangspunten zoals genoemd in de Kadernota 2025 en inclusief effect Septembercirculaire 2024)	125.356	-172.764	-203.563	-175.030

Beleidswensen

Bij het opstellen van de begroting is een aantal aanvullende wensen voor nieuw beleid geïnventariseerd. Deze wensen zijn in onderstaande tabel weergegeven. Onder de tabel wordt per onderwerp een toelichting gegeven.

Nieuw beleid Begroting 2025			budgettair effect			
	Investering	Levensduur	2025	2026	2027	2028
Aanvullende werkzaamheden Catharinastraat Wellerlooi	450.000	25 jaar, 2% rente	27.000	27.000	27.000	27.000
Herdenking 80 jaar bevrijding			25.000			
Continueren budget tijdelijk personeel o.a. i.v.m. vervanging bij ziekte				100.000	100.000	100.000
Verkeersborden databeheer			5.000	5.000	5.000	5.000
Vergroenen Mosaique	PM		PM	PM	PM	PM
Groot onderhoud Kampbrug	390.000	25 jaar, 2% rente	23.400	23.400	23.400	23.400
Dekking uit Maaspark Well			-23.400	-23.400	-23.400	-23.400
Beschermd wonen - begeleiding individueel			140.000	140.000	140.000	140.000
Dekking uit Regionale verdeelsleutel			-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
Verdeelsleutel BW/MO			251.641	418.544	418.544	418.544
Crossroads			30.000	30.000	30.000	30.000
Erfgoedbeleid			50.000	PM	PM	PM
GGD-uitbreiding formatie			60.000	60.000	60.000	60.000
Telling nieuwe beleidswensen Begroting 2025			448.641	640.544	640.544	640.544

Aanvullende werkzaamheden Catharinastraat Wellerlooi

De Catharinastraat in Wellerlooi kent sinds de reconstructie van 2006 in toenemende mate waterhinder en gebreken (zonken) in het straatwerk ter plaatse van de meeste kolken. De oorzaak van deze problemen lijkt specifiek de "aquaflow-fundering" te zijn waarop het straatwerk in 2006 is aangebracht.

We zien dat wateroverlast ontstaat door hevige regenval, welke een piekbelasting geeft op de waterafvoer. Tijdens de ophaalsessie met de gemeenteraad voor de Kadernota 2025 is de wens geuit om dit probleem aan te pakken.

Herdenking 80 jaar bevrijding

In 2025 herdenken we 80 jaar bevrijding na Wereldoorlog II. Om initiatieven te ontplooiën en te ondersteunen om deze gebeurtenis te vieren, is budget opgenomen in 2025.

Continueren personeelsbudget

In verband met feitelijk ziekteverzuim is continuering van budget voor vervanging bij uitval noodzakelijk. Dit was tot en met 2025 opgenomen. Om adequaat directe dienstverlening te kunnen borgen is een beperkt budget voor vervanging tijdens ziekte nodig.

Verkeersborden databeheer

We sluiten aan bij het nationaal dataportaal Wegverkeer (NDW). Hiermee heeft de overheid het totaaloverzicht van onder andere aanwezige verkeersborden. Dit is van belang voor bijvoorbeeld het actueel houden van navigatiesystemen. Het programma wordt de basis voor onder andere beheeractiviteiten, verkeersbordenmanagement (op basis van de analyses) en zorgt ervoor dat we op

dit onderdeel voldoen aan het landelijk project “digitalisering Mobiliteitsdata” (wettelijk verplicht per 1-1-2025).

Vergroenen Mosaique

In 2023 is door uw raad de wens geuit voor het vergroenen van Mosaique. We onderzoeken op welke wijze de vergroening het beste vorm kan krijgen. Op dit moment is nog geen kostenraming te geven.

Groot onderhoud Kampbrug

Periodiek worden de kunstwerken binnen onze gemeente geïnspecteerd. In 2023 heeft uw raad een onderzoeksbudget beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan de Kampbrug. Het blijkt dat er enkele opties zijn om dit onderhoud uit te voeren. Dit onderhoud wordt uitgevoerd, rekening houdend met de hoogwaterbeschermingsopgave.

Beschermd wonen / begeleiding individueel

Op 5 december 2023 heeft het college de beleidsagenda Meedoen en Wonen 2024 vastgesteld. Dit betreft een regionale beleidsagenda op het gebied van complexe doelgroepen, waaronder beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg en preventie. Beschermd wonen en begeleiding individueel komt voort uit deze beleidsagenda. Het betreft hier een pilot om te starten met betrekking tot het leveren van zorg voor inwoners die qua zorgvraag tussen beschermd wonen en individuele begeleiding zitten. Gemeente Bergen pakt dit gezamenlijk met de gemeente Gennepe op.

Verdeelsleutel BW / MO

De verdeelsleutel Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg & Preventie (B&P) zoals vastgelegd om de in de Samenwerkingsmodule 2 van de GR dient jaarlijks opnieuw vastgesteld te worden door het Algemeen Bestuur van de MGR, opdat de MGR de verdeling van het saldo van de regionale begroting BW, MO, B&P op een rechtmatige wijze kan uitkeren aan de deelnemers. Zonder een jaarlijks vastgestelde verdeelsleutel kan de MGR geen rechtmatige uitkering doen van het saldo van de regionale begroting aan gemeenten.

Voor de jaren 2022 t/m 2024 is gebruik gemaakt van een verdeelsleutel gebaseerd op de uitgangspunten zoals die bij aanvang van het contract in 2021 bekend waren. De gehanteerde uitgangspunten zijn achterhaald en door het Algemeen Bestuur is besloten om vanaf 2025 te werken aan een nieuwe verdeelsleutel, gebaseerd op objectieve kaders en uitgangspunten waarbij de zorgvraag centraal staat in plaats van het zorgaanbod.

Voor de verdeelsleutel 2025 geldt het kader zoals vastgesteld in de Samenwerkingsmodule 2 van de GR, waarbij 25% van het saldo wordt verdeeld naar rato van inwoners en 75% van het saldo wordt verdeeld naar rato van de lokale zorg- en toegangskosten. De nieuwe verdeelsleutel is financieel uitgewerkt, gebaseerd op basis van het door de VNG uitgewerkte verdeelmodel volgens het model Andersson Elffers Felix. De nieuwe verdeelsleutel leidt tot aanzienlijke verschillen tussen gemeenten.

Door het Algemeen Bestuur is besloten om de verdeelsleutel 2025 voor 50% te baseren op de oude methodiek en voor 50% op de nieuwe methodiek. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten om vanaf 2026 de verdeelsleutel volledig te baseren volgens de methodiek van Andersson Elffers Felix.

Dit betekent een wijziging van Samenwerkingsmodule 2 van de GR, waarover het Algemeen Bestuur eind 2024 een definitief besluit neemt. Uw gemeenteraad zal hierbij betrokken worden.

Crossroads

De Regio Noord-Limburg kent sinds een aantal jaren een triple helix-organisatie, genaamd Crossroads Limburg. Crossroads Limburg betreft een samenwerkingsverband tussen ondernemers, onderwijs en overheid en heeft als doel de brede welvaart binnen de regio Noord Limburg verder te ontwikkelen vanuit een economische aanvliegroute.

Crossroads Limburg heeft als doelstelling om een bijdrage te leveren aan de gezondste regio en een aantrekkelijke leefomgeving voor onze partners. Dat doet zij door het gezamenlijk ontwikkelen van economische programma's en het bijeen brengen van initiatieven. Daarnaast speelt Crossroads Limburg nadrukkelijk een verbindende rol tussen de ondernemers, kennisinstellingen en overheidspartijen.

Voor de Regio Noord-Limburg is Crossroads Limburg een belangrijke overleg- en gesprekspartner. Crossroads Limburg heeft de Innovatieve Ontwikkelagenda 2024-2028 opgesteld, welke de basis vormt de bijdrage van de gemeenten in Noord-Limburg. De gevraagde financiële bijdrage wordt geraamd op € 2,20 euro per inwoner. Voor de gemeente Bergen houdt dit een structurele bijdrage in van afgerond € 30.000,- per jaar.

Erfgoedbeleid

We willen de taak en rol van de gemeente Bergen ten aanzien van ons erfgoed goed positioneren. Hiertoe dient nieuw Erfgoedbeleid opgesteld te worden.

Om te komen tot nieuw erfgoedbeleid wordt de 0-situatie van gemeentelijke monumenten in beeld gebracht. Op basis van het nieuwe erfgoedbeleid geven we structureel invulling aan deze taak. De kosten hiervoor zijn afhankelijk van het beleid, en derhalve voor nu nog onbekend.

GGD-uitbreiding formatie

GGD heeft aangegeven dat de huidige formatie niet passend is bij de opgave. Dit wordt binnen de Veiligheidsregio uitgewerkt. Dit zal waarschijnlijk een aanvullende bijdrage vragen. Hiervoor reserveren wij een bedrag van € 60.000.

Maatregelen

We stellen een aantal maatregelen voor die nodig zijn om het financieel perspectief gezond te houden. In onderstaande tabel worden de maatregelen opgesomd en onder de tabel worden ze toegelicht.

Maatregelen begroting 2025	budgettair effect			
	2025	2026	2027	2028
<u>Programma 1</u>				
Bijstelling budget Preventief jeugdbeleid	15.000	15.000	15.000	15.000
Budget straatcoaches - heroverweging		50.000	50.000	50.000
Beroep op landelijke voorzieningen	200.000	200.000	200.000	200.000
WSW-gelden	30.000	30.000	30.000	30.000
Bijdrage opvang Oekraïne	150.000	150.000	150.000	150.000
Inzet participatiewet	30.000	30.000	30.000	30.000
<u>Programma 2</u>				
Budget laanbomen	17.500	17.500	17.500	17.500
Dekken formatie (2 Fte) uit reserve grondbedrijf voor het blijvend versterkt inzetten op het realiseren van woningen	217.251	217.251	217.251	217.251
Indexering / stijging grondprijzen	0	0	0	0
Verlengen afschrijvingstermijn wegonderhoud		62.000	124.000	186.000
Investeringen transitie-opgave (40% t.l.v. rioleringsfonds)		36.000	72.000	108.000
<u>Programma 3</u>				
Toerekenen overhead aan afvalstoffenheffing	190.000	190.000	190.000	190.000
Extra tariefsverhoging verblijfsbelasting		34.000	34.000	34.000
Terugbrengen budget onvoorzien	30.000	30.000	30.000	30.000
Telling maatregelen Begroting 2025	879.751	1.061.751	1.159.751	1.257.751

Bijstelling budget preventief jeugdbeleid

Op basis van ervaringen uit 2024 en de werkelijke uitgaven, kan het budget vanaf 2025 naar beneden bijgesteld worden, zonder aanpassing van de activiteiten.

Budget straatcoaches - heroverweging

De effectiviteit van de straatcoaches, gelet op het nu beschikbare budget, zal in 2025 geëvalueerd worden. Op basis daarvan zal het budget heroverwogen worden.

Beroep op landelijke voorzieningen

Het L.T.A. (Landelijk Transitiearrangement) is een set aan afspraken die door de VNG landelijk wordt gemaakt, met een beperkt aantal jeugdhulpaanbieders, om er zeker van te zijn dat er een contractbasis is voor aanbieders met een uitzonderlijk aanbod. Als gemeente hebben wij nauwelijks invloed op hetgeen hier ingezet wordt (landelijk ingekochte zorg). In de begroting 2024 is hiervoor een bedrag ad. € 350.000 opgenomen.

WSW-gelden

Het aantal personen binnen de WSW neemt de komende periode af. Ten gevolge hiervan kunnen we het budget bijstellen.

Bijdrage opvang Oekraïne

Deze bijdrage heeft betrekking op de gelden die wij ontvangen voor de opvang van Oekraïners.

Inzet participatiewet

In het coalitieprogramma is opgenomen dat we investeren in inwoners welke vallen onder de reikwijdte van de Participatiewet, met extra aandacht voor het granieten bestand. Hier is aanvankelijk extra budget voor gereserveerd. Vooralsnog gaan wij er nu van uit dat we de extra inzet binnen het oorspronkelijk budget kunnen doen. Dit leidt tot een bijstelling van het budget met € 30.000.

Budget laanbomen

Vanuit de praktijk blijkt dat ruimte voor aanvullende laanbomen beperkt is. Derhalve kan het budget verlaagd worden.

Formatie voor het blijvend versterkt inzetten op het realiseren van woningen

De woningbouwopgave zal ook de komende jaren veel aandacht vragen van het ambtelijk apparaat. Om hier aan te voldoen wordt voorgesteld de formatie op dit dossier voort te zetten, met dekking vanuit de reserve van het Grondbedrijf. Het gaat hierbij om de inzet van een senior medewerker RO en om een junior medewerker RO.

Indexering / stijging grondprijs

De grondprijs voor bouw kavels van de gemeente Bergen is lager dan de grondprijzen die gehanteerd worden in de omliggende gemeenten. Een voorstel voor bijgestelde, marktconforme grondprijzen zal eind 2024 behandeld worden in het college. De hierop aangepaste exploitatieopzetten worden daarna voorgelegd aan de gemeenteraad.

Verlengen afschrijvingstermijn wegenonderhoud

In de praktijk blijkt dat onderhoudswerkzaamheden duurzamer ingeregeld kunnen worden, waarmee een verlenging van de afschrijvingstermijn van 15 jaar naar 20 jaar te rechtvaardigen is. De nota activabeleid biedt hier ruimte toe.

Investeringen transitie-opgave (voor 40% ten laste van rioleringsfonds)

Bij de herinrichtingsopgave, waarbij ook de riolering aangepakt wordt, is het regulier dat de opgave voor 40% gedekt wordt uit het GRP (de transitie wordt doorgevoerd op weg, ondergrond en riool).

Toerekenen overhead aan afvalstoffenheffing

Uitgangspunt bij afvalstoffenheffing is een kostendekkend tarief. Tot heden was de overhead hierin niet meegenomen.

Extra tariefsverhoging verblijfsbelasting

De gemeente Bergen is een toeristische gemeente. Toeristen dragen hun steentje bij aan de voorzieningen in de gemeente Bergen via de verblijfsbelasting. In vergelijking met het landelijk en Limburgs gemiddelde, is het tarief in de gemeente Bergen laag. Met een tariefsverhoging van 5% bovenop inflatie dragen de toeristen meer bij, maar blijft het tarief in Bergen nog steeds lager dan het Limburgse gemiddelde.

Terugbrengen budget onvoorzien

Gelet op het beperkte beroep in de afgelopen jaren op het budget onvoorzien kan dit budget teruggebracht worden van € 62.000 naar € 30.000.

Motie fondsvorming

De gemeenteraad van Bergen heeft op 9 juli 2024 ingestemd met een motie over fondsvorming t.b.v. transitie openbare ruimte. We komen hier separaat bij u op terug.

Communicatie

Na vaststelling van deze begroting publiceren we deze op de website van onze gemeente, stellen we een 'begroting in één oogopslag' op en sturen we het besluit aan de provinciaal toezichthouder.

Juridische aspecten

Niet van toepassing.

Financiën / fiscale gevolgen

Hieronder is aangegeven hoe ons begrotingssaldo zich ontwikkelt inclusief het verwerken van de nieuwe beleidswensen en te nemen maatregelen.

Samenvatting Begroting 2025-2028	budgettair effect			
	2025	2026	2027	2028
Start opstellen Begroting 2025	125.356	-172.764	-203.563	-175.030
Nieuw beleid begroting 2025	-448.641	-640.544	-640.544	-640.544
Genomen maatregelen begroting 2025	879.751	1.061.751	1.159.751	1.257.751
Actueel saldo van Begroting 2025	556.466	248.443	315.644	442.177

Laatstgenoemde bedragen zijn de positieve saldi voor de komende 4 jaar die we op dit moment verwachten. Wij gaan ervan uit dat wij een begroting hebben opgesteld die recht doet aan de wensen van uw raad. We hebben het effect van de septembercirculaire 2024 al in deze begroting verwerkt.

Voorstel

Wij stellen u voor:

- A) De begroting voor het begrotingsjaar 2025 vast te stellen.
- B) In te stemmen met de beleidswensen zoals die zijn opgenomen.
- C) Investeringskredieten beschikbaar te stellen van € 840.000
- D) Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2026 - 2028
- E) Het college opdragen om deze begroting uit te voeren.
- F) Kennis te nemen van de productenbegroting 2025.

Burgemeester en wethouders van Bergen (L),

H.H.M. Timmermans
De secretaris

M.H.D. Rauner
De burgemeester

Deel 2 De programma's

In dit deel komen drie programma's aan bod.

Programma 1: Samenleving

Hieronder vallen de thema's:

- 1.1 Thema Vitale gemeenschappen
- 1.2 Algemene basisvoorzieningen
- 1.3 Thema Maatwerkvoorzieningen

Programma 2: Ruimte en Economie

Hieronder vallen de thema's:

- 2.1 Thema Milieu en Duurzaamheid
- 2.2 Thema Openbare Ruimte
- 2.3 Thema Ruimtelijke Ontwikkeling
- 2.4 Thema Economie, Recreatie en Toerisme

Programma 3: Bestuur en Financiën

Hieronder vallen de thema's:

- 3.1 Thema Algemeen Bestuur
- 3.2 Thema Publieke Dienstverlening
- 3.3 Thema Veiligheid
- 3.4 Thema Financiën
- 3.5 Thema Overhead

Opbouw

Elk programma is opgebouwd uit de volgende elementen:

- Uitleg over het thema.
- Voorgenomen doelen en acties.
- Financiële vertaling.

Programma 1 Samenleving

1.1 Thema Vitale gemeenschappen

Waar dit thema over gaat:

De opgave voor het thema 'Vitale Gemeenschappen' is het werken aan een bruisende samenleving waarin de gemeente en inwoners samenwerken ieder vanuit de eigen rol. De samenwerking krijgt vorm vanuit het beleidskader "Participatie en Zelfsturing 2021". De inhoudelijke missie en visie zijn uitgewerkt in het beleidsprogramma "[Van Zorg naar Gezondheid Sociaal Domein 2023-2026](#)".

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Van zorg naar gezondheid

1. We zetten in op het creëren van vitale gemeenschappen, waaraan alle inwoners een bijdrage kunnen en willen leveren en men zorg heeft voor elkaar.
2. We versterken de sociale basis zodanig dat er voor alle kernen een fundament ligt van inwoners die elkaar ondersteunen. Dit is de basis voor het netwerk van algemene voorzieningen.
3. We werken aan de beschikbaarheid van voorzieningen en accommodaties voor de inwoners, die bijdragen aan de leefbaarheid en een positieve gezondheid.
4. We zetten de financiële middelen van het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA) in ten behoeve van de vitale gemeenschappen.

Accommodaties sport en verenigingen

1. Samen met verenigingen werken we aan een moderne duurzame sportinfrastructuur. Binnen het plan rondom de realisatie van het duurzame sportpark komen we in een nieuwe fase. De fase van uitwerking van de planvorming.
2. We doen onderzoek naar een nieuwe Den Asseldonk in relatie tot het plan rondom het duurzaam sportpark.
3. We stellen een actueel beleidsplan op voor accommodaties in 2025 en 2026.

Burgerparticipatie

1. We laten de Adviesraad Sociaal Domein adviseren over het beleid in het sociaal domein.
2. We werken samen met de dorpsraden, verenigingen en inwonersinitiatieven en betrekken elkaar bij de ontwikkelingen binnen de gemeenschappen. We geven hieraan vorm binnen de kaders van de Participatieverordening die in 2024 is ingegaan en we passen hierbij de zeven servicebeloften uit het dienstverleningsconcept toe.

Regioprogramma Vitaal en Gezond

We participeren in het regionaal programma Vitaal en Gezond (V&G).

Subsidiebeleid

We subsidiëren initiatieven van inwoners en organisaties die ten goede komen aan de vitaliteit van de gemeenschap, binnen de kaders van de Subsidieverordening en de subsidieregelingen voor Sport, Sociale Cohesie, Kunst en Cultuur.

Wat kost het:

Tabel 1.1 Baten en Lasten Vitale gemeenschappen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	799	848	962	852	812	812
Totale baten	132	160	153	139	96	96
Resultaat voor bestemming	667	688	809	713	716	716
Reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	6	10	14	18	22
Mutaties reserves	0	-6	-10	-14	-18	-22
Resultaat na bestemming	667	681	799	698	698	693

1.2 Algemene basisvoorzieningen

Waar dit thema over gaat:

Algemene basisvoorzieningen gaan over alle aspecten van het dagelijks leven: ontmoeting, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid. Alles bij elkaar vormen deze voorzieningen de basis voor het wonen en leven in de gemeente Bergen. Ook het bieden van een vangnet in de vorm van hulp en steun hoort hierbij. Deze voorzieningen zijn zichtbaar, laagdrempelig en iedereen kan er gebruik van maken.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Van zorg naar gezondheid, IZA, GALA

1. We willen dat alle inwoners in staat zijn zich te ontwikkelen, mee te doen in de bruisende samenleving en gezond te blijven. We bevorderen een gezonde leefstijl, voor jong en oud.
2. We zetten in op gezonde leefstijl en preventie. We bevorderen positieve gezondheid, gezonde keuzes en zelfredzaamheid. We ondersteunen inwoners om hulp te organiseren in de eigen omgeving.
3. We voeren de wettelijke taken van het gezondheidsbeleid uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg), vaak in samenwerking met de GGD op het vlak van jeugdgezondheidszorg en het bestrijden van infectieziekten, en versterken de adviesfunctie van de GGD.
4. We houden, samen met de regio, algemene voorzieningen in stand gericht op "personen met onbegrepen gedrag", bijvoorbeeld het herstelhuis en meldpunt signaal.
5. We voeren de Zorgakkoorden GALA en IZA lokaal en regionaal uit, samen met zorgverzekeraars en zorgorganisaties.
6. We verbinden huisartsenzorg aan burgerinitiatieven via Welzijn op Recept, gebruik makend van Regiodeal- en IZA-middelen.
7. We geven uitvoering aan de (lokale en regionale) ketenaanpakken in het kader van het Gezond Actief Leven Akkoord op de thema's:
 - a. rookvrije generatie;
 - b. iedereen op gezond gewicht;
 - c. alcohol- en drugpreventie.

Versteviging samenwerking onderlinge basisvoorzieningen

1. We onderhouden goede contacten met ketenpartners zoals het onderwijs, maatschappelijk werk en de huisartsen.
2. We vormen een lokale coalitie met de betrokken partijen in het werkveld (zowel professioneel als non-professioneel).
3. We voeren het concept positieve gezondheid uit samen met eerstelijnszorg, zorgverzekeraars, provincie en diverse andere partners: we gaan partnerships aan, trainen en scholen medewerkers, faciliteren projecten en promoten positieve gezondheid.
4. We versterken samen met de lokale coalitie (bestaande uit gemeente en stakeholders) het pakket van algemene voorzieningen dat toegankelijk en laagdrempelig beschikbaar is voor inwoners die hulp of ondersteuning nodig hebben.

Gezondheid sport en bewegen

1. We stellen laagdrempelige voorzieningen beschikbaar voor mensen met psychische problemen door middel van o.a. zelfhulpgroepen "Herstellen doe je zelf" en het maatjesproject Humanitas.
2. Binnen de beweging van zorg naar gezondheid bevorderen we de sportuitoefening op de volgende punten:
 - a. buitenschools beweegaanbod voor opgroeiende kinderen en voor kinderen met een bewegachterstand;
 - b. vitale verenigingen met passende accommodaties;
 - c. beweegaanbod voor ouderen gericht op het vitaal en gezond ouder worden. Zoals valpreventie Stevig Staen en fietsprogramma Doortrappen;
 - d. toegankelijkheid van sport voor mensen met een beperking via een regionale voorziening.

Kinderen en onderwijs

1. We hebben lokale en regionale afstemming op de thema's zorg, kinderopvang, (passend) onderwijs, leerplicht, laaggeletterdheid, Doorstroompunt voortijdig schoolverlaters en de arbeidsmarkt.
2. Samen met schoolbesturen (gezamenlijke verantwoordelijkheid) zorgen we voor goede onderwijshuisvesting en geven we uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).

Jeugd en jongeren

1. We mede-organiseren regionale taken op het gebied van jeugd zoals veilig thuis, jeugdreclassering/ jeugdbescherming, crisishulp.
2. We ondersteunen (waar nodig) lokale preventieve voorzieningen, waaronder integrale vroeghulp, het zorgadviesteam 0-4 jaar (waar mogelijk verbinding met kansrijke start) en onderwijskansenbeleid.
3. We voeren de regionale visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling uit.
4. We bieden algemeen maatschappelijk werk en maatschappelijk werk Jeugd en Gezin.
5. We realiseren een leuke, gezonde en veilige opgroei-omgeving met een jongerenwerker, aangevuld met de inzet van de straatcoaches.
6. We leveren de praktijkondersteuning jeugd-ggz bij huisartsen (POH J-GGZ) en bieden onafhankelijke cliëntondersteuning als onderdeel van het maatschappelijk werk.

Ouderen en wonen

1. We voeren de regiovisie Meedoen en Wonen uit, waarmee we onze kwetsbare burgers ondersteunen, Het opstellen van de WoonZorgvisie (WOZO) is hier een onderdeel van.
2. In samenwerking met werkgroep Bergen dementievriendelijk ondersteunen wij mensen die in hun directe omgeving geconfronteerd worden met dementie en hun mantelzorgers.
3. We versterken vrijwilligersondersteuning en het mantelzorgsteunpunt met inzet van extra uren.

Laaggeletterdheid

1. We bieden volwassenenonderwijs aan op het gebied van taal, reken en digitale basisvaardigheden. Er zal meer aandacht gericht worden op het vinden en laten deelnemen van mensen die de Nederlandse taal als 1ste taal hebben (NT-1).
2. In samenwerking met BiblioPlus, ontwikkelen we Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid verder door.
3. We actualiseren de lokale aanpak Laaggeletterdheid n.a.v. het vastgestelde regionale beleids- en uitvoeringsprogramma Laaggeletterdheid 2025-2028.

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening

1. We voeren de acties uit van het vastgestelde beleidsplan Armoedebestrijding & Schuldhulpverlening, bijvoorbeeld via het jeugdfonds sport, jeugdfonds cultuur, Stichting leergeld "De Stuwwal", voedselbank Noord-Limburg en de Stichting Vincentius.
2. We leveren preventieve en laagdrempelige ondersteuning door inzet op de thuisadministratie van Humanitas.

Algemeen

1. We borgen een kwalitatief goede en bereikbare bibliotheekvoorziening. Deze biedt toegang tot kennis en ondersteunt bij een leven lang leren. Naast het uitlenen van boeken vanuit de vestiging in "Den Asseldonk" en het informatiepunt is er op elke basisschool een BOS (Bibliotheek op School) beschikbaar. In de kernen worden cursussen verzorgd.
2. We versterken en ontwikkelen het Informatie Punt Digitale Overheid (IDO) verder door binnen de bibliotheekvoorziening, voor alle communicatie (schriftelijk, digitaal, telefonisch) met instanties.
3. We nemen deel aan het Regionaal Werkgevers Service Punt en dragen bij aan het uitvoeren van de regionale en provinciale visie en de programmalijnen van het arbeidsmarktbeleid.
4. We bestendigen de inzet van de kunst- en cultuurmakelaar.

Wat kost het:

Tabel 1.2 Baten en Lasten Algemene basisvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	2.805	3.302	2.782	2.712	2.548	2.548
Totale baten	528	819	237	198	37	37
Resultaat voor bestemming	2.277	2.483	2.545	2.514	2.511	2.510
Reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1	1	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1	-1	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	2.276	2.482	2.545	2.514	2.511	2.510

1.3 Thema Maatwerkvoorzieningen

Waar dit thema over gaat:

Maatwerkvoorzieningen zijn voorzieningen die ingezet worden voor een persoon of huishouden bij een hulpvraag, waarbij de voorliggende voorzieningen en algemene basisvoorzieningen niet toereikend zijn. Op deze manier bieden we een vangnet voor de inwoners die dat nodig hebben. Hiermee geven we uitvoering aan de wettelijke taken binnen de Wmo, Jeugdwet en de Participatiewet.

- De [Wet maatschappelijke ondersteuning](#) (Wmo) vormt de basis voor het bieden van maatwerkondersteuning aan volwassenen. Dit gaat om het voeren van een huishouden en zelfstandig kunnen blijven wonen, maatschappelijke deelname, dagelijkse activiteiten en een zinvolle dagbesteding.
- De [Jeugdwet](#) biedt de mogelijkheid en bevoegdheid om individuele jeugdigen te ondersteunen in de vorm van begeleiding, behandeling en wonen in een beschermde omgeving.
- De [Participatiewet](#) is de wettelijke basis voor het inzetten van maatwerkvoorzieningen in het kader van inkomen, armoedebestrijding, inburgering en volwasseneneducatie.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Participatiewet, jeugdzorg, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Inburgering

1. We activeren inwoners, zodat inwoners zoveel als mogelijk een (betaalde) baan naar eigen kunnen en niveau hebben en dat inwoners die toch een beroep doen op de uitkering, een passende tegenprestatie leveren.
2. We zetten ons in voor alle jongeren tussen 0 en 23 jaar, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien en de kansen krijgen om zich te ontwikkelen tot vitale en gelukkige mensen, waarbij ze zoveel mogelijk zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij. Hiermee is de gemeente Bergen een aantrekkelijke vestigingsgemeente voor gezinnen.
3. We ondersteunen jongeren bij hun ontwikkeling wanneer hun sociale omgeving deze onvoldoende kan bieden.
4. We zetten maatwerkvoorzieningen in als uit onderzoek blijkt dat inwoners deze ondersteuning nodig hebben om hun doelen te bereiken. Wij doen hiervoor het volgende:
 - a. inwoners met een mobiliteitsprobleem krijgen een passende vervoersvoorziening. Denk hierbij aan het inzetten van de regiotaxi, leerlingenvervoer of het verstrekken van een scootmobiel;
 - b. hulp bieden bij het huishouden aan inwoners die zelf of met hun sociale omgeving niet meer in staat zijn hun huis schoon/leefbaar te houden en de was te doen;
 - c. het bieden van hulp op maat wanneer de algemene voorzieningen niet meer toereikend zijn;
 - d. het stimuleren van inwoners om zelf te zorgen voor een passende woonomgeving. We zetten hierbij voorzieningen in voor de woning zodat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen leefomgeving;
 - e. het doorontwikkelen van de maatwerkvoorzieningen als vervolg van de evaluatie van het 'project Sturing en Inkoop' waarbij we door de gewijzigde regionale inkoop van zorg de transformatie binnen de maatwerkvoorzieningen verder vorm geven;
 - f. het verzorgen van voor- en vroegschoolse educatie;
 - g. het inzetten van SMI (Sociaal Medische Indicatie) bij gezinnen waarin ouders tijdelijk niet de mogelijkheid hebben om voor hun kind(eren) te zorgen. Bijvoorbeeld door ziekte binnen het gezin;
 - h. het bieden van pleegzorg en residentiële hulp aan inwoners;
 - i. het uitvoeren van de regiovisie meedoen en wonen op het gebied van "Beschermd Wonen", "Maatschappelijke Opvang" en "Bemoeizorg & Preventie";
 - j. het uitvoeren van de Participatiewet, IOAW/Z en de BBZ-regeling;
 - k. de instromers van de doelgroepen 'nieuw beschut werken' en de mensen die werken in het kader van de 'garantiebanen' nemen de komende jaren toe. Hetgeen betekent dat de begeleidingskosten hiermee autonoom oplopen. Hiervoor is een bedrag van 60.000 opgenomen in de begroting 2025;
 - l. het verlenen van individuele voorzieningen in het kader van armoedebestrijding, zoals bijzondere bijstand, individuele inkomenstoelage en de CAZ (collectieve aanvullende zorgverzekering);
 - m. het bieden van laagdrempelige schuldhulpverlening;
 - n. het uitvoeren van de WSW (Wet sociale werkvoorziening);
 - o. het uitvoeren van de inburgeringstaken in relatie tot de wettelijke verplichtingen van de "Wet inburgering 2022";
 - p. het actualiseren van het aanvalsplan Participatiewet, hierin wordt beschreven hoe de gemeente Bergen omgaat met re-integratie en arbeidsbemiddeling vanuit haar wettelijke taak voor arbeidsinschakeling en uitvoering geven aan de Garantiebanen en het Nieuw Beschut Werken;
 - q. we geven uitvoering aan het geactualiseerde uitvoeringsplan armoedebestrijding en schuldhulpverlening 2024-2027 in relatie tot preventie, vroegsignalering en actief er op af.

Algemeen

1. We werken aan een gemeente waar alle inwoners zelfredzaam zijn of worden, mee kunnen doen in de maatschappij en op een verantwoorde manier zelfstandig kunnen wonen.
2. We spreken met kwetsbare inwoners die niet voldoende ondersteund worden in de gemeenschap en met behulp van de algemene voorzieningen, welke ondersteuning nodig is om mee te kunnen doen en zichzelf te kunnen redden.

Wat kost het:**Tabel 1.3 Baten en Lasten Maatwerkvoorzieningen** (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	17.205	17.347	17.341	17.229	16.960	16.894
Totale baten	4.642	4.608	4.008	4.369	4.313	4.340
Resultaat voor bestemming	12.563	12.738	13.333	12.860	12.647	12.554
Reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	733	904	196	196	196	0
Mutaties reserves	-733	-904	-196	-196	-196	0
Resultaat na bestemming	11.830	11.834	13.137	12.664	12.451	12.554

Programma 2 Ruimte en Economie

2.1 Thema Milieu en Duurzaamheid

Waar dit thema over gaat:

Milieu en duurzaamheid gaat niet alleen over een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Het gaat ook over hoe we dit zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren door regionale samenwerkingen aan te gaan. Het gaat over tevreden inwoners nu, met oog voor toekomstige generaties. Het gaat over hoe we binnen de kaders zo prettig als mogelijk samen kunnen leven in onze gemeente.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Milieubeheer

We gaan voor milieusamenwerking op uitvoeringsniveau. De slagkracht van de RUD-LN staat hierbij centraal. We gaan de milieukwaliteiten voor onze grondgebieden vaststellen.

1. We kijken regelmatig of onze medewerkers extra scholing nodig hebben.
2. Op het gebied van vergunningverlening zullen we steeds vaker gebruik maken van externe specialisten vanuit RUD-LN gemeenten. Dit is nodig om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.
3. We gaan een nieuwe slag maken in de automatisering. Daarbij werken we samen met bijna alle Limburgse gemeentes, de provincie, de Veiligheidsregio en de beide RUD's.
4. In 2025 zal verder gewerkt worden aan de omvorming van de RUD-LN naar een robuuste omgevingsdienst.

Klimaat en Energie

We zetten in op behoud van onze leefomgeving voor toekomstige generaties. In 2030 is onze gemeente groener, biodiverser, energieonafhankelijk met daarbij aandacht voor onze landschappelijke kwaliteit, agrarische identiteit, recreatie, wonen en werkgelegenheid. Dit doen we middels het programma Klimaatklaar & Leefbaar 2030.

1. Met het programma 'Bergen Klimaatklaar & Leefbaar' willen we de complexe en langjarige opgaven rondom klimaat en energie in de volle breedte en in samenhang oppakken op een betaalbare, haalbare en realistische manier. Gaandeweg de programmaperiode vindt nadere uitwerking en actualisering plaats.
2. De maatregelen om de gemeente klimaatbestendiger te maken bieden ook kansen om andere doelen te realiseren voor een gezonde en vitale gemeente. Het is een kaderstellend programma met daarin de flexibiliteit om kansen te benutten.

VerduurSAMEN2030

We zetten in op een energieonafhankelijk gemeente Bergen in 2030.

1. De ontwikkelingen op het gebied van duurzame energietechnieken gaan snel. Door met deelprogramma's te werken, kunnen we snel inspelen op nieuwe mogelijkheden.
2. We blijven uitvoering geven aan het meerjarenprogramma VerduurSAMEN2030, dat invulling geeft aan onze energieambitie om als Bergen in 2030 energie-onafhankelijk te zijn. Het Energiehuis is en blijft het centrale en laagdrempelige aanlooppunt voor burgers en ondernemers die informatie willen hebben.
3. Als gemeente blijven we een proactieve rol pakken binnen de energietransitie. We doen dit omdat we inzien dat onze samenleving er nu al haar vruchten van kan plukken. Denk daarbij aan comfort, verhogen van de financiële draagkracht van onze inwoners en het vergroten van de gemeenschapszin.
4. We willen initiatieven vanuit onze inwoners maximaal ondersteunen en zelf het goede voorbeeld geven. Ook verwachten we dat inwoners en bedrijven mee gaan doen in het programma VerduurSAMEN2030. In 2023 zijn we gestart met grootschalig isoleren, dit zetten we in 2025 voort om zo de doelstelling te behalen dat in 2026 alle koopwoningen minimaal Energielabel D hebben.

Riolering en Water

We zetten in op verminderen of voorkomen van problemen met water, droogte, hitte of waterkwaliteit ten gevolge van het veranderende klimaat en hebben aandacht voor de verbetering van de biodiversiteit bij het ontwerp en de inrichting van projecten.

1. We stellen een uitvoeringsagenda op met projecten en acties om de gevolgen van klimaatverandering te beperken, deels binnen de kaders van het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan).
2. We blijven het afkoppelen van regenwater stimuleren door toepassing bij herinrichtingsprojecten en via voorlichting en subsidie gericht op particulieren en bedrijven.
3. Bij werkzaamheden geven we aandacht aan alle thema's van klimaatverandering.
4. Waar nodig nemen we maatregelen om de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater te beschermen. Op basis van de verordening Fysieke Leefomgeving worden mogelijke gebieden geselecteerd om versneld regenwater af te koppelen.
5. We zijn in gesprek met de woningbouwcoöperatie en hebben het voornemen om alle eigendommen van de woningbouwcorporatie de komende jaren af te koppelen van regenwater.
6. Waar mogelijk nemen wij maatregelen nabij onze riooloverstorten in de vorm van groene bergingen of helofytenfilters om de waterkwaliteit te verbeteren.

Klimaatbestendig bos- en natuurbeheer

We zetten in op behoud en versterken van vitale bossen en heideterreinen.

1. Vanuit de beoogde Gebiedsgerichte Aanpak in Limburg ligt er een sterke basis voor samenwerking met de provincie rondom het voorbeeldproject Maasduinen.
2. We nemen actief deel aan regionale samenwerkingsprojecten om kennis op te doen en te delen. Ook pakken we taken regionaal op in plaats van individueel om daarmee onze kwetsbaarheid te verminderen. Op termijn moet dit ook leiden tot besparingen.
3. We zetten in op het inzaaien van bloemrijke akkerranden, landschapselementen en Maasheggen.
4. In samenwerking met grenspark Maas-Swalm-Nette wordt gewerkt aan het opzetten van een regionaal project rondom Natuurbrandmanagement. Gemeente Bergen zal deelnemen door reguliere uitvoeringsmaatregelen zoals het inrichten van compartimentsgrenzen. Daarnaast zal er een scholingsprogramma worden opgesteld waaraan zowel brandweerlieden als natuurbeheerders zullen deelnemen.

Afval

De gemeente draagt zorg voor een goede afvalinzameling, met aandacht voor goede afvalscheiding en informatievoorziening hieromtrent met de burgers.

1. Eind februari 2025 loopt het contract voor de inzameling van diverse afvalstromen, waaronder GFT, restafval en PMD, en aanverwante dienstverlening af. Samen met de gemeente Gennep zijn we een Europese aanbesteding opgestart om dit in de markt te zetten. In 2024 wordt het aanbestedingstraject afgerond en hebben we naar verwachting een nieuwe partij die de inzameling en aanverwante dienstverlening voor ons gaat verzorgen.
2. Met ingang van het nieuwe contract zal de inzamelfrequentie van restafval aangepast worden naar 1 keer per 4 weken legen. Voor GFT en PMD blijft de inzamelfrequentie op 1 keer per 2 weken. Door de frequentie van het inzamelen van restafval te verlagen hopen we een betere afvalscheiding te realiseren.
3. De huidige afval-app voor burgers werkt goed maar zal, vanwege een nieuwe contractpartij, waarschijnlijk wijzigen. Daarbij willen we wel zorgen dat de huidige gebruiksvriendelijkheid en informatieverstrekking gehandhaafd blijft.
4. Het contract voor het onderhoud en reinigen van de ondergrondse afvalcontainers (glas en restafval) loopt augustus 2025 af. Samen met gemeenten uit de regio zijn we aan het onderzoeken hoe we dit gezamenlijk goed in de markt kunnen zetten. We laten een 0-meting uitvoeren naar de huidige kwaliteit van de ondergrondse containers. Dit kan er in resulteren dat we een aantal ondergrondse containers moeten vervangen of herstellen zodat deze nog een aantal jaren mee kunnen. In het 4e kwartaal van 2024 zijn de resultaten van de meting bekend.

Zwerfafval

De gemeente zet met verschillende projecten in op het opruimen van zwerfafval. De huidige aanpak van zwerfvuil blijft gecontinueerd.

1. We zullen doorgaan met het project "Op Weg" waarbij uitkeringsgerechtigden zwerfvuil opruimen.
2. We gaan het komende jaar door met het project "Beestenbende" waarbij basisschoolleerlingen zich inzetten voor mens, milieu en natuur.
3. We blijven vrijwilligers faciliteren voor het opruimen van zwerfafval.

Grondverzet

Vanaf 2030 willen we het beheer en de verwerking van overtollige grond anders inrichten. Dit om meer grip te houden op de groter wordende grondstromen waar ook steeds hogere milieueisen aan worden gesteld. De kosten van de afvoer van overtollige grond nemen de laatste jaren toe. Volume en kwaliteit van de overtollige grond is elk jaar moeilijk in te schatten.

Wat kost het:

Tabel 2.1 Baten en Lasten Milieu en duurzaamheid (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	3.896	4.821	3.833	3.801	3.813	3.845
Totale baten	1.017	1.613	690	783	795	833
Resultaat voor bestemming	2.879	3.208	3.143	3.018	3.017	3.012
Reserves						
Toevoeging reserves	291	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	249	247	162	0	0	0
Mutaties reserves	42	-247	-162	0	0	0
Resultaat na bestemming	2.921	2.960	2.980	3.018	3.017	3.012

2.2 Thema Openbare Ruimte

Waar dit thema over gaat:

Openbare ruimte gaat over de plekken die van ons allemaal zijn en waar wij als gemeente (onder andere) verantwoordelijkheid voor dragen. Denk daarbij aan wegen, vervoer, groen, riolering, leidingen, kabels en verlichting. Maar ook aan kunst, beekjes en een evenwichtige natuur.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Verkeer en vervoer

We willen een veilige gemeente zijn voor alle weggebruikers met een goed ingerichte omgeving die voldoet aan de wettelijke normen, waarbij de bedrijven en inwoners actief worden betrokken bij de vraagstukken op het gebied van verkeer/ mobiliteit/ logistiek. Verder willen we een gemeente zijn met een integraal mobiliteitsbeleid waarbij niet alleen gekeken wordt naar een veilige inrichting van wegen, maar ook naar gedrag en duurzaamheid. We baseren ons daarbij o.a. op de uitgangspunten van het kennisinstituut CROW en werken met het landelijk programma SPV (Strategisch Plan Verkeersveiligheid).

1. In samenwerking met partners worden (voorlichtings-) campagnes uitgerold op het gebied van gedrag en bevordering van de duurzaamheid in het reizen.
2. We willen binnen de regionale samenwerking via de organisatie Trendsportal werken aan hedendaagse vraagstukken op het gebied van verkeer, mobiliteit en logistiek. Dit doen we o.a. door te participeren in (gemeente overstijgende) projecten die via Trendsportal worden uitgevoerd.
3. We gaan met de provincie Limburg op basis van een (nieuwe) samenwerkingsovereenkomst aan de slag met een vervolg op de Verkeersactieve School en aan de slag met de doelgroepenaanpak 18+ (o.a. alcohol en drugs in het verkeer).
4. We blijven in gesprek met onze dorpsraden en de provincie Limburg over de verkeersveiligheid op de N271.

5. De plaatsing van nieuwe publieke laadpalen krijgt met ingang van 2025 een vervolg. Dit op basis van een aanbesteding door de provincie Noord-Brabant waaraan vele Limburgse en Noord-Brabantse gemeenten, waaronder de gemeente Bergen, deelnemen.
6. We onderzoeken de mogelijkheden voor het weren van (brom)fietsers op evenemententerreinen. Dit naar aanleiding van een door de gemeenteraad in juni 2024 aangenomen motie.
7. In samenwerking met de in 2024 opgerichte vereniging bedrijventerrein De Flammert wordt gewerkt aan een verkeersplan voor De Flammert. Dit in samenhang met toekomstig wegonderhoud op De Flammert.
8. In herinrichtingsprojecten is verkeersveiligheid vaak een belangrijk thema. We kijken per project welke verbeteringen nodig zijn en passen binnen het herinrichtingsplan.
9. We ronden de invoering van de maximumsnelheid van 60 km/uur in het (hele) buitengebied af.
10. We realiseren het initiatief "Kompotalen in dialect".

Klimaatbestendige inrichting openbare ruimte

We zetten in op het behalen van de regionale doelstellingen uit het "Waterketenplan 2021-2025" op het gebied van kostenbesparing, kwaliteitsverbetering, kennisdeling, kwetsbaarheid, bewustwording en klantvriendelijkheid. Dit doen we door een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte.

1. Door uitvoering te geven aan een scala van maatregelen opgenomen in het "Gemeentelijk Riolerings Plan" dragen we bij aan een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte. Daaronder valt het blijvend inzetten op het afkoppelen van regenwater van de riolering in de openbare ruimte zowel bij particulieren als bij bedrijven.
2. We zetten de samenwerking voort met het Waterschap voor klimaat-adaptieve en ecologisch verantwoorde beeklopen.
3. Samenwerking in de waterketen levert schaalvoordeel en kwaliteitsverbetering op. We nemen deel aan verschillende regionale projecten op het gebied van:
 - a. KRW;
 - b. Waterketenplan 2025-2030 meetnetten;
 - c. Waterklaar;
 - d. uitwerking uitvoeringsagenda klimaatstresstest;
 - e. subsidietrajecten en optimalisatiestudie zuiveringsregio.
4. We richten wadi's in met aandacht voor biodiversiteit.
5. Bij het aanbrengen van beplanting of bloemrijke akkers geven we de voorkeur aan gebiedseigen soorten bomen en beplanting.
6. We streven naar het verminderen van de hoeveelheid verharding.
7. We zetten in op bewustwording van het thema klimaat door communicatie en het inrichten van klimaat-robuste schoolpleinen voor educatie en inspiratie.

Verhogen biodiversiteit

We streven naar een verhoging van de biodiversiteit in de gemeente Bergen.

1. We gaan de biodiversiteit verhogen in en om de bermen waarbij we aan de hand van een beheerplan ecologisch bermbeheer toepassen. In dit plan zullen de bermen in verschillende categorieën worden verdeeld met de daarbij behorende beheersmaatregelen.
2. We gaan de biodiversiteit in bebouwde kom verhogen door ecologische aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen en wadi's.
3. We gaan landschapselementen aanplanten (o.a. project Maasheggen) en groene verbindingen aanleggen van de kernen naar het buitengebied zoals de Heukelomsestraat.

Onderhoud Wegen

We willen actief en preventief voor goede wegen zorgen.

1. Veiligheid op de wegen in ons buitengebied staat of valt met een goede staat van onderhoud. Om dit te waarborgen wordt op deze wegen klein dagelijks onderhoud uitgevoerd.
2. Voor wegen waar dagelijks of klein onderhoud geen duurzame efficiënte oplossing biedt, wordt volgens een meerjarenonderhoudsprogramma gewerkt. Ook in 2025 wordt uitvoering gegeven aan dit jaarlijkse rehabilitatieprogramma.
3. Het hebben en houden van veilige en onderhoudsarme bermen langs de wegen in de buitengebieden kan gerealiseerd worden door het aanbrengen van grasbetonblokken. In 2025 geven we verder uitvoering aan dit programma.
4. Het areaal van openbare ruimte binnen de komgrenzen stamt voor een groot deel uit de jaren 60. Op dit moment wordt voorzien dat deze openbare ruimte op veel plaatsen gelijktijdig tegen het einde van hun levensduur aanlopen. Dit probleem vraagt om een programmatische reconstructie

van een groot areaal binnen de komgrenzen. De wijze waarop deze transitie zal worden vormgegeven wordt in 2025 uitgewerkt in een nieuw op te stellen en vast stellen "Programma Wegen & Riolering". Dit programma zal voor 6 jaar worden vastgesteld en om de 2 jaar worden geëvalueerd.

Onderhoud Groenvoorzieningen

We gaan voor het verbeteren van de flora en fauna op een veilige en functionele manier, waarbij de beleving van de openbare ruimte ook verbeterd wordt.

1. In 2025 gaan we werken met een bestek waar het korven van sloten en het ecologische maaien van bermen wordt gecombineerd.
2. Sinds 2020 is er een Plan van aanpak "bestrijding eikenprocessierups" opgesteld. Jaarlijks passen we de bestrijding aan op basis van de verwachtingen van de rupsdruk. Preventieve bestrijding d.m.v. nestkastjes, bloemrijke bermen e.d. blijft een belangrijk onderdeel.
3. We inventariseren het bomenbestand waarbij een boomveiligheidsinspectie wordt uitgevoerd. Daarbij zal ook een onderhoudsplanning en -begroting van de uit te voeren beheer- en veiligheidsmaatregelen voor de komende jaren worden opgesteld.
4. Jaarlijks controleren en onderhouden we een derde deel van het totale bomenbestand, zodat we voldoen aan de verplichte regelgeving.
5. Bomen die afgekeurd worden naar aanleiding van de boomveiligheidsinspectie worden gekapt en de gemeente herplant. We kiezen voor een ruimer assortiment om een impuls te geven aan de biodiversiteit, zonder het karakter van de laanbeplanting aan te tasten. We wijzen de provincie op hun herplantingsplicht.
6. We hebben de wens om het aantal laanbomen en struikbeplanting in het buitengebied uit te breiden.
7. In 2025 gaan we werken met een nieuw groenbeleidsplan. Hieraan is behoefte als gevolg van veranderend areaal, veranderende klimaatomstandigheden, noodzaak tot biodiversiteit verbetering en optimaliseren van de inrichting in relatie tot het beheer van de groene ruimte.
8. Het bestek voor onderhoud van groen binnen de kom loopt af en is verouderd. Het nieuwe bestek zal beter aansluiten bij de huidige hoeveelheden (meer areaal groen), meer gericht op biodiversiteit en op een efficiëntere manier van werken.

Onderhoud Openbare verlichting

Het beheer en de onderhoudstoestand van de openbare verlichting moet van een goed niveau zijn. We willen de openbare verlichting op een efficiënte en energiezuinige manier inrichten en onderhouden.

1. Op basis van het Beleidsplan openbare verlichting heeft de gemeente de afgelopen jaren middelen beschikbaar gesteld voor de verduurzaming (energiebesparing openbare verlichting) van onze openbare verlichting. Hiermee gaan we voldoen aan de landelijke doelstelling. In 2025 willen we de openbare verlichting volledig VERLED hebben.
2. Bij het vervangen van de openbare verlichting zetten we in op duurzame en energiezuinige verlichting. Hiervoor verrichten we klein onderhoud in de vorm van lokale herstelwerkzaamheden en andere noodzakelijke kleinschalige werkzaamheden.

Onderhoud Kunstwerken

We willen de kunstwerken in goede staat houden.

1. We herstellen het vlonderpad gelegen aan het Eendenmeer. Deze is in dusdanig slechte staat dat gebruik van deze vlonder niet meer verantwoord is.
2. We voeren groot onderhoud uit aan de Kampbrug te Well. Hiermee maken we de brug weer veilig en toekomstbestendig.
3. We voeren periodieke inspecties uit aan onze kunstwerken om de veiligheid van onze kunstwerken te waarborgen.

Riolering & Water

We gaan voor een goede volksgezondheid door bescherming van waterkwaliteit (bodem en oppervlaktewater) en het voorkomen van wateroverlast.

1. We stimuleren het afkoppelen van regenwater bij particulieren, woningcorporaties en bedrijven.
2. We houden rekening met het afkoppelen van regenwater in de openbare ruimte bij de herinrichting van straten of wijken.
3. Onder de noemer "laaghangend fruit" realiseren we kleinschalige ingrepen waarmee we grote delen van de openbare ruimte kunnen afkoppelen.

4. Waar mogelijk pakken we bij het afkoppelen van regenwater kansen voor het saneren van overstorten.
5. De gemeente staat voor een aanzienlijke opgave voor de openbare inrichting. Op dit moment is nog niet duidelijk wat hiervan de impact zal zijn op de vervangingsplanning voor de riolering. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat we werkzaamheden naar voren gaan halen. Bij het nieuwe programma "wegen, water en riolering" hebben we hier meer inzicht in. Daarnaast maken we aan de hand van nieuwe inspectieresultaten een nieuwe vervangingsplanning op basis van kwaliteit.

Kabels en Leidingen

We willen het beheer en de kwaliteit van de ondergrondse infrastructuur (zoals kabels en leidingen) bevorderen. Wij verlenen medewerking aan aanvragen die verband houden met verbetering en onderhoud van de ondergrondse infrastructuur.

Wat kost het:

Tabel 2.2 Baten en Lasten Openbare Ruimte (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	4.090	4.217	4.552	4.938	5.153	5.316
Totale baten	18	41	21	21	21	21
Resultaat voor bestemming	4.071	4.175	4.530	4.916	5.132	5.295
Reserves						
Toevoeging reserves	336	247	257	257	394	394
Onttrekking reserves	735	401	444	436	403	355
Mutaties reserves	-399	-154	-187	-179	-9	39
Resultaat na bestemming	3.672	4.022	4.344	4.737	5.122	5.334

2.3 Thema Ruimtelijke Ontwikkeling

Waar dit thema over gaat:

Basis van ons planologisch denken is de zorg voor een evenwichtig ruimtelijk beleid ten aanzien van wonen, werken, verzorgen, recreëren en natuur. Kortom: onze leefomgeving. Hierbij dient de Omgevingsvisie Bergen 2030 als leidraad. We proberen met aandacht voor wat leeft in de samenleving te acteren. Belangrijk daarbij is een goed woningvoorraadbeleid en een juiste woonruimteverdeling voor de diverse doelgroepen afgestemd op de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Onderdeel van het ruimtelijk beleid en uitvoering is ook de regionale samenwerking en afstemming op verschillende onderdelen.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Omgevingsvisie Bergen 2030

1. We geven invulling aan de tien ambities uit de Omgevingsvisie Bergen 2030
 - a. De meest toekomstbestendige gemeente
 - b. Bergen energie onafhankelijk in 2030
 - c. Landschap en landbouw in balans
 - d. Waterbeheer op maat
 - e. Versterken natuurwaarden en biodiversiteit
 - f. Kwaliteitsslag & zonering recreatievoorzieningen
 - g. Afstemmen woningvoorraad op vraag

- h. Voorzieningen bereikbaar houden
 - i. Verder bouwen aan een gezonde leefomgeving
 - j. Leefklimaat in de dorpen verbeteren
2. Bovenstaande punten nemen we mee in verschillende ontwikkelingen en initiatieven.
 - a. De ambities en bijbehorende deelprojecten worden actief opgepakt.
 - b. We beoordelen hoe nieuwe plannen kunnen bijdragen aan het behalen van de ambities van de gemeenteraad. Vervolgens voeren we dit uit.
 - c. Bij het ontwikkelen van nieuw beleid wordt rekening gehouden met de Omgevingsvisie Bergen 2030.
 - d. De uitvoering van de Omgevingsvisie wordt deels opgepakt in het Programma Klimaat en het Programma 'Van zorg naar gezondheid'.

Landschap en Landbouw in balans

1. Wij realiseren een bij het Unesco-biosfeergebied passend Maasheggenlandschap. Dit is een kans om het Maasdal door te ontwikkelen naar een aantrekkelijk en vitaal landschap. De looptijd van het project is 2022 t/m 2025.
2. Wij zetten via De Marke Stichting in op de ontwikkeling van een toekomstgerichte landbouw.
3. Wij realiseren een groen-blaauwe dooradering van de gemeente door beplanting en andere landschapselementen te onderhouden en toe te voegen. Hiermee wordt de biodiversiteitstoename gestimuleerd. (Zie ook kopje Natuur en biodiversiteit).
4. We zijn aangehaakt op de beoogde Gebiedsgerichte Aanpak in Limburg. Samen met de provincie en agrariërs zetten we in op een integraal gebiedsproces gericht op de transitie van het landelijk gebied.
5. We ondersteunen Stichting Nationaal Park De Maasduinen die o.a. als doel het versterken van de natuurwaarde heeft.

Waterbeheer op maat

1. We hebben omgevingskwaliteit op de agenda gezet en blijven dat doen bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma, het Deltaprogramma en Kaderrichtlijn Water. We werken daarbij samen met Waterschap en Rijkswaterstaat aan een goede inpassing.
2. We stellen specifieke gebiedskwaliteiten en kwetsbaarheden van het gebied centraal en gaan hier met grote zorgvuldigheid mee om. We nemen hierin onze verantwoordelijkheid en steken in op maatwerk.
3. We willen via de bovenstaande programma's de ruimtelijke kwaliteit van het Maasdal verbeteren en toekomstbestendig maken. Samen met andere overheden realiseren we de Groene Rivier Well. Daar komen systeemherstel van de Maas, dijkversterking en verlegging, beekherstel, toekomstbestendige landbouw en een integrale gebiedsontwikkeling samen.
4. Daar waar sprake is van meekoppelkansen haken we aan op de betreffende programma's.

Versterken natuurwaarden en biodiversiteit

1. Het eerste transitieproces van Nationaal Park De Maasduinen is medio 2024 afgerond. Nationaal Park De Maasduinen groeit de komende jaren door naar een Regionaal Landschap met Nationaal Park De Maasduinen als natuurkern.
2. Het transitieplan Maasduinen is één van de voorbeeldprojecten binnen de beoogde Gebiedsgerichte Aanpak in Limburg.
3. Wij willen meer diversiteit in beplanting realiseren om daarmee de biodiversiteit en klimaatbestendigheid te bevorderen. In hoofdstuk 2.2 onder het kopje 'verhogen biodiversiteit' is hier op ingegaan.

Soepele invoering van de Omgevingswet

1. Gemeente Bergen heeft zich tot nu toe maximaal voorbereid op de implementatie van de Omgevingswet. Deze voorbereiding is in 2024 omgezet in implementatie. De complexiteit van alles wat hier mee samenhangt is groot en wij zetten de implementatie voort in 2025.
2. We hebben aandacht voor het overnemen van regelingen van het rijk door de gemeente bij invoering van de Omgevingswet. Op termijn is beleidsmatig maatwerk mogelijk.
3. In 2025 wordt ingezet op:
 - a. De verdere voorbereiding van de werkprocessen;
 - b. Inhoudelijke aanpassingen en actualisatie van beleid en regelgeving;
 - c. Ontwikkelen van inhoudelijke kennis;
 - d. Inrichting van het nieuwe Omgevingsloket;

- e. Het komen tot een Omgevingsplan;
- f. Communicatie ten behoeve van informatie richting de burger en ondernemer;
- g. Leren werken met de bijbehorende nieuwe digitale omgeving. Daarbij is het essentieel specifieke vaardigheden te ontwikkelen. In 2024 kon dit met de bestaande capaciteit worden opgevangen, maar we blijven de vinger aan de pols houden of dat er aanvullende kennis en/of menskracht (structureel) nodig is. Indien dit een structureel karakter vraagt zal hiervoor een voorstel worden gedaan.

Voldoende ruimte voor passende woningen (zie ook paragraaf G)

Wij willen invulling geven aan de ambitie voor meer ruimte voor woningbouw in alle kernen (minimaal 400 bouwtitels voor 2026). Dit bereiken we door:

1. actief grondbeleid;
2. de samenwerking met marktpartijen en particulieren omarmen;
3. uitvoering geven aan het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma;
4. de prestatieafspraken met Destion verder uit te voeren;
5. uitvoering geven aan de doelen van de Woondeal Limburg.

Overige ruimtelijke ontwikkelingen

1. Wij ontwikkelen Erfgoedbeleid aan de hand van het “Verhaal van Bergen” om te komen tot een herijking van de gemeentelijke monumenten. Actueel beleid hierin is van belang voor het nieuwe Omgevingsplan. Binnen het erfgoedbeleid wordt ook omgevingskwaliteit meegenomen. Dit zal dienen ter vervanging van het ruim 20 jaar oude Welstandsbeleid.
2. Met behulp van de Beeldkwaliteitsvisie N271 wordt in regionale samenwerking uitvoering gegeven aan de ontwikkeling van de N271 als etalage van de gemeente.

Wat kost het:

Tabel 2.3 Baten en Lasten Ruimtelijke ontwikkeling (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	1.287	1.250	1.326	1.287	1.294	1.294
Totale baten	257	295	317	317	317	317
Resultaat voor bestemming	1.030	955	1.009	970	977	977
Reserves						
Toevoeging reserves	197	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	255	111	0	0	0	0
Mutaties reserves	-58	-111	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	972	845	1.009	970	977	977

2.4 Thema Economie, Recreatie en Toerisme

Waar dit thema over gaat:

Het Economisch Programma Bergen 2030 bepaalt de koers voor economische ontwikkeling in de gemeente Bergen. Daarbij spelen het bedrijfsleven en de randvoorwaarden die de overheid creëert een belangrijke rol. Binnen dit programma vallen deelprogramma's voor vrijetijdseconomie en het bedrijventerrein De Flammert.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Economie algemeen

1. We voeren het Economische Programma Bergen 2030 uit, met als centrale ambitie een vitale en duurzame economische sector, met oog voor balans tussen wonen, natuur en werken.
2. Wij zetten in op het verbeteren van de relatie met bedrijfsleven door:
 - a. een ondernemersgerichte aanpak en het actief ondersteunen van initiatieven (faciliterende, dienstverlenende overheid);
 - b. door te gaan met de bedrijfscontactfunctionaris als eerste aanspreekpunt voor ondernemers;
 - c. het onderhouden van contact met bedrijventerreinvereniging De Flammert, ondernemersverenigingen, brancheorganisaties en overige ondernemers zodat we weten wat er speelt.
3. We werken in de regio Noord Limburg aan het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid via Crossroads Limburg.

Recreatie en toerisme

1. Wij voeren het Toeristisch Programma Vrijetijdseconomie Gemeente Bergen (2021) uit, met als doel een aantrekkelijke gemeente voor zowel inwoners als toeristen, passend bij de draagkracht van de gemeente. Daarbij werken we aan het aanbod en de kwaliteit van het toeristisch-recreatieve product, de (regio)marketing en promotie en versterken samenwerking.
2. We zetten de in 2022 opgezette overlegstructuur met de toeristisch-recreatieve sector voort, met werkgroepen rondom thema's en enkele grote ondernemersbijeenkomsten. Initiatieven vanuit de sector worden hier besproken en verder gebracht. Er is een jaarlijks budget vanuit de gemeente voor ondersteuning van initiatieven.
3. We blijven investeren in de kwaliteit van onze routestructuren, onder andere in samenwerking met het Routebureau Noord- en Midden-Limburg. In 2024 wordt een kwaliteitsverbetering van het wandelroutenetwerk afgerond.
4. De gemeente zet zich in voor een gezonde sector voor verblijfsrecreatie in samenwerking met ondernemers, Regio Noord-Limburg, de provincie Limburg en de Rijksoverheid.
5. We hebben aandacht voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling in Maaspark Well. Daarbij leggen we de focus op een duurzame ontwikkeling in het gebied rondom de Kamp / Voorhaven, de ontwikkeling van het gebied Seurenheide en het versterken van de routestructuren.
6. We willen het Nationaal Park Maasduinen versterken door duidelijke zonering, optimaliseren van de recreatieve infrastructuur in en om het Nationaal Park De Maasduinen en het verbeteren van het merk.
7. We zetten in op ontwikkeling van de N271 als etalage van de regio.
8. De gemeente Bergen ondersteunt het Toeristisch Platform Maasduinen door een jaarlijkse bijdrage en ondersteunt projecten op het gebied van toeristische informatie en promotie.
9. In samenwerking met de gemeenten in de regio Noord-Limburg geven we uitvoering aan het Actieprogramma Toerisme en Recreatie, met onder andere aandacht voor dag- en verblijfsrecreatie, vrijetijdslandschappen, cross-overs tussen de toeristische sector en andere sectoren en regiomarketing.
10. Samen met de Regio Noord-Limburg geven we invulling aan het project Bezoekersaanpak, waarbij bezoekers verleid worden om drukke locaties te bezoeken met duurzaam vervoer.

Agrarische sector

1. We ondersteunen initiatieven met als doel het verbreden van de landbouw.
2. We ondersteunen initiatieven op het gebied van toekomstgerichte landbouw, zoals agrarisch natuurbeheer, kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw. We zetten hierop in via De Marke Stichting. Onder andere samen met agrarische ondernemers.
3. Wij zetten in op de ontwikkeling van de Innovatieboulevard op het Energielandgoed Wells Meer, met ruimte voor innovatieve agrarische concepten.
4. Wij overleggen periodiek met de LLTB om te weten wat er speelt in de sector.

Industrieterrein De Flammert

1. We voeren het programma toekomstbestendig bedrijventerrein De Flammert (2022) uit en streven hiermee naar een vitaal, veilig, duurzaam en aantrekkelijk bedrijventerrein.
2. We nemen deel aan de bedrijventerreinenvereniging De Flammert.
3. We gaan met de eigenaren van leegstaande percelen overleg voeren over de toekomstige ontwikkeling van hun terrein.

Detailhandel

1. We zetten in op de doorontwikkeling van Mosaïque door:
 - a. Het versterken van de samenwerking tussen ondernemers;
 - b. Het ondernemersfonds Mosaïque, waarmee de ondernemers de mogelijkheid hebben gezamenlijke activiteiten uit te voeren;
 - c. Het transformeren van de oostzijde van Mosaïque.

Wat kost het:

Tabel 2.4 Baten en Lasten Economie, Recreatie en Toerisme (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	448	700	701	700	700	700
Totale baten	1.071	988	988	988	988	988
Resultaat voor bestemming	-623	-287	-287	-287	-288	-288
Reserves						
Toevoeging reserves	20	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	5	5	5	5	5	5
Mutaties reserves	15	-5	-5	-5	-5	-5
Resultaat na bestemming	-608	-292	-292	-292	-292	-293

Programma 3 Bestuur en Financiën

3.1 Thema Algemeen Bestuur

Waar dit thema over gaat:

Dit thema gaat over het bestuur van de gemeente waarbij gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester zelfstandige bevoegdheden hebben.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

1. Het gemeentebestuur heeft als taak besluiten te nemen die ten dienste staan van de inwoners van onze gemeente. Dit moet dé leidraad zijn voor het handelen van bestuurders, politici en ambtenaren.
2. Op grond van de door de gemeenteraad in 2021 vastgestelde [Nota Dienstverlening](#) en het [Beleidskader Participatie en Zelfsturing](#) blijven bestuur en ambtelijke organisatie werken aan verbetering van de dienstverlening aan en samenwerking met inwoners en bedrijven. Wanneer en hoe de gemeente inwoners bij het opstellen en uitvoeren van beleid betreft, is vastgelegd in een [Participatieverordening](#). Voor onderwerpen die spelen in het sociaal domein, is deze taak belegd bij de adviesraad sociaal domein.
3. We stimuleren en regelen dat raads- en commissieleden goed worden begeleid en opgeleid om hun werk te kunnen doen.
4. Verordeningen en reglementen die het raads- en commissiewerk ondersteunen houden en brengen we up to date.
5. De gemeenteraad blijft in overleg met de dorpsraden om er in samenspraak voor te zorgen dat het prettig wonen, werken en verblijven is in onze gemeente.
6. Wij willen jongeren meer interesseren voor en betrekken bij het democratisch besluitvormingsproces. Te denken valt aan het benoemen van een kinderburgemeester, het opnieuw organiseren van het spel Democracy (voor groep 7 en 8 van basisscholen), raadsvoorstellen en -besluiten ook voor minder taalvaardige personen begrijpelijk maken.
7. De gemeenteraad stelt de beleids- en financiële kaders vast waarbinnen de gemeente haar werkzaamheden uitvoert. Het actief betrekken van de gemeenteraad bij het opstellen van de kadernota wordt voortgezet.
8. Vanaf 2025 werken we met een eigen griffiebegroting. Dit om de taken en verantwoordelijkheden tussen college en raad helder te presenteren. De griffiebegroting vindt u in bijlage 13. Het is de bedoeling dat in het vervolg voor de griffiebegroting het volgende besluitvormingstraject wordt doorlopen: ambtelijke voorbereiding door de griffie, voorstel voor vaststellen door de raad vanuit het presidium (naar het voorbeeld van de gemeente Horst aan de Maas).
9. 18 maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In de loop van 2025 vragen deze al om de nodige voorbereidingen, zowel bij de politieke partijen als bij de ambtelijke organisatie (griffie, burgerzaken). Belangrijk voor de politieke partijen is de screening van hun kandidaten, met het oog op het risico van ondermijning.

Wat kost het:

Tabel 3.1 *Baten en Lasten Algemeen bestuur* (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	1.415	1.669	1.417	1.304	1.304	1.279
Totale baten	0	0	0		0	0
Resultaat voor bestemming	1.415	1.669	1.417	1.304	1.304	1.279
Reserves						
Toevoeging reserves	57	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	462	200	0	0	0	0
Mutaties reserves	-405	-200	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.010	1.469	1.417	1.304	1.304	1.279

3.2 Thema Publieke Dienstverlening

Waar dit thema over gaat:

Dienstverlening

Dienstverlening gaat over de manier waarop we service verlenen aan inwoners, ondernemers en andere stakeholders. Op 9 februari 2021 heeft de gemeenteraad de [Nota Dienstverlening 2021](#) vastgesteld. De verbetervoorstellen die hierin staan zijn inmiddels uitgevoerd.

Communicatie

Communicatie gaat zowel over het informeren van de inwoners als het gesprek mét de inwoners. Dit doen we via diverse kanalen en we proberen daarmee de juiste boodschap bij de juiste doelgroep te brengen.

Waar nodig en mogelijk, willen we inwoners actief betrekken. We zetten communicatie ook in om onze gemeente te profileren en om aan ons imago te bouwen.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Dienstverlening

1. In de door de raad vastgestelde nota Dienstverlening zijn zeven servicebeloften geformuleerd die ons helpen om de dienstverlening richting inwoners, ondernemers en andere stakeholders te professionaliseren.
2. In 2025 werken we verder aan:
 - a. Goede ICT: We zijn doorgegaan met de continuering van de implementatie van het zaakstelsel Djuma, alsmede de implementatie van het in-, door-, en uitstroombroep. Tenslotte hebben we sjablonen en standaardbrieven ingericht;
 - b. Bewustzijn en draagvlak: Het onboardingprogramma is ontwikkeld en in gebruik genomen. Belangrijk speerpunt is het verbeteren van onze schriftelijke communicatie door begrijpelijker te schrijven. Dit doen we door het trainen van medewerkers en met de inzet van de tool 'Klinkende taal';
 - c. Evaluatie, meting en inregelen feedback over de klanttevredenheid middels het in 2024 uitgevoerde rekenkameronderzoek wat de basis hiervoor vormt;
 - d. In 2025 geven we een vervolg aan het in 2024 uitgevoerde rekenkameronderzoek naar klanttevredenheid.

Communicatie

1. We willen dat inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties ons ervaren als een open en transparante organisatie. Daarom willen we proactief, tijdig en begrijpelijk communiceren. Door goede informatieverstrekking over plannen en uitvoering van beleid organiseren we betrokkenheid.
2. We willen de gemeente helder positioneren, zodat inwoners en ondernemers zien dat de gemeente een aantrekkelijke plaats is om te wonen en te ondernemen.
3. We willen ervoor blijven zorgen dat communicatie een vast onderdeel is van het beleidsproces en de projectaanpak. Hierbij wordt communicatie op een verbindende manier ingezet door al onze medewerkers. Hiervoor zetten we de gebruikelijke communicatiemiddelen in, en waar mogelijk betrekken we inwoners, ondernemers en verenigingen bij voorbereiding en evaluatie.
4. We onderhouden actief contact met de pers en vergroten de communicatiekracht door bewustzijn en vaardigheden te ontwikkelen bij onze medewerkers.

Wat kost het:

Tabel 3.2 Baten en Lasten Publieke dienstverlening (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	415	435	467	467	467	467
Totale baten	156	209	235	229	229	229
Resultaat voor bestemming	259	225	232	238	238	238
Reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	259	225	232	238	238	238

3.3 Thema Veiligheid

Waar dit thema over gaat:

Dit thema gaat over de veiligheid van de inwoners en bezoekers. Veiligheid is een basisbehoefte. We willen dat het veilig wonen, werken en recreëren is in de gemeente Bergen. Verschillende partijen leveren een bijdrage aan die veiligheid. Samenwerking met interne en externe partners is op dit gebied van groot belang. In het [Integraal Veiligheidsplan](#) staan de prioriteiten op het gebied van veiligheid opgenomen.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

1. We gaan voor een integrale aanpak, waarbij het gemeentebestuur afspraken maakt en de regie voert. Daarbij willen we geen bevoegdheden of taken van andere partijen overnemen.
2. Versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid.
3. We willen inwoners, bedrijven en de gemeente duurzaam weerbaarder maken tegen ondermijnende criminaliteit.
4. De doelstellingen uit het Integraal Veiligheidsplan verwezenlijken door uitvoering van het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid.
5. De doelstellingen en ambities die in het Vergunningverlening, toezicht en handhavings-uitvoeringsprogramma voor 2025 beschreven worden behalen.
6. Concreet gaan we in 2025 aan de slag met onderstaande activiteiten:

- a. Om de samenwerking tussen zorg en veiligheid te verbeteren werken we onder andere samen met het zorg- en veiligheidshuis. Ook willen we de "Aanpak Voorkomen Escalatie" inzetten om sociale incidenten beter aan te kunnen pakken;
- b. We voeren projecten binnen de Regiodeal op het gebied van ondermijning uit;
- c. In 2025 worden de eerste ervaringen met de nieuwe regelgeving bij en krachtens de Omgevingswet gesteld geëvalueerd en zullen werkzaamheden en processen zo nodig verder worden geoptimaliseerd met het oog op het behalen van de best mogelijke resultaten;
- d. Gedurende 2025 zal er doorlopend aandacht zijn om conflicten zoveel mogelijk te dejuridiseren en naar goede gedragen oplossingen toe te werken;
- e. De gemeentelijke APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en VFL (Verordening Fysieke Leefomgeving) worden geactualiseerd om nog beter aan te sluiten bij de behoefte in de praktijk om ondermijning en overlast tegen te gaan;
- f. Er wordt het gehele jaar door 1 gemeentelijke BOA deelgenomen aan al de acties van het Regionaal uitvoeringsteam (ACT!) om ondermijning tegen te gaan;
- g. Er worden 6 grootschalige acties gepland om in samenwerking met (groene) BOA's die aangesloten zijn bij het regionale handhavingsconvenant te controleren op onder andere illegale mountainbike-, motorcross- en stroperij-activiteiten;
- h. Er wordt een Handhavingsarrangement met de politie voorbereid om de samenwerking nog beter af te stemmen;
- i. Het dossier van de reorganisatie van de RUD LN zal op de voet gevolgd worden en er wordt ook door ons geparticipeerd in de planvorming hieromtrent. Mogelijke bijbehorende financiën zullen aan de gemeenteraad voorgelegd worden, evenals het aangaan van een gemeenschappelijke regeling;
- j. Er wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld waarin gedetailleerd beschreven wordt welke vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingsaccenten er gezet worden en welke doelen nagestreefd worden. Daarnaast wordt er jaarlijks verslag gedaan van de uitvoering van dit handhavingsprogramma;
- k. Er wordt een uitvoeringsplan Integrale Veiligheid vastgesteld waarin beschreven wordt welke acties er ingezet kunnen worden om de doelstellingen uit het Integraal Veiligheidsplan te behalen. Jaarlijks wordt er verslag gedaan van dit uitvoeringsplan.

Wat kost het:

Tabel 3.3 Baten en Lasten Veiligheid (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	4.909	2.325	1.842	1.839	1.805	1.834
Totale baten	3.840	640	106	106	106	106
Resultaat voor bestemming	1.069	1.685	1.736	1.733	1.700	1.728
Reserves						
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.069	1.685	1.736	1.733	1.700	1.728

3.4 Thema Financiën

Waar dit thema over gaat:

Het thema financiën gaat over de balans tussen de baten en lasten voor de inwoners en bedrijven. We willen een financieel stabiele en gezonde gemeente zijn, met een degelijk financieel beleid. Dit beleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. We streven naar een evenwichtige begroting, ook voor komende jaren;
2. Structurele lasten willen we dekken we met structurele baten;
3. Bezuinigingen die het rijk ons oplegt, verwerken we eventueel binnen het betreffende beleidsterrein.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

Belastingen en heffingen

1. Diverse belastingverordeningen voor het jaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld, het gaat om de volgende verordeningen:
 - a. OZB 2025;
 - b. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht 2025;
 - c. Rioolheffing 2025;
 - d. Forensenbelasting 2025;
 - e. Verblijfsbelasting 2025;
 - f. Reclamebelasting 2025;
 - g. Leges 2025.
2. Het beleid in dit kader leest u terug in de paragraaf lokale heffingen.

Financiële beleidsnota's

1. Afgelopen jaren is een start gemaakt met het actualiseren van de volgende financiële beleidsnota's:
 - a. Financiële verordening 2019 (art. 212 Gemeentewet);
 - b. Controleverordening 2015 (art. 213 Gemeentewet);
 - c. Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 2025 (art. 213a Gemeentewet).
2. In 2025 worden diverse beleidsnota geactualiseerd en ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

PRC-cyclus

1. Middels de PRC-cyclus zorgen wij ervoor dat wij in control zijn voor wat betreft uitgaven en inkomsten.
 - a. Maandelijks stellen wij voor intern gebruik een managementrapportage op.
 - b. Daarnaast wordt er ieder kwartaal met de raad gecommuniceerd via de kwartaalrapportages (over eerste en derde kwartaal) en de bestuursrapportage (over het eerste half jaar). De bestuursrapportage leidt tot een begrotingsbijstelling.
 - c. De jaarrekening is het sluitstuk van de PRC cyclus in het betreffende jaar.

Wat kost het:

Tabel 3.4 Baten en Lasten Financien

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	435	869	642	911	927	975
Totale baten	35.149	35.483	36.411	35.152	35.306	35.544
Resultaat voor bestemming	-34.714	-34.615	-35.768	-34.241	-34.379	-34.569
Reserves						
Toevoeging reserves	493	1.000	1.000	0	0	0
Onttrekking reserves	357	23	23	23	23	23
Mutaties reserves	136	977	977	-23	-23	-23
Resultaat na bestemming	-34.578	-33.638	-34.791	-34.264	-34.402	-34.592

3.5 Thema Overhead

Waar dit thema over gaat:

Het [Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten](#) (BBV) is in 2016 gewijzigd. Met een duidelijke definitie en een voorgeschreven presentatie van overheadkosten verwacht het Rijk beter inzicht in deze kosten te krijgen.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden;
2. Financiën, gemeentelijke control en interne controle;
3. P&O en HRM;
4. Inkoop(ondersteuning);
5. Communicatie;
6. Juridische zaken;
7. Bestuur en bestuur ondersteuning;
8. ICT;
9. Facilitaire zaken & huisvesting;
10. Archief;
11. Managementondersteuning.

De kosten van de hiervoor genoemde zaken worden via een bepaalde systematiek verdeeld.

Notitie Overhead

In juli 2016 heeft de BBV-commissie een [notitie](#) geschreven met afspraken rondom Overhead. We omarmen de uitgangspunten uit deze notitie en volgen de voorgeschreven inrichting.

Wat willen we bereiken/ Wat gaan we ervoor doen:

1. We volgen de ontwikkelingen en voeren verbeteringen door in onze administratie. De verbeteringen baseren we o.a. op de notities die de commissie BBV uitbrengt.
2. Vanaf 2023 verwerken we de overheadkosten via dit thema. Hiermee is de administratie transparant ingericht en voldoen we aan de voorschriften, zoals de BBV commissie die stelt.

Wat kost het:**Tabel 3.5 Baten en Lasten Overhead***(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale lasten	7.783	8.859	7.671	7.430	7.425	7.233
Totale baten	1.005	859	757	720	720	644
Resultaat voor bestemming	6.778	8.000	6.913	6.710	6.705	6.589
Reserves						
Toevoeging reserves	448	-240	0	0	0	0
Onttrekking reserves	304	44	29	29	29	29
Mutaties reserves	144	-283	-29	-29	-29	-29
Resultaat na bestemming	6.922	7.717	6.884	6.681	6.676	6.560

Samenvatting begroting

Totaaloverzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	Rekening	Begroting				
Lasten	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Programma 1	20.808	21.496	21.085	20.793	20.321	20.254
Programma 2	9.721	10.988	10.411	10.726	10.960	11.155
Programma 3	14.957	13.654	11.913	12.123	12.132	11.962
Totaal lasten	45.486	46.139	43.409	43.641	43.413	43.370

	Rekening	Begroting				
Baten	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Programma 1	5.301	5.587	4.398	4.706	4.447	4.474
Programma 2	2.363	2.937	2.016	2.109	2.121	2.159
Programma 3	40.150	37.192	37.509	36.207	36.361	36.523
Totaal baten	47.815	45.716	43.922	43.023	42.929	43.155

Saldo lasten en baten voor reservemutaties	-2.329	422	-513	618	484	215
---	---------------	------------	-------------	------------	------------	------------

	Rekening	Begroting				
Reserve mutaties	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dotaties aan de reserves	1.841	1.007	1.257	257	394	394
Onttrekkingen aan de reserves	3.100	1.942	869	703	674	433
Saldo reserve mutaties	-1.259	-935	388	-446	-280	-40

Saldo van baten en lasten inclusief reserve mutaties	-3.588	-512	-125	173	204	175
---	---------------	-------------	-------------	------------	------------	------------

Deel 3 De Paragrafen

Inleiding

Na de programma's gaan we specifiek in op 7 onderwerpen die voor alle gemeente van belang zijn.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

Paragraaf A Lokale Heffingen

Algemeen

In [artikel 8 van de BBV](#) is de verplichting opgenomen dat de paragraaf 'lokale heffingen' in de begroting opgenomen moet worden. Volgens [artikel 10 van de BBV](#) bevat deze paragraaf in ieder geval de volgende onderdelen:

- de geschatte inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale belastingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de heffingstarieven, die hoogstens kostendekkend mogen zijn;
- een aanduiding van de lokale belastingen;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Bij het schrijven van deze paragraaf houden we rekening met de indeling van het BBV.

Geschatte en gerealiseerde inkomsten

In het [coalitieprogramma](#) is opgenomen dat we blijven streven naar een zo laag mogelijke belastingdruk. In de vastgestelde kadernota 2025 is het beleid met betrekking tot de tarieven van de gemeentelijke belastingen aangegeven. In deze begroting hebben wij rekening gehouden met:

- Onroerende zaakbelastingen: stijging van 2,1% conform inflatiepercentage;
- Forensenbelasting: stijging van 2,1% conform inflatiepercentage;
- (Water) verblijfsbelasting: stijging van 2,1% conform inflatiepercentage;
- Afvalstoffenheffing: 100% kostendekking. Tarief wordt in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld;
- Rioolrecht: conform het vastgestelde GRP is de tariefsverhoging € 10 plus 2,1% conform inflatiepercentage;
- Reclamebelasting: er wordt een voorstel met o.a. de gewijzigde verordening reclamebelasting aan uw raad aangeboden waarin de effecten van het convenant met de winkeliers wordt vertaald naar kosten en opbrengsten.

De gemeentelijke belastingen zijn, ná de inkomsten uit het gemeentefonds, de grootste inkomstenbron van een gemeente. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de geschatte inkomsten van de lokale heffingen.

	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Opbrengst gemeentelijke heffingen						
OZB niet woningen	811.277	822.385	839.655	839.655	839.655	839.655
OZB woningen	1.647.855	1.665.769	1.700.750	1.700.750	1.700.750	1.700.750
Afvalstoffenheffing	1.407.119	1.502.269	1.228.549	1.373.208	1.373.208	1.373.208
Rioolrechten	1.628.733	1.679.034	1.788.060	1.788.060	1.788.060	1.788.060
Reclamebelasting	8.896	7.200	7.200	7.200	7.200	7.200
Begrafenisrechten	4.114	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Forensenbelasting	90.780	271.879	98.000	98.000	98.000	98.000
Toeristenbelasting	616.788	588.020	682.689	682.689	682.689	682.689
Omgevingsvergunningen	200.320	220.200	221.700	221.700	221.700	221.700
Bijzondere wetten	7.466	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Secretariegelden	26.636	34.885	44.894	39.133	39.133	39.133
Paspoorten/rijbewijzen	122.346	169.000	184.500	184.500	184.500	184.500
Gehandicaptenparkeerkaarten	4.320	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal	6.576.650	6.978.641	6.813.997	6.952.895	6.952.895	6.952.895

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Voor de huidige bestuursperiode is, in het coalitieprogramma 2022-2026, aangegeven dat we blijven streven naar een zo laag mogelijke belastingdruk.

Sinds 2012 verzorgt de gemeenschappelijke regeling tussen de [Belastingsamenwerking Gemeenten en de Waterschappen](#) (BsGW) de uitvoering van gemeentelijke belastingen en de [Wet Waardering Onroerende Zaken](#) (Wet WOZ). De bevoegdheden tot vaststelling en inning van de belastingen zijn overgedragen aan deze gemeenschappelijke regeling. Bij de gemeenten is alleen de vaststelling van het beleid en de regievoering overgebleven. Conform Kadernota 2025 zijn geen nieuwe beleidswijzigingen nodig.

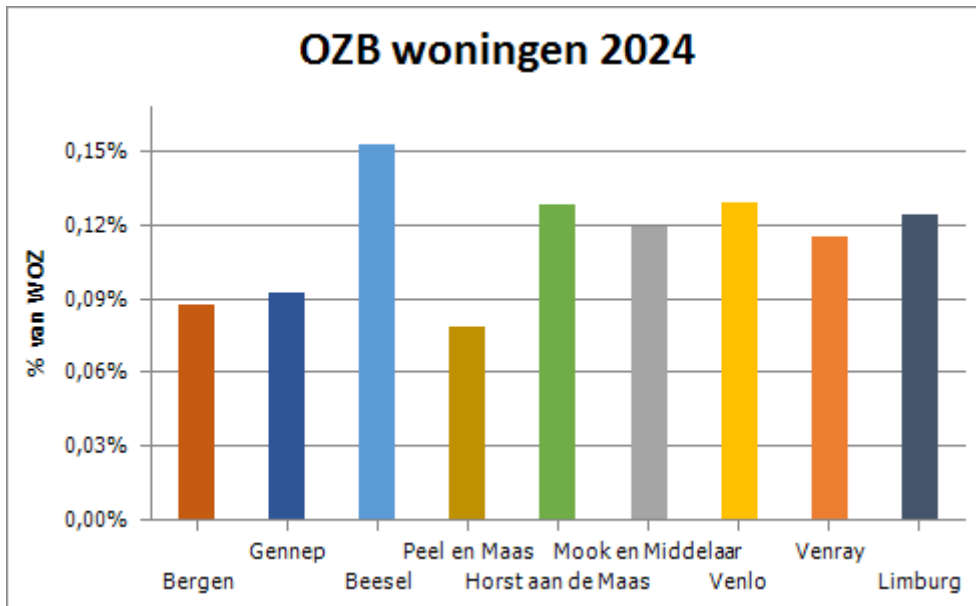
Regionale belastingtarieven

Het vergelijken van belastingtarieven tussen gemeenten is vaak lastig. Het ligt voor de hand om heel eenzijdig de tarieven van de verschillende gemeenten te benaderen.

Iedere gemeente maakt beleidskeuzes voor de opbouw van tarieven. We hebben op een aantal plekken in deze paragraaf een vergelijk gemaakt tussen de tarieven zoals ze in Bergen gelden en de tarieven van omliggende gemeenten.

Onroerendezaakbelastingen

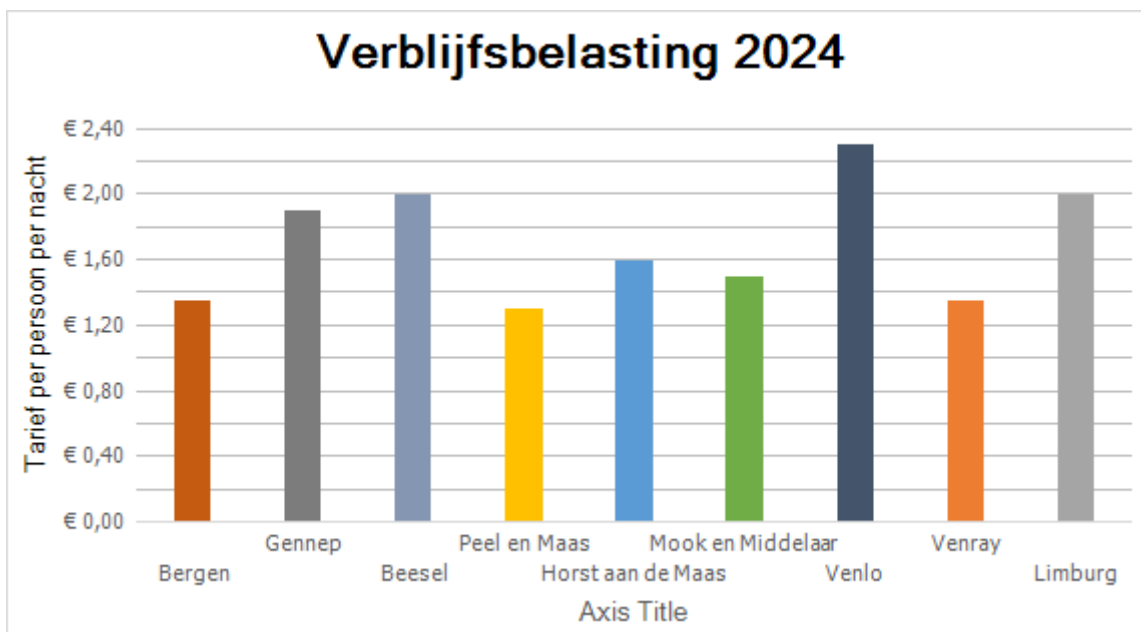
In de kadernota 2025 is voorgesteld om de OZB opbrengst met 2,1% te indexeren.

Verblijfsbelasting

Met de vastgestelde kadernota 2025 is er ingestemd met een tariefsverhoging van 2,1%. Na afronding leidt dit tot een aanpassing van het tarief per overnachting stijgt van € 1,35 in 2024 naar € 1,40 in 2025.

Wij kennen ten opzichte van de regiogemeenten een relatief laag tarief voor de [verblijfsbelasting](#).

Forensenbelasting

De [forensenbelasting](#) is gekoppeld aan de WOZ-waarde. Bij de bepaling van het tarief is daarom rekening gehouden met wat hiervoor bij de onroerend zaakbelasting is vermeld. De tarieven van 2025 staan in deze tabel.

Forensenbelasting	
WOZ-waarde	Tarief
tot € 60.000	€ 309
van € 60.001 tot € 120.000	€ 633
van € 120.001 tot € 180.000	€ 1.476
van € 180.001 tot € 299.000	€ 2.737
vanaf € 299.001	€ 2.996

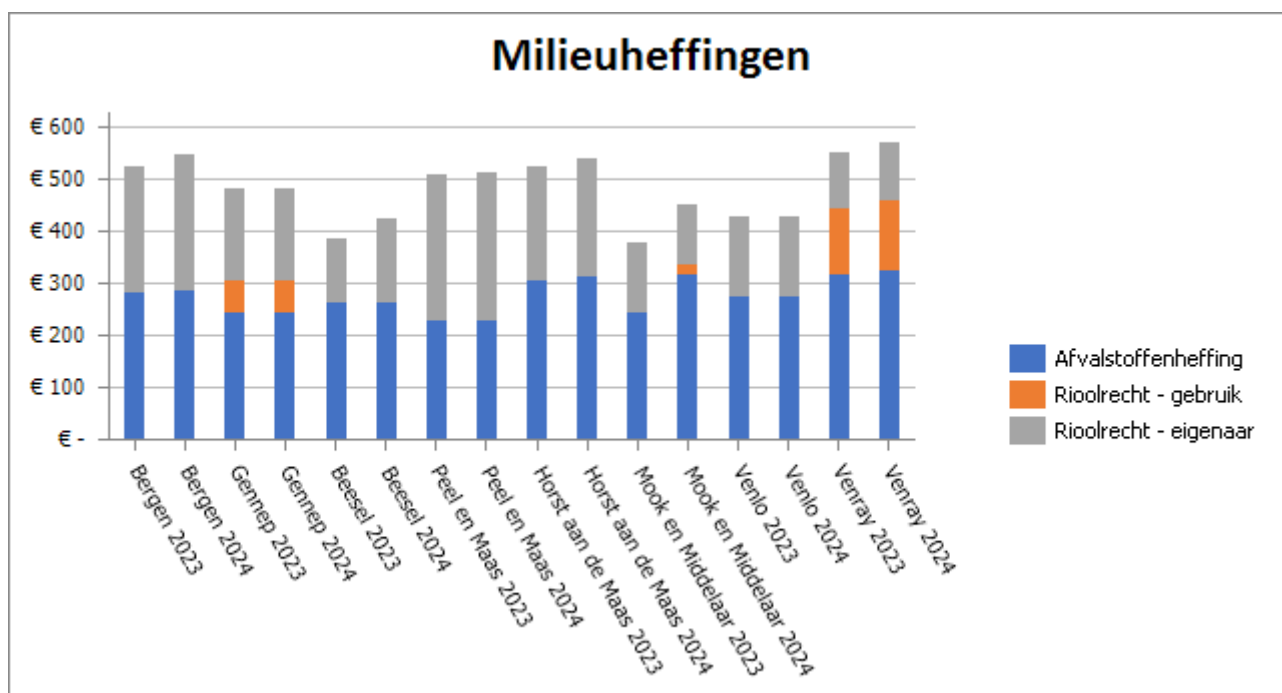
Leges, rechten en heffingen

Leges zijn een vergoeding voor geleverde diensten. De legesverordening en de hierin opgenomen tarieven zijn in het voorjaar van 2024 herzien. Een voorstel tot aanpassing van de legestarieven 2025 wordt eind 2024 aan uw raad aangeboden.

Milieuheffingen

Kenmerkend voor deze heffingen is dat de opbrengst niet vrij te besteden is. De gecalculerde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de kosten.

De tarieven voor het jaar 2025 worden in de raadsvergadering van december 2024 vastgesteld. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen wordt ook altijd de kostendekking vastgesteld. Uitgangspunt is een maximale kostendekking op begrotingsbasis.

Kostendeckende afvalstoffenheffing

De volgende uitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de afvaltarieven:

- Berekening voor het nieuwe jaar mede baseren op ledigingsgegevens in het actuele jaar;
- Verwachte saldi in het actuele jaar meewegen bij de tariefstelling voor het nieuwe jaar;
- Gespaarde overschotten in afgesloten jaren in twee jaar inzitten voor tarief egalisatie;
- Bij de berekening wordt geen rekening gehouden met overheadkosten;
- Bij de berekening wordt wel rekening gehouden met BTW.

De kosten en opbrengsten van afval zien er als volgt uit:

Kostendeckendheid Afval	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Kosten en baten via taakveld Afval</u>			
Kosten taakveld (excl. omslagrente)	1.070.106	1.537.890	1.301.304
Inkomsten taakveld excl heffingen	130.583	134.436	134.264
Inzet egalisatiereserve	-141.628	169.805	162.411
Netto kosten taakveld	1.081.151	1.233.649	1.004.629
<u>Toe te rekenen kosten</u>			
Overhead incl. omslagrente	0	0	0
BTW	248.110	248.110	223.920
Totaal toe te rekenen	248.110	248.110	223.920
Totale kosten	1.329.261	1.502.269	1.228.549
Opbrengst heffingen	1.471.201	1.502.269	1.228.549
Dekkingspercentage	110,7%	100,0%	100,0%

Kostendekkende rioolheffing

De volgende uitgangspunten worden toegepast bij de berekening van het tarief rioolheffing:

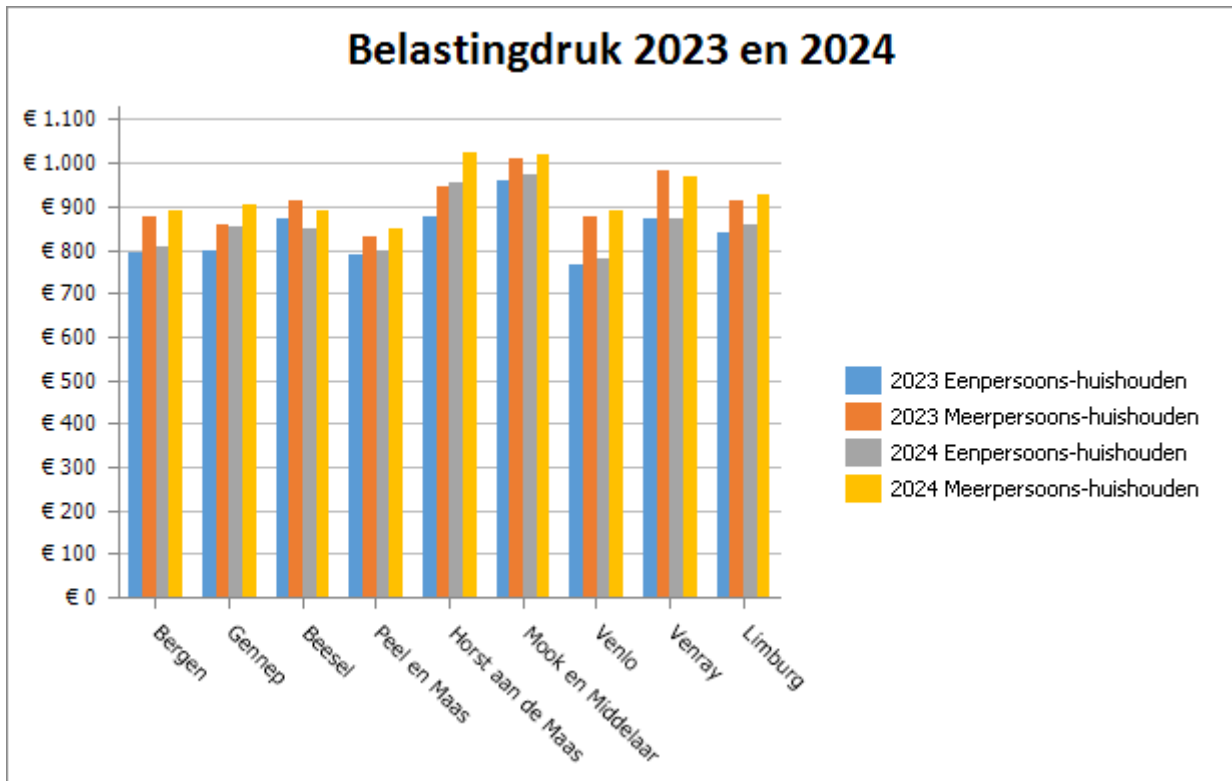
- Tariefontwikkeling is gebaseerd op het meerjarige GRP. Hierin worden de kosten voor de komende jaren, de inzet van de voorziening en de nodige rioolheffing op elkaar afgestemd;
- Meerjarig kostendekkende heffing, alle uitgaven die betrekking hebben op riolering worden gecompenseerd met de rioolheffing;
- Eventuele overschotten bij de rioolheffing worden gereserveerd in de voorziening 'egalisatie rioolheffing';
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met overheadkosten (overhead bedraagt ongeveer 15% van de totale begroting, daarom wordt 15% overhead toegerekend aan riolering);
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met BTW;
- Rioolheffing wordt kostendekkend gemaakt door het saldo te verrekenen met de voorziening 'egalisatie rioolheffing'.

De kosten en opbrengsten van riool zien er als volgt uit:

Kostendekkendheid Riool	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Kosten en baten via taakveld Riolering</u>			
Kosten taakveld (excl. omslagrente)	585.214	1.435.441	1.501.913
Inkomsten taakveld excl heffingen	0	0	0
Inzet egalisatie voorziening	833.690	-98.417	-82.926
Netto kosten taakveld	1.418.904	1.337.024	1.418.987
<u>Toe te rekenen kosten</u>			
Overhead incl. omslagrente	136.107	198.224	225.287
BTW	77.280	143.786	143.786
Totaal toe te rekenen	270.197	342.010	369.073
Totale kosten	1.501.407	1.679.034	1.788.060
Opbrengst heffingen	1.501.407	1.679.034	1.788.060
Dekkingspercentage	100,0%	100,0%	100,0%

Aanduiding lokale lastendruk

In onderstaand grafiek is de belastingdruk van inwoners van gemeente Bergen vergeleken met de belastingdruk van inwoners in regiogemeenten. Hierbij is zowel de belastingdruk voor eenpersoonshuishoudens als voor meerpersoonshuishoudens meegenomen.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Als inwoners moeite hebben om financieel rond te komen zijn er mogelijkheden om gebruik te maken van onze regelingen en vergoedingen. Deze staan opgesomd in de [Inkomenskaart](#). In relatie tot de gemeentelijke belastingen bestaat de mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen. In onze gemeente kan dat voor het vaste bedrag van de afvalstoffenheffing en voor de waterschapsbelastingen.

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat in elk geval:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. een kengetal voor de:
 - 1a. netto schuldquote;
 - 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 2. solvabiliteitsratio;
 3. grondexploitatie;
 4. structurele exploitatieruimte;
 5. belastingcapaciteit.
- e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Bij het schrijven van deze paragraaf houden we zoveel mogelijk rekening met de indeling van het BBV.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Iedere gemeente heeft te maken met risico's bij de uitvoering van haar taken. Die risico's nemen toe door de uitbreiding van het takenpakket en de complexer wordende samenleving. Een goed afgestemde financiële buffer, ofwel weerstandscapaciteit, is nodig om te voorkomen dat tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstellingen. De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is. Een financieel weerstandsvermogen is van belang wanneer er zich financiële tegenvallers voordoen. Risicomanagement heeft een belangrijke plek binnen de Planning, Reporting & Control cyclus en het is een continu proces.

Benodigd weerstandsvermogen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Benodigde weerstandscapaciteit	2.303.000	2.874.200	2.201.500

Berekening weerstandscapaciteit	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Incidentele weerstandscapaciteit</u>			
Algemene reserve	7.819.728	7.875.343	10.494.209
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Saldo van de begroting	3.580.221	1.211.165	125.356
Saldo incidentele weerstandscapaciteit	11.399.949	9.086.508	10.619.565
<u>Structurele weerstandscapaciteit</u>			
Onbenutte belastingcapaciteit	1.178.964	920.965	1.135.510
Begrotingspost onvoorzien	62.000	62.000	62.000
Saldo incidentele weerstandscapaciteit	1.240.964	982.965	1.197.510
Saldo weerstandscapaciteit	12.640.913	10.069.473	11.817.075
Benodigde weerstandscapaciteit	2.303.000	2.874.200	2.201.500
Ratio Weerstandsvermogen	5,5	3,5	5,4

Inventarisatie van de risico's

De top 10 van risico's voor onze gemeente wordt hieronder beschreven met een inschatting van het financiële risico.

Om de risico's in kaart te brengen is bij het samenstellen van de [Nota risicomanagement en weerstandsvermogen](#) een risico-inventarisatie uitgevoerd. Nadat de risico's zijn benoemd zijn deze gekwantificeerd op:

1. de kans dat de gebeurtenis zich zal voor doen en
2. de financiële consequenties als zich dat risico voor zal doen.

In onderstaande tabel ziet u de 10 belangrijkste risico's die wij in kaart gebracht hebben.

Top 10 geïnventariseerde risico's

	Risico	Toelichting	Gevolg
1	Oorlog in Oekraïne	De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven. Ook zien we risico's in het kader van (digitale) veiligheid en economische sancties.	p.m.
2	Algemene uitkering	Rijksbeleid decentraliseert taken en de bijbehorende vergoeding is niet altijd kostendekkend.	p.m.
3	Jeugdzorg	Vanaf 2015 zijn we financieel verantwoordelijk voor vrijwel alle taken die met Jeugdzorg te maken hebben. Een van de grootste risico's is het feit dat wij niet de enige verwijzers zijn. We hebben geen invloed op bepaalde vormen van specialistische hulp die ontzettend duur zijn, maar welke wij als gevolg van een rechterlijke machtiging uit dienen te voeren (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg met verblijfbehandeling in residentiële instellingen). Ook kunnen huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen doorverwijzen naar jeugdzorg trajecten. De afgelopen jaren hebben we voor verschillende jeugdigen duurdere verblijfsvormen ingezet. Omdat de problematiek bij deze jeugdigen veelal vrij complex is, worden naast verblijf zeer specialistische behandeltrajecten ingezet. Het aantal jeugdigen in deze dure trajecten blijft lastig te voorspellen.	€ 400.000
4	Schadeclaims	De gemeente wordt regelmatig aansprakelijk gesteld voor schade. Elke kwestie beoordelen we intern en eventueel proberen we de schade af te wenden op de verzekeringsmaatschappij.	€ 400.000
5	Energielandgoed Wells Meer	Het doel is te komen tot een gedragen gebiedsontwikkeling voor het realiseren van duurzame energie, waarbij het realiseren van en voor de gemeenschap en participatie in het proces en deelname bij realisatie centraal staat.	€ 350.000
6	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	De kans blijft bestaan op een toenemend gebruik van de voorzieningen. De Wmo is en blijft een open einde regeling en meer mensen zullen als gevolg van de vergrijzing een beroep doen op de Wmo. Het risico betreft de mogelijke overschrijding die optreedt in de tijd die nodig is om tot beleidsaanpassingen over te gaan. Tevens is de eigen bijdrage gering.	€ 250.000
7	Persoonsgegevens: datalek en onrechtmatige verwerking	Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) boetes opleggen van maximaal €20.000.000 of 4% van de wereldwijde jaaromzet. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval (in hoeverre valt de organisatie iets te verwijten, heeft de organisatie aan haar zorgplicht voldaan etc.) kan die schade oplopen. Daarbij komen onderzoekskosten, herstel en juridische kosten.	€ 200.000
8	Integrale veiligheid	Hoogwater Maas.	€ 175.000
9	Cyberaanval: ontwijking van organisatie door verlies van kritieke applicaties en gegevens	De dienstverlening van de gemeente hangt af van gegevens en van goed werkende applicaties. Informatievoorziening is een kritieke succes- en productiefactor. Ontwijking van de informatievoorziening en informatiebeveiliging zijn belangrijke bedrijfsrisico's. Mogelijke gevolgen: stilvallen (voor langere tijd) van dienstverlening, datalekken, overschrijden van wettelijke termijnen en daarmee samenhangende kosten en imagoschade, kosten voor noodprocessen om de dienstverlening te kunnen voortzetten en herstelacties voor de gevolgen.	€ 175.000
10	Mutsaersstichting	De Mutsaersstichting en haar deelnemingen staan voor een omvangrijke financiële, strategische en operationele uitdaging.	€ 150.000
Top 10 geïnventariseerde risico's			€ 2.100.000
	Overige risico's	Naast de top 10 risico's zijn er nog 21 risico's in kaart gebracht.	€ 1.045.000
Totaal geïnventariseerde risico's			€ 3.145.000
Benodigde weerstandscapaciteit (70%)			€ 2.201.500

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit

Iedere gemeente heeft te maken met risico's bij de uitvoering van haar taken. Deze risico's nemen toe door de uitbreiding van het takenpakket en de complexer wordende samenleving.

Een goed afgestemde financiële buffer oftewel weerstandscapaciteit is nodig om te voorkomen dat tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstellingen.

Risico's kunnen een behoorlijke impact hebben op de organisatie, daarom is het van belang om de risico's goed in beeld te houden. De belangrijkste risico's moeten door adequate maatregelen beheerst worden.

Weerstandsvermogen is het vermogen van een gemeente om niet-structurele risico's op te kunnen vangen, zodat het afgesproken takenpakket toch ongehinderd kan worden uitgevoerd.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Voor het kunnen beoordelen van het weerstandsvermogen is het noodzakelijk de aanwezige weerstandscapaciteit te analyseren in samenhang met de omvang en achtergronden van de risico's.

Er zijn geen uniforme antwoorden te geven op de vraag hoe groot het weerstandsvermogen van een gemeente zou moeten zijn. Dit is sterk afhankelijk van de eigenheid van de gemeente en het risicoprofiel dat zij heeft.

Om de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen wordt rekening gehouden met de veronderstelling dat nooit alle risico's zich zullen voordoen en zeker niet allemaal tegelijk en in maximale omvang. Door deze benadering kan op een verantwoorde wijze een lagere weerstandscapaciteit worden aangehouden. Er wordt uitgegaan van een zekerheidspercentage van 70%.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken, is voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

1. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. solvabiliteitsratio;
3. grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

Signaleringswaarden

Om de kengetallen eenvoudig te kunnen lezen heeft NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) met de Universiteit Twente signaleringswaarden opgesteld. Categorie C is het meest risicovol en categorie A is het minst risicovol.

	Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a.	Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
1b.	Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
2.	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3.	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4.	Structurele exploitatieruimte	>0	= 0	<0
5.	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Samenvatting kengetallen

In onderstaande tabel presenteren wij de financiële kengetallen zoals we die verplicht op moeten nemen.

	Ontwikkeling financiële kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1a	Netto schuldquote	74%	121%	103%	130%	140%	144%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	75%	123%	104%	132%	141%	146%
2	Solvabiliteitsratio	26%	15%	21%	19%	17%	17%
3	Grondexploitatie	1%	6%	4%	4%	4%	4%
4	Exploitatieruimte	10%	6%	1%	1%	1%	1%
5	Belastingcapaciteit	86%	92%	84%	84%	84%	84%

Beoordeling onderlinge verhouding

De berekende kengetallen, worden afgezet tegen de signaleringswaarden.

Bij de begroting scoren we de op de verschillende onderdelen:

- Netto schuldquote => categorie B
- Netto gecorrigeerde schuldquote => categorie B
- Solvabiliteitsrisico => categorie B
- Grondexploitatie => categorie A
- Exploitatierisico => categorie A
- Belastingcapaciteit => categorie A

De kengetallen moeten in samenhang worden beoordeeld. Het investeringsvolume uit de Kadernota 2025 (€ 15,4 mln.) maakt dat in de toekomst nieuwe leningen nodig zijn. Hierdoor neemt de schuldquote toe en daalt de solvabiliteitsratio. De belangrijkste financiële kengetallen kennen in 2025 een middenscore volgens te provinciale signaleringswaarden.

Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:

- a. wegen en kunstwerken;
- b. riolering;
- c. water;
- d. groen;
- e. gebouwen;
- f. verlichting;
- g. speeltuinen.

Van bovengenoemde kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- a. het beleidskader;
- b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Bij het schrijven van de paragraaf houden we de indeling van het BBV zoveel mogelijk in acht.

Inleiding

Onze gemeente heeft veel openbare ruimte in beheer. In die openbare ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, kunstwerken, groen, speeltuinen, verlichting en gebouwen.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In de gemeente Bergen vormen de lasten van het onderhoud van kapitaalgoederen ongeveer 10% van de begroting 2025. Dit is inclusief de arbeidsuren en kapitaalslasten.

Hieronder is een tabel opgenomen waarin de status van onderhoudsplannen voor kapitaalgoederen is vermeld.

Actuele onderhoudsplannen	Jaar vaststelling	Jaar nieuwe vaststelling
Groenstructuurplan	2016	2025
Riolerings- en waterplan	2019	2025
Verlichtingsplan	2020	2024
Onderhoud gemeentegebouwen	2022	2025
Wegenonderhoudsplan	2020	2024
Onderhoud speeltuinen	2021	2026

Openbaar groen

We gaan voor het verbeteren van de flora en fauna op een veilige en functionele manier waarbij de beleving van de openbare ruimte ook verbeterd wordt. Het groenstructuurplan bepaalt de contouren voor de inrichting van en het onderhoudsniveau voor het groen in de openbare ruimte. Er zal in 2025 een nieuw groenstructuurplan worden opgesteld. Vanwege gemeentelijke ambities en ontwikkelingen op diverse relevante groene thema's is er nu behoefte aan een geactualiseerd groenbeleidsplan. Thema's; klimaatomstandigheden, biodiversiteit, ziekten, plagen en invasieve exoten, effectievere inrichting en beheer van de groene ruimte.

Daarnaast is er behoefte aan een vertaling van de Omgevingsvisie Bergen 2030 naar het beheer en beleid van de openbare ruimte. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Oppervlakte in ha.	
Openbaar groen	26,22
Gras	13,8
Beplanting	12,42

Wegen

We willen actief en preventief voor goede wegen zorgen. Als wegbeheerder zijn we verantwoordelijk voor de staat van het onderhoud en de veiligheid van de openbare wegen binnen onze gemeente. Het beheer vraagt een gestructureerde aanpak. De uitkomsten van de wegenschouw, planning en begroting zijn vastgelegd in het digitale beheersysteem van de gemeente Bergen: GBI. In het wegenbeheersplan gaan we uit van: 'een goede staat van de wegen met een minimaal risico op schade voor weggebruikers'.

De Nota Wegbeheer 2024-2028 zal in 2024 aan de Raad worden aangeboden. In 2023 is een inspectie van de wegen uitgevoerd. Naar aanleiding van de uitkomsten van de inspectie wordt het wegenonderhouds-plan 2024-2028 opgesteld.

Er is structureel € 238.000 beschikbaar voor onderhoudslasten. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Kunstwerken

Een goede en veilige staat van onderhoud van 42 kunstwerken is gegarandeerd door het programmatisch uitvoeren van onderhoud. Op basis van inspecties en kengetallen is een meerjarenplanning voor de onderhoudswerkzaamheden van de kunstwerken opgesteld. Uit deze meerjarenplanning blijkt dat, uitgezonderd een aanvullende investering voor het onderhoud van enkele grote kunstwerken, het structurele jaarlijkse budget voor de komende 5 tot 10 jaar toereikend is. We werken met een onderhoudsvoorziening kunstwerken. Aan de voorziening voegen we jaarlijks € 20.000 toe om planmatig te kunnen werken.

Riolering en water

Het [GRP 2020-2025](#) is een voortzetting van het voorgaande beleid met een prominentere plek voor het klimaat adaptief maken van de leefomgeving. Daarnaast ligt de focus in de planperiode op het continueren van de afkoppel-activiteiten bij particulieren en in de openbare ruimte, het oplossen van een aantal knelpunten van wateroverlast, het verbeteren van waterkwaliteit en regionale samenwerking. In 2023 is een financiële actualisatie doorgevoerd van het GRP. De voorziening riolering is ten behoeve van het onderhoud en vervanging. Wij gaan er vanuit dat de voorziening toereikend is mits de jaarlijkse verhoging die in het GRP is aangegeven doorgevoerd wordt.

De inspecties en het onderhoud worden planmatig uitgevoerd. In 2023 is het kostendekkingsplan van GRP 2020-2025 geactualiseerd. Uit deze prognose blijkt dat de huidige verhoging met € 10 euro + inflatiecorrectie voldoende is om het GRP 2020-2025 uit te voeren.

Een ecologisch verantwoorde inrichting van infiltratiebermen en wadi's draagt bij aan verbetering van de biodiversiteit. Dit is onder meer uitgevoerd op het veldje bij de Boterdijk te Siebengewald en het Kösterplein in Siebengewald.

Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Het onderhoudsplan voor gebouwen is verouderd en wordt in 2025 herzien.

In 2022 werd een groot deel van het gemeentelijk vastgoed opnieuw geïnventariseerd en is de onderhoudsstaat in kaart gebracht volgens de [NEN2767-methode](#) voor conditiemetingen.

De uitkomsten van de inventarisatie zullen we borgen in een softwarepakket voor facilitair beheer. Dit om overzicht over de objecten te houden, efficiënter te werken, te sturen op risico's en jaarlijks een geactualiseerd meerjarig onderhoudsplan op te stellen. Op dit moment hebben we circa 44 objecten in eigendom met een verzekerde waarde van € 40 miljoen. In de loop van 2023 en 2024 is een verbouwingsplan verder uitgewerkt voor het gemeentehuis om te voldoen aan de huidige Arbo- en

duurzaamheidseisen. Het uitgangspunt is sober en doelmatig. Er is gestart met verbouwing van het gemeentehuis in 2024. Er is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verlichting

We willen de openbare verlichting op een efficiënte en energiezuinige manier gaan inrichten en onderhouden. In 2024 zal een nieuw Beleidsplan Openbare Verlichting worden vastgesteld. Verdere verduurzaming in 2024 en 2025 van de openbare verlichting zal hierin worden opgenomen.

Vooruitlopend op dit nieuwe beleid zijn middelen voor de verduurzaming van de openbare verlichting reeds door middel van een krediet beschikbaar gesteld.

Vervanging, beheer en het onderhoud van de openbare verlichting wordt jaarlijks uitgevoerd. De gemeente Bergen voldoet reeds in 2025 aan de landelijke doelstellingen van 2030. We kennen geen achterstallig onderhoud.

Speeltuinen

In 2021 is de speeltuinennota herijkt. Het onderhoud van de speelvoorzieningen in de gemeente Bergen wordt op het niveau "schoon, heel en veilig" uitgevoerd. De speelvoorzieningen worden vervangen aan de hand van een flexibel vervangingsschema. Wij gaan het aantal speeltoestellen niet uitbreiden. Dit omdat er voldoende toestellen zijn.

In het vastgestelde speeltuinenbeleid kunnen de speeltoestellen worden vervangen die niet meer veilig zijn en als er nog behoefte aan is. Er is op het moment geen sprake van achterstallig onderhoud.

Overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Onderstaand een totaaloverzicht jaarlijkse kosten van het regulier onderhoud van de kapitaalgoederen (excl. loonkosten).

Budgetten per onderdeel (bedrag x €1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Openbaar groen	126	152	153	153	153	153
Riolering & water	596	408	333	333	333	333
Wegen	241	258	238	238	238	238
Verlichting	55	57	43	43	43	43
Onderhoud gebouwen	75	65	69	69	69	69
Kunstwerken	5	20	20	20	20	20
Speeltuinen	11	20	20	20	20	20
Totaal	1.109	980	876	876	876	876

Paragraaf D Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Bij het schrijven van de paragraaf houden we de indeling van het BBV zoveel mogelijk in acht. Voor gemeenten is de [Wet financiering decentrale overheden](#) (Wet Fido) van toepassing. De belangrijkste uitgangspunten van de Wet Fido zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden alsmede het beheersen van renterisico's. Het beleid voor de financiering binnen de gemeente Bergen is geregeld in het [treasurystatuut 2021](#) dat is vastgesteld door de raad op 26 april 2021. Het treasurystatuut is het geheel aan regels waarbinnen de treasury-activiteiten plaats moeten vinden. Het betreft niet alleen de regels waar de treasuryfunctie zich aan moet houden, maar ook de bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van treasury-activiteiten.

Algemene interne en externe ontwikkelingen

Intern

Maandelijks wordt bekeken aan de hand van het banksaldo, het saldo van de schatkist en de liquiditeitenprognose of er een langlopende lening afgesloten moet worden of dat het mogelijk is om overtollige middelen weg te zetten. De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt van kortlopende- en langlopende financieringsmiddelen zijn ook mede bepalend voor het moment waarop een lening aangetrokken wordt.

De rente is afgelopen periode behoorlijk gestegen door renteverhogingen van de [ECB](#). We blijven dit goed monitoren en actie ondernemen als dit noodzakelijk is.

Het treasurystatuut is ook gericht op het voorkomen van risico's bij het uitzetten van gelden. Met de invoering van het schatkistbankieren zijn de mogelijkheden tot het uitzetten van gelden verder beperkt.

Extern

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte verloop van de rente. De gegevens van deze rentevisie zijn afkomstig van onze huisbankier de [N.V. Bank Nederlandse Gemeenten](#).

Relatiebeheer & Kasbeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten is onze huisbankier. Verder wordt (in zeer beperkte mate) gebruik gemaakt van rekening-courant faciliteiten van de Rabobank. Deze rekening wordt vooral gebruikt voor het afstorten van contanten uit de kassa's van het KCC.

Liquiditeitspositie

Hieronder is de gemiddelde liquiditeitspositie over het jaar 2023, begroting 2024 en begroting 2025 opgenomen.

We hebben een rekening-courant faciliteit met de BNG-bank, waarbij de kredietlimiet € 500.000 bedraagt. De rentevergoeding voor deze faciliteit bedraagt: 1-maands Euribor met een opslag van 12 basispunten.

Berekening van de liquiditeitspositie (bedrag x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Berekening vlottende schuld</u>			
Vlottende schuld	0	0	0
Vlottende middelen	309	290	300
Per saldo vlottende schuld	-309	-290	-300
<u>Berekening van de kasgeldlimiet</u>			
Begrotingstotaal	47.335	43.573	44.387
Ministerieel percentage	8,5	8,5	8,5
Kasgeldlimiet	4.023	3.704	3.773
<u>Berekening ruimte binnen kasgeldlimiet</u>			
Gemiddelde vlottende schuld	-309	-290	-300
Kasgeldlimiet	4.023	3.704	3.773
Ruimte onder kasgeldlimiet	4.332	3.994	4.073

Rentebeleid

In de BBV is bepaald dat in de paragraaf Financiering een renteschema wordt opgenomen waaruit ook het renteresultaat blijkt. Daarnaast moet inzicht geboden worden in de financieringsbehoefte.

Renteschema	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Externe rentelasten	198.289	289.550	372.557
Externe rentebaten	-62.400	-43.610	-43.610
Rentesaldo	135.889	245.940	328.947
Rente die doorberekend moet worden aan het grondbedrijf	-10.800	0	0
Rente projectfinanciering die doorberekend moet worden aan taakveld	0	0	0
Rentebaat van doorverstrekte leningen die die doorberekend moeten worden aan taakveld	0	0	0
Rente naar taakvelden	-10.800	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0	0
Rente over voorzieningen	0	0	0
Rente over vermogen	0	0	0
Te verdelen rentekosten	125.089	245.940	328.947
Aan taakvelden toebedeelde rente	-122.778	-283.388	-324.671
Renteresultaat	2.311	-37.448	4.276

Risicobeheer

Het renterisico van de vlottende schuld wordt bepaald op basis van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet wordt vastgesteld op basis van een percentage van de totale begrotingsomvang. Het percentage is door de minister vastgesteld op 8,5%. De gemeente mag voor deze ruimte kortlopende schulden aangaan. Verantwoording over de ruimte binnen de kasgeldlimiet wordt afgelegd aan de provincie. De kasgeldlimiet is gelijk aan een bepaald percentage (8,5%) van het begrotingstotaal. Doordat de kortlopende schuld structureel niet hoger mag zijn dan de kasgeldlimiet, wordt het risico beperkt op grote fluctuaties in de korte rente, waarmee het begrotingsevenwicht in gevaar zou kunnen komen.

Kasgeldlimiet

De externe financieringsbehoefte wordt ingevuld met kort- en langlopende leningen. Bij het aantrekken van kortlopende geldleningen met een looptijd tot één jaar, dient rekening gehouden te worden met de kasgeldlimiet, gemaximeerd in de wet FIDO. De kasgeldlimiet is gelijk aan een bepaald percentage (8,5%) van het begrotingstotaal in 2025 € 3,7 miljoen. Doordat de kortlopende schuld structureel niet hoger mag zijn dan de kasgeldlimiet, wordt het risico beperkt op grote fluctuaties in de korte rente, waarmee het begrotingsevenwicht in gevaar zou kunnen komen.

Kasgeldlimiet x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totale lasten	47.335	43.573	44.387	43.341	43.315	43.292
Ministerieel percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	4.023,48	3.703,71	3.772,87	3.683,99	3.681,78	3.679,82

Renterisiconorm

Het renterisico over de vaste schuld wordt uitgedrukt in de mate van overschrijding van de renterisiconorm. De renterisiconorm is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (sinds 2001 vastgesteld op 20%) van de vaste schuld per 1 januari van het betreffende jaar.

Renterisiconorm x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totale lasten	47.335	43.573	44.387	43.341	43.315	43.292
Ministerieel percentage	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Rente risiconorm	9.467,00	8.714,60	8.877,34	8.668,20	8.663,00	8.658,40

Leningenportefeuille

De huidige leningenportefeuille bestaat uit drie leningen aangaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Leningen in portefeuille	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
<u>Vaste leningen</u>			
Omvang per 1 januari	41.579.325	38.528.050	35.651.775
Aflossingen	3.051.275	2.876.275	2.876.275
Nieuw aangetrokken leningen	0	0	0
Omvang per 31 december	38.528.050	35.651.775	32.775.500

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Algemeen

De Gemeente Bergen acteert in een dynamische omgeving waarin zij haar toegevoegde waarde naar partners en burgers voortdurend moet bewijzen en waarin de verwachtingen hooggespannen zijn.

Organisatie (ontwikkeling)

Een goed openbaar bestuur doet ertoe en dient daarin ondersteund te worden door een goed toegerust ambtelijk apparaat. Uitgangspunt is een sterke en flexibele eigen organisatie.

In 2024 is voortvarend gewerkt aan de bestaande organisatievisie en een daarbij passende structuur. De organisatievisie is gestoeld op vier thema's, te weten leiderschap, kwaliteit werkorganisatie, dienstverlening en personeel & organisatie.

De stand van zaken over de uitgevoerde maatregelen wordt hierna aan de hand van de 4 thema's van organisatieontwikkeling toegelicht.

Leiderschap

Eind 2023 is gestart met de wervingscampagne voor de nieuwe manager Bedrijfsvoering en Dienstverlening. Dit resulteerde in een succesvolle match en start van de nieuwe manager per 1 maart. Het team Buitendienst is gestart met een nieuwe leidende equipe als gevolg van doorstroom van voormalig leidinggevende naar gewenste nieuwe beleidsfunctie. De opvolgende leidinggevende is gevonden binnen de eigen formatie.

In 2024 is er door het team van coördinatoren gezamenlijk werk gemaakt van intervisiebijeenkomsten. Periodiek stemmen zij samen thema's af en krijgen zo een beter beeld van wat er organisatiebreed speelt en aan de orde is.

Dienstverlening

De (door)ontwikkeling van de dienstverlening is opgenomen als speerpunt in het huidige coalitieprogramma. De uitgangspunten (servicenormen) en voorwaarden (grondbeginselen) vormen de kern van de Nota Dienstverlening 2021. Deze Nota is op 9 februari 2021 vastgesteld door onze Raad. Na deze vaststelling heeft een nadere uitwerking plaatsgevonden aan de hand van de grondbeginselen en servicebeloften in het Uitvoeringsplan Dienstverlening. De afgelopen jaren zijn er een groot aantal stappen gezet om de dienstverlening van onze gemeente naar een nog hoger niveau te brengen.

De Rekenkamer gemeente Bergen heeft een onderzoek gedaan naar de dienstverlening van de gemeente Bergen (begin 2024 heeft dit onderzoek plaatsgevonden). Dit onderzoek heeft aangetoond dat de kwaliteit van onze dienstverlening prima in orde is. Er worden enkele aanbevelingen gedaan voor college en raad. Het rekenkamerrapport Kwaliteit Dienstverlening is in oktober 2024 in de raad behandeld. Maar ondertussen is de projectgroep Dienstverlening al gestart met een vervolg geven aan de aanbevelingen vanuit het rapport en is er in Q3 2024 gestart met de uitvoering van de verschillende acties. Onder andere de landelijke wet- en regelgeving rondom de digitale dienstverlening heeft prioriteit alsmede het SMART formuleren van de doelstellingen volgend uit onze servicebeloften.

Kwaliteit werkorganisatie

Het realiseren van de bestuurlijke ambities, het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden en het voldoen aan de wettelijke taken is bepalend voor de werkprocessen en (digitale) dienstverlening van de gemeente. Die dienstverlenings- en bedrijfsvoeringsprocessen zijn op hun beurt bepalend voor én ook afhankelijk van de juiste informatie. Informatie is de smeerolie in de dagelijkse operatie, maar ook voor beleidsontwikkeling, besturing van de gemeente en verantwoording aan de Raad en overheidsorganisaties.

Veranderingen in ambities, wet- en regelgeving, processen, interne organisatie en technologie hebben impact op informatisering. Om de situatie, de huidige Ist maar ook de Soll, voor Bergen scherp te kunnen definiëren heeft een extern expertise bureau deze opdracht uitgevoerd en een dynamisch rapport opgeleverd. Op basis van de getrokken conclusies en aanbevelingen gaat de organisatie met de actiepunten aan de slag. Hier zal nader op in worden gegaan onder het kopje Informatisering en automatisering.

Personeel en organisatie

In 2024 is verder uitvoering gegeven aan het up to date houden van arbeidsvoorwaarden. Op het gebied van Arbo/Rie zullen de grote verbeterpunten voor de komende jaren met betrekking tot arbeidsomstandigheden gekoppeld worden aan de aanpassingen van het gemeentehuis en gemeentewerf na het gereed zijn van de inmiddels gestarte verbouwing.

De resultaten van het gehouden Medewerkers Tevredenheidsonderzoek (MTO) in Q1 laten een gunstig beeld zien over de gehele linie. Er heerst autonomie en het werk is inhoudelijk leuk, uitdagend en passend bij capaciteiten. Samenwerking staat in de top 3 van de benchmark en het ambassadeurschap van Gemeente Bergen is bovengemiddeld.

Verbeterpunten zijn er op het gebied van aanpakken van werkdruk, communicatie en beoordeling en beloning. De organisatie volgt het advies op van onderzoeker om de resultaten te vieren en over de aandachtspunten eerst de dialoog te voeren voordat men acties gaat bepalen. In Q4 van 2024 heeft elk team onder externe begeleiding de resultaten bespreken en verbeterpunten kunnen inbrengen.

Naast het investeren in medewerkerswaarde op het gebied van MTO is er ook aandacht geschonken aan het faciliteren van een "VitaliteitsCheck". Elke medewerker heeft de vrije keuze gekregen om aan dit periodiek medisch onderzoek deel te nemen. De positieve resultaten liggen op het vlak van bevoegenheid, werkvermogen en veranderbereidheid. De aandachtspunten zijn de fysieke gezondheid en leefstijl, stress en fysieke klachten welke in aanmerkelijke mate zijn gemeten onder de deelnemers.

In 2024 en verder zal concreet invulling gegeven worden aan vitaliteitsbeleid in nauwe samenwerking met de Ondernemingsraad zoals dit ook is voorgeschreven vanuit de CAO. Dit betekent dat er duurzaam en structureel geïnvesteerd wordt in randvoorwaarden om medewerkers fit voor het werk te houden. Dit hangt natuurlijk samen met goede werkomstandigheden en ontwikkelen van vaardigheden maar ziet ook toe op maatregelen die medewerkers zelf kunnen nemen op het gebied van gezondheid waarin de werkgever ondersteunend/faciliterend kan zijn.

Vanuit de regio werken we als Gemeente Bergen mee aan het programma Gezondste Regio. Essentieel onderdeel is de kijk op Positieve Gezondheid. Dit concept gaan we ook implementeren binnen de organisatie.

Wat kan het concept Positieve Gezondheid bijdragen op de werkvloer?

Het helpt om te kijken naar de kwaliteiten en sterke kanten van medewerkers. Dat draagt bij aan hun werkplezier en duurzame inzetbaarheid. Het voorkomt dat jaarlijkse functioneringsgesprekken met medewerkers voornamelijk gaan over wat beter moet en de doelen die gehaald moeten worden. Door het gesprek met behulp van het spinnenweb anders in te steken, wordt het potentieel van mensen voor de organisatie zichtbaar en ontstaat er een gelijkwaardig gesprek.

Het laat medewerkers ervaren dat hun werkgever oog heeft voor hun gezondheid. Het helpt medewerkers om te floreren. Als medewerkers niet goed in hun vel zitten, kan dat hun prestaties en functioneren in de weg staan. Het laat medewerkers ervaren dat hun werkgever oog heeft voor hun gezondheid.

De Bergen Academie, een eigen opleidingsplatform waarin medewerkers met en van elkaar kunnen leren zorgt voor verbinding en leren met en van elkaar. Dit door middel van e-learningmodules in combinatie met workshops voor en door medewerkers. De focus ligt hierbij op het opwaarderen van het eigen vakmanschap en vitaliteit. De Bergen Academie is een dynamisch concept van en voor medewerkers en zal jaarlijks initiatieven aanbieden om medewerkers te stimuleren.

Regionale samenwerking

Het coalitieakkoord gaat er vanuit, dat wij waar mogelijk en nodig blijven samenwerken met andere overheden. De gemeente Bergen wil op regionaal niveau een betrouwbare strategische partner zijn voor onze buurgemeenten in Nederland en Duitsland. Echter, samenwerken is geen doel op zich, maar moet in het belang zijn van onze gemeente.

Tot op heden hebben wij in Noord- en Midden Limburg meerdere samenwerkingsverbanden. Sommige zijn wettelijk voorgeschreven, andere zijn vrijwillig aangegaan. Alle zijn daarbij van invloed op onze organisatie vanuit de gedachte dat dit (op termijn) zijn effect krijgt op kwaliteit en kosten.

Te noemen zijn:

- De RUD ([Regionale Uitvoeringsdienst](#)), waar tenminste de basistaken milieu worden uitgevoerd.
- De [Veiligheidsregio Limburg Noord](#) (VRLN) voor crisisbeheersing, openbare veiligheid en gezondheidszorg.
- Uitvoering van de <https://bergen.notubiz.nl/document/8557348/1> gebiedsvisie [Top van Limburg](#) (Bergen, Gennep en Mook en Middelaar), ter versterking van de regionale structuur.
- Grensoverschrijdende samenwerking tussen de gemeenten Bergen, Gennep, Goch, Kalkar, Land van Cuijk, Mook en Middelaar, Uedem en Weeze. Binnen deze samenwerking wordt ingezet op grensoverschrijdende samenwerking rond thema's die verbinden.
- In de Regio Noord-Limburg is gezamenlijk door de 8 gemeenten gewerkt aan het uitvoeren van de [Regiovisie](#) en uitvoeringsprogramma. Enerzijds via de Regiodeal, een partnerschap tussen Rijk en regio om brede maatschappelijke opgaven vanuit de regio op te pakken. Anderzijds via de investeringsagenda, een samenwerking tussen Provincie en Regio. Er zijn eind 2024 zes tranches met projecten geweest, met als doel een gezonde regio, waar je prettig woont, werkt, leert en onderneemt. In 2024 is een nieuwe Regiodeal tot stand gekomen, waar door middel van projecten de komende jaren invulling aan wordt gegeven.
- De [MGR sociaal domein](#) voor gezamenlijke inkoop van zorg.

Personeelskosten

Vaste en tijdelijke personeelskosten

Het ingerichte proces van managementrapportages zorgt ervoor dat we voldoende stuurinformatie hebben en in control zijn op gebied van personele kosten. Bestuurlijk wordt elk kwartaal gerapporteerd. De externe inhuur wordt ingezet daar waar specifieke expertise ontbreekt. Voorop staat dat er eerst gekeken wordt naar kansen voor de eigen medewerkers in de zin van ontwikkelkansen. Jobcarving en investeren in het opleiden van medewerkers in de praktijk helpt de organisatie in het vinden van oplossingen in een overspannen arbeidsmarkt.

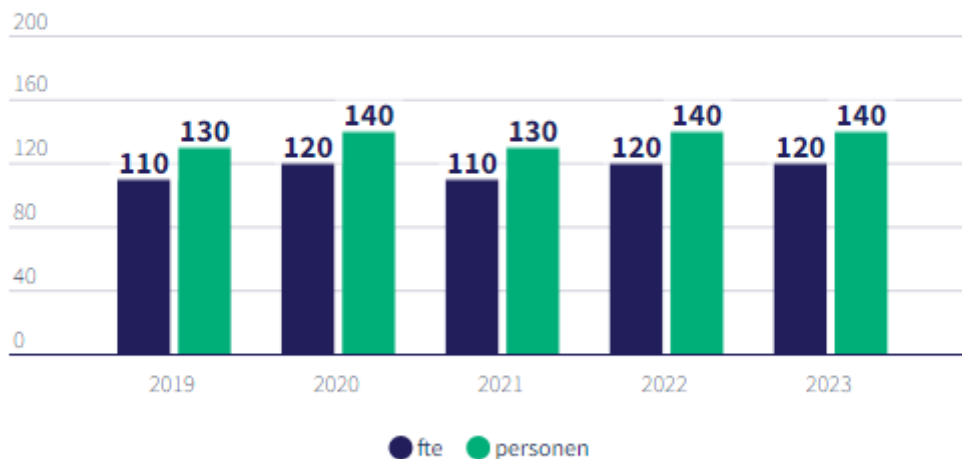
Bezetting

De inhuur van externen laat een lichte stijging zien in de uitgaven. De gemeente Bergen blijft inzetten op het zoveel mogelijk structureel invullen om de vaak duurdere tijdelijke externe inhuur te beperken. We hebben in onze formatie een flexibele schil van 6%. Bij benchmarkgemeenten ligt het gemiddelde op 22%. Voor bepaalde banen is externe inhuur noodzakelijk vanwege specifieke expertise en soms ook vanwege de tijdelijkheid van een opdracht.

De organisatie realiseert bovengenoemd streven door organisatiebreed te kijken naar oplossingsmogelijkheden. Voorbeelden hiervan zijn vacaturebeleid, herbezetting door langdurig ziekteverzuim, tijdelijke specifieke kennis inhuren of het invullen van moeilijk invulbare vacatures door externen. Dit verklaart de stabiliteit in bezetting.

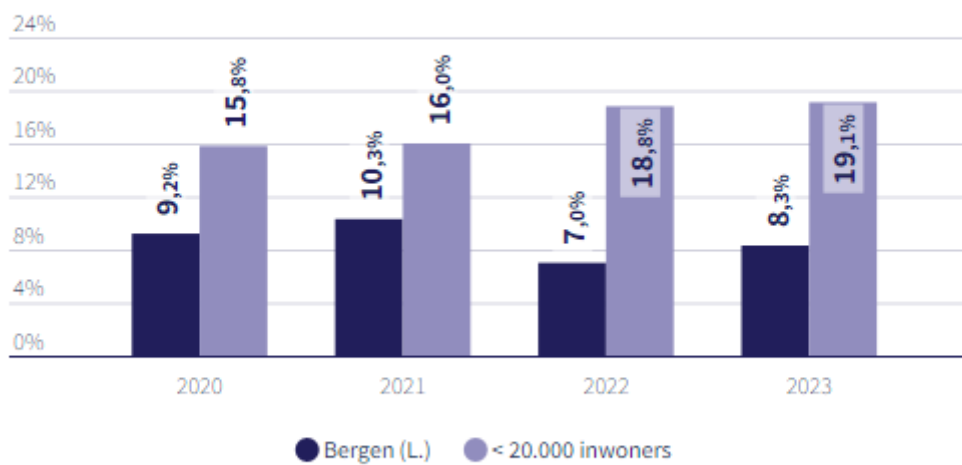
Bezetting in fte en personen

Bergen (L.)

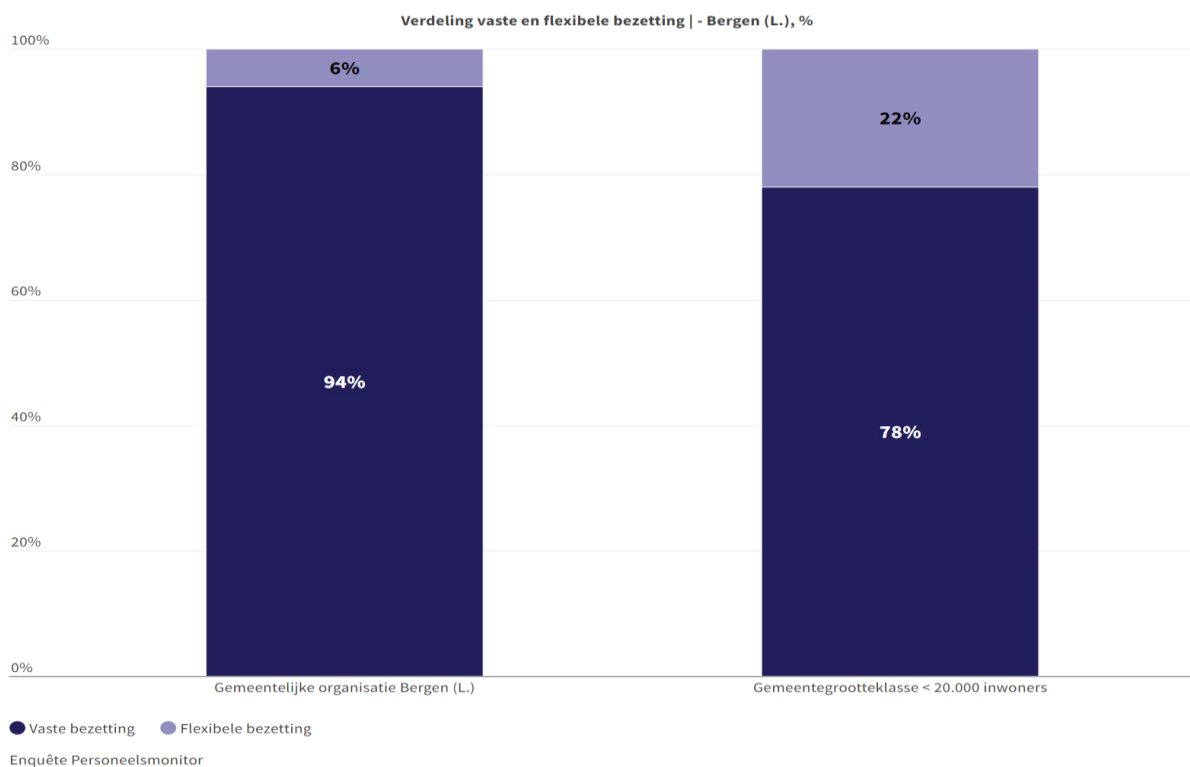

Salarisbestanden | 2019 - 2023

Uitgaven aan externe inhuur t.o.v. loonsom

Enquête, salarisbestanden | 2020 - 2023

Arbeidsvoorwaarden

CAO-onderhandelingen

De huidige CAO loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. Werkgevers en vakbonden hebben een onderhandelingsresultaat over de nieuwe cao's voor de gemeentelijke sector bereikt op 13 november 2023. De looptijd is 15 maanden (1 januari 2024 t/m 31 maart 2025) met een loonafpraak van 4,75% per 1 januari 2024 en 1,25% per 1 oktober 2024, en 1 bovenwettelijke vakantiedag per 1 januari 2025.

In- en uitstroom

Met behulp van enkele afbeeldingen is het in één oogopslag duidelijk dat de organisatie op een gezonde manier bezig is met haar personeelsbeleid. De beelden laten een organisatie in control zien zonder extremen. Dat wil zeggen geen grote schommelingen.

Het beeld in de groep 55 jaar en ouder kent voornamelijk een natuurlijk verloop, zoals zelf vervroegd stoppen met werken, of het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd. De uitstroom in overige categorieën heeft te maken met persoonlijke ambitie welke gevonden is buiten de organisatie en afscheid nemen van medewerkers in goed overleg door maatwerk toe te passen.

De afbeeldingen instroom, in relatie tot het inhuren van externen, zie eerder geeft eveneens een beeld van in control zijn. Het lukt de organisatie, ook in deze turbulente arbeidsmarkt om nieuwe "jongere" medewerkers aan de organisatie te binden.

Instroompercentage

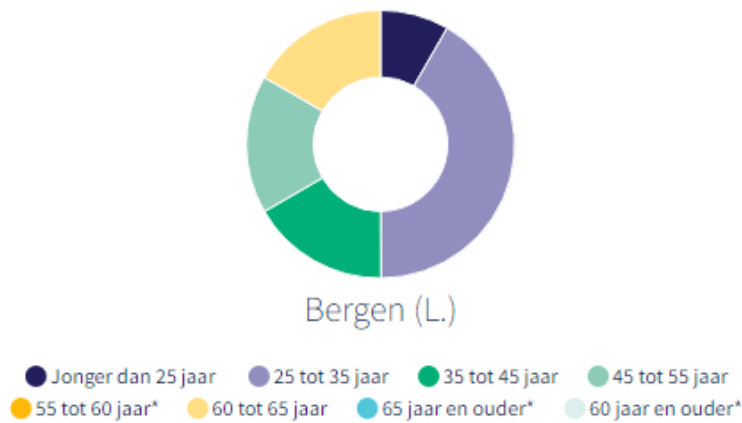
Salarisbestanden | 2019 - 2023

Uitstroompercentage

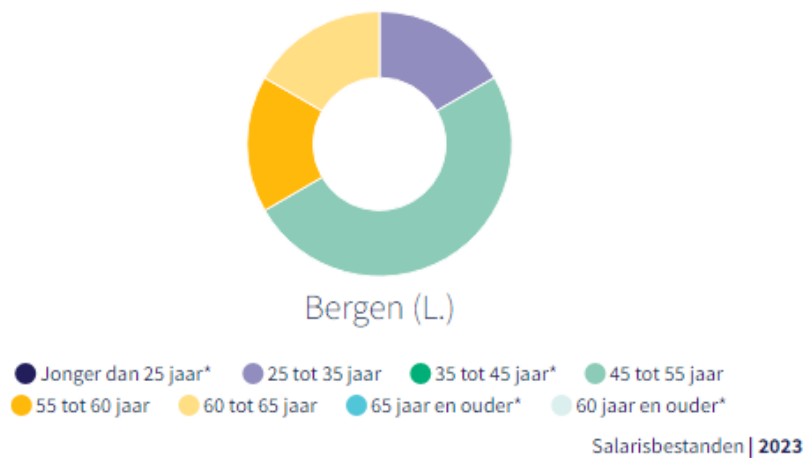
Salarisbestanden | 2019 - 2023

Instroom in personen naar leeftijdsklasse

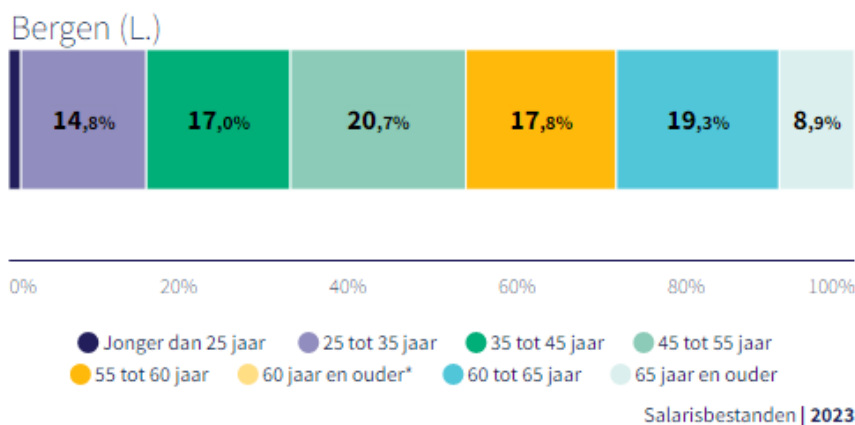

Salarisbestanden | 2023

Uitstroom in personen naar leeftijdsklasse

Bezetting in personen naar leeftijdsklasse

Strategische personeelsplanning

Van belang is aandacht te blijven hebben voor de personeelsplanning nu en in de toekomst. Dit vraagt een goed beeld van de competenties en potentials in de eigen organisatie gerelateerd aan de opgaven de komende jaren alsmede inzicht in de arbeidsmarkt, zoals de beroepen waarbij schaarste is. Binnen het overheidsdomein worden door veel partijen (o.a. [A&O fonds](#)) deze ontwikkelingen nauwlettend gevolgd. Ook de gemeente Bergen wil tijdig inspelen op ontwikkelingen door middel van het instrument van strategische personeelsplanning.

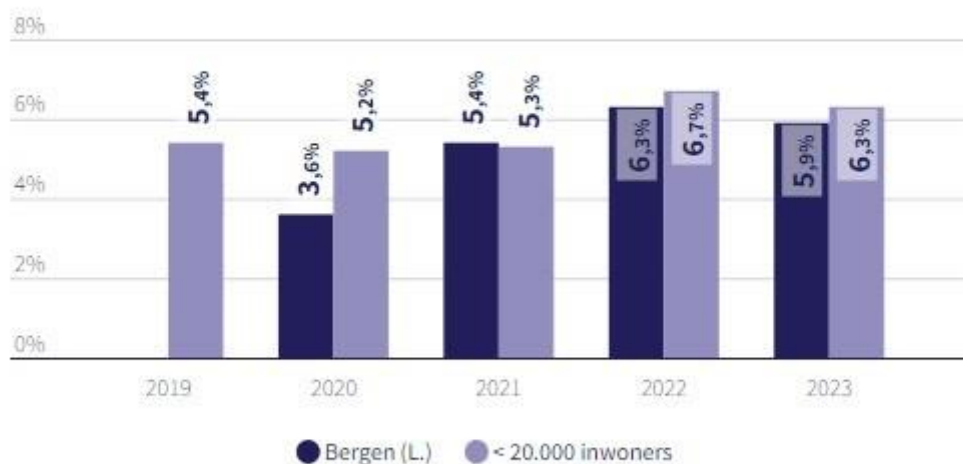
Zicht hebben op wie de organisatie de komende jaren gaat verlaten op basis van leeftijd en weten waar medewerkers moeilijk te vervangen zullen zijn is, essentieel gelet op de krapte op de arbeidsmarkt. Daar waar medewerkers gekoppeld zijn aan bedrijfskritische processen willen we tijdig inspelen op vervanging dan wel opleiding van eigen medewerkers. In 2025 willen we concreet inzichtelijk hebben welke opgave we de komende jaren in dit opzicht hebben. Vooruitdenken en handelen en zo voorkomen dat we ad hoc zijn overgeleverd aan marktpartijen.

Ook het hebben van aandacht voor eigen medewerkers welke nu werken in deeltijd dienstverband is een mogelijk reservoir van onbenut potentieel.

Zoals aangegeven vraagt het borgen van continuïteit in personele capaciteit en kwaliteit om tijdig anticiperen op de feitelijke situatie. De huidige populatie ambtenaren van de gemeente Bergen 28,1% > 60 jaar maakt de dienstverlening kwetsbaar als we niet tijdig inspelen op de realiteit van de altijd nog krappe arbeidsmarkt. Dit kan betekenen dat ook de gemeente Bergen gelet op het inspelen op bovengenoemde ontwikkelingen extra middelen vrij zou moeten maken om medewerkers eerder aan te nemen en op te leiden/begeleiden dan de datum waarop de huidige medewerker de organisatie zal verlaten. Een soort dubbele bezetting gedurende een bepaalde tijdspanne. Ook is e.e.a. afhankelijk van de nieuwe kabinetsplannen en de bekostiging van gemeenten.

Ziekteverzuim

Ziekteverzuimpercentage

Enquête | 2019 - 2023

Het ziekteverzuimpercentage is gedefinieerd als het totaal aantal ziekte-dagen van de medewerkers, in procenten van het totaal aantal beschikbare kalenderdagen van de medewerkers in enig jaar.

Het verzuimpercentage kan in de volgende klassen worden verdeeld:

- Kort verzuim (verzuim dat maximaal 7 kalenderdagen duurt): 0,89%
- Middellang verzuim (verzuim dat 8 tot en met 42 kalenderdagen duurt): 0,59%
- Lang Verzuim (verzuim dat tot en met 365 kalenderdagen duurt): 3,25%
- Extra lang verzuim (verzuim dat 366 kalenderdagen of langer duurt): 0,26%

De huidige lopende ziekte casuïstiek betreft medewerkers met een medische oorzaak. De organisatie blijft consequent sturen op de uitvoering van de [Wet verbetering Poortwachter](#) in nauwe samenspraak met leidinggevend en de Arbodienstverlener, de Bedrijfspoli.

Informatisering en automatisering

De eerste stappen zijn gezet naar een nieuwe opzet voor de infrastructuur op basis van SAAS (Software As A Service). De nadruk voor de gemeente verschuift hierdoor naar regievoering op applicaties, functioneel applicatiebeheer, security, monitoring en ondersteuning.

Er is veel aandacht besteed aan de verbetering van proces en procedures rondom informatieveiligheid. Enkele voorbeelden zijn, vernieuwing van het information security management systeem, besturingssystemen zijn up to date gemaakt en oude soft- en hardware is uit gefaseerd waardoor de risico's op misbruik aanzienlijk verkleind zijn.

Ook de informatiehuishouding binnen de organisatie en de gebruikte applicaties hebben aandacht gekregen. Hierbij hebben wij als uitgangspunt genomen "juiste informatie, voor de juiste persoon op het juiste moment beschikbaar stellen".

Later dit jaar zal er een keuze gemaakt worden in de aanschaf van nieuwe devices voor de medewerkers van de organisatie.

In Q2 en Q3 heeft er een extern gespecialiseerd bureau middels een onderzoek binnen de organisatie een “foto” gemaakt van de informatisering. De constatering was dat er heel veel goed gaat in de organisatie, maar op bepaalde onderdelen is verbetering mogelijk. We gaan als organisatie aan de slag met de gedane aanbevelingen, deze worden vertaald in een projectplan wat in Q3 opgesteld wordt.

De aanbevelingen waren voornamelijk systemisch van aard. We moeten planmatiger te werk gaan, met een duidelijke PDCA-cyclus (plan–do–check–act). We monitoren op basis van zowel kwaliteit als geld.

Paragraaf F Verbonden Partijen

Algemeen

In het [Besluit Begroting en Verantwoording](#) (BBV) is bepaald dat bij de begroting en rekening in een afzonderlijke paragraaf wordt ingegaan op de verbonden partijen.

In deze paragraaf van de programmabegroting treft u een gecompriëerde lijst van de verbonden partijen aan.

In de lijst van verbonden partijen staat ten minste de volgende informatie opgenomen ([artikel 15 lid 2 BBV](#)):

- a. De wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. Het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. De eventuele risico's van een verbonden partij waar geen maatregelen voor getroffen zijn door de gemeenten en die van materiële betekenis kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente.

Bij het schrijven van de paragraaf houden we de indeling van het BBV zoveel mogelijk in acht.

Inleiding

Gezien het belang van de verbonden partijen voor de gemeente is het gewenst invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende rol van de raad op dit terrein.

In deze paragraaf zal, onder verwijzing naar de [nota Governance Verbonden Partijen](#), vastgesteld in 2017, ingegaan worden op de voortgang van de beleidsuitvoering en nieuwe ontwikkelingen.

Het vastgestelde beleidskader is toegepast in het onderstaande overzicht van de bestaande verbonden partijen.

Huidige bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging bij verbonden partijen:

- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Omnibuzz
- Werkvoorziening Aanvullende Arbeid
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg-Noord
- Biblioplus
- Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

De begrotingen en begrotingswijzigingen van bovengenoemde samenwerkingsverbanden worden aan de raad voorgelegd voor een zienswijze.

Verbonden partijen waarover advies wordt gegeven aan college:

- Burgemeestersoverleg Regio Noord-Limburg
- Het veiligheidshuis Noord-Limburg
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)

Verbonden partijen waarvan gemeente Bergen aandeelhouder is en waarover geen advies wordt gegeven aan college en raad:

- Enexis Holding N.V
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
- Claim Staat Vennootschap B.V.
- Extra Zekerheid Vennootschap B.V.
- Waterleidingmaatschappij Limburg
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Inkoopcentrum Zuid

Verbonden partijen waarover geen advies wordt gegeven aan college en raad:

- Euregio-Rijn Waal
- Regio Noord Limburg
- Gemeenschappelijke Orgaan regeling voor het toezicht op het Openbaar onderwijs Bergen, Gennep en Land van Cuijk
- Regiovisie Bergen/Gennep/Mook
- Bestuurlijk overleg Maas
- Werkbedrijf
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
- Lokale educatieve en welzijnsagenda
- O.O.G.O. (Op Overeenstemming Gericht bestuurlijk Overleg)
- Overleg orgaan toezicht openbaar onderwijs
- De lokale Driehoek (Burgemeester, Officier Openbaar Ministerie, Chef Politie)
- Regionaal bestuurlijk overleg
- Regiovisie Sport
- Limburgs integriteitsoverleg
- Fluglärm Commission
- Gemeenschappelijke luchtverkeerscommissie
- Regionaal Mobiliteitsoverleg
- Nazorgorganisatie/Bodemzorg
- Overleg openbaar vervoer
- Burgemeestersoverleg RegioCLIP
- Stichting Limburg-Noord
- Routebureau Noord- en Midden Limburg
- Toeristisch platform Maasduinen
- Platform Noordelijke Maasvallei
- Overlegorgaan Nationaal Park de Maasduinen
- Maascorridor
- Industriële kring
- Bedrijventerreinvereniging De Flammert
- Coördinatieoverleg EZ
- Werkgroep Ruimte en Economie
- Werkgroep Wonen Noord-Limburg
- Werkgroep Landelijk gebied
- Regionale Energie Alliantie
- Waterpanel Noord
- Stuurgroep Wonen Noord-Limburg
- Stichting de Marke

Overzicht verbonden partijen

Toezicht openbaar onderwijs gemeenten Bergen, Gennep en Land van Cuijk 2022

Vestigingsplaats	Grave
Website	https://stichting-invitare.nl/
Gemeentelijk belang	
Gemeentelijk aandeel	
Vertegenwoordiging	Wethouder Ponjee
Beleidsverantwoording	
Risico's	
Eigen vermogen 1-1-2025	
Eigen vermogen 31-12-2025	
Vreemd vermogen 1-1-2025	
Vreemd vermogen 31-12-2025	
Verwacht resultaat 2025	

Omnibuzz	
Vestigingsplaats	Geleen
Website	https://www.omnibuzz.nl
Gemeentelijk belang	Omnibuzz is verantwoordelijk voor het (collectief) vraagafhankelijk vervoer (CVV) voor klanten met een indicatie vanuit de Wmo.
Gemeentelijk aandeel	€ 212.648
Vertegenwoordiging	Nog in te vullen
Beleidsverantwoording	<p>De missie van Omnibuzz is: “Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later”. Het doel is, het bieden van de beste service op het gebied van (aangepast) vervoer. Om te kunnen sturen op de best passende vervoersoplossingen, is Omnibuzz ingericht als mobiliteitscentrale. Bij het realiseren van haar ambities gaat Omnibuzz uit van drie pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het kantelen van vervoer en het gebruik van OV stimuleren; - het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer; - Omnibuzz als slimme organisatie.
Risico's	<p>De geactualiseerde ingeschatte risico's van de GR Omnibuzz zijn als volgt bepaald:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verminderd draagvlak en/of draagkracht bij gemeenten voor de missie en visie van Omnibuzz. 2. Beheersbaarheid van het vervoer. 3. Kwetsbaarheid taxibedrijven. 4. Kennis en inzetbaarheid intern personeel. <p>Voor de geïdentificeerde risico's geldt dat Omnibuzz passende maatregelen treft om deze risico's te mitigeren en beheersbaar te houden.</p> <p>Op basis van een impactanalyse is de minimum (€ 520.000) en maximum (€ 1.308.000) stand van de algemene reserve berekend. Het saldo primo € 900.000 ligt binnen deze bandbreedte.</p>
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 1.011.373
Eigen vermogen 31-12-2025	
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 4.689.815
Vreemd vermogen 31-12-2025	
Verwacht resultaat 2025	€ 0

Regionale Uitvoeringsdienst

Vestigingsplaats	Venray
Website	https://www.rudlimburgnoord.nl
Gemeentelijk belang	<p>Samenwerking op basis van een Gemeenschappelijke Regeling binnen Noord - en Midden Limburg op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor taken uit het werkveld van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).</p> <p>De Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (GR RUD LN) is één van de 29 Omgevingsdiensten die Nederland heeft. Namens haar 16 deelnemers is de GR RUD LN belast met de uitvoering van taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, gericht op een schone, veilige en gezonde leefomgeving. Activiteiten die het leefmilieu belasten kunnen langdurige effecten op onze gezondheid hebben en zijn daarom aan regels gebonden. Er wordt gecontroleerd of deze regels in de praktijk worden nagekomen en desnoods wordt er corrigerend opgetreden (handhaving).</p> <p>Daarnaast zijn het vooral grote maatschappelijke (milieu)vraagstukken die extra aandacht vragen: energiebesparing/duurzaamheid, stikstofproblematiek, ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) en waterkwaliteit.</p> <p>Deelname aan de RUD is voor een aantal taken, de zogenaamde basistaken, verplicht op grond van de Wet VTH (Hfst 5 van de Wabo).</p>
Gemeentelijk aandeel	
Vertegenwoordiging	Nog in te vullen
Beleidsverantwoording	<p>De doelstelling van het programma is om in een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de deelnemers de kwaliteit van dienstverlening aan burgers, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH taken en de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren. De GR RUD LN wil daarbij een innovatieve, flexibele, slagvaardige en efficiënte organisatie zijn.</p> <p>De dienstverlening wordt verbeterd door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een 'level playing field' (gelijke benadering en behandeling onder de GR RUD LN); 2. Minder toezichtlasten door efficiënte en innovatieve toezichtmethoden.

Risico's	<p>De RUD LN inventariseert jaarlijks de risico's waaraan de RUD LN is blootgesteld. Een aantal risico's zijn afgedekt met verzekeringen. Denk daarbij aan de aansprakelijkheids- en rechtsbijstandverzekering.</p> <p>De RUD LN beschikte tot voor kort niet over een algemene reserve. Het Algemeen Bestuur is in de Begroting voor 2024 voorgesteld om het positieve jaarrekeningresultaat over 2022 (€ 135.000) te storten in een te vormen algemene reserve. Naast deze algemene reserve beschikt de RUD LN in de begroting over een post onvoorzien ter hoogte van €50.000 die tot de weerstandscapaciteit gerekend kan worden.</p> <p>Risicobeheersing</p> <p>Mochten de risico's in een jaar boven de post onvoorzien uitkomen, dan worden deze doorberekend aan de deelnemers conform de GR. Er wordt bewust voor gekozen om niet alle mogelijke risico's af te dekken. Enerzijds omdat er vanuit gegaan wordt dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Anderzijds omdat het rekeningresultaat (positief dan wel negatief) verrekend wordt met de deelnemers. Mochten de risico's in een jaar boven de post onvoorzien uitkomen, dan dienen deelnemers deze extra kosten te betalen conform de GR.</p>
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 135.000
Eigen vermogen 31-12-2025	€ 135.000
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 1.150.000
Vreemd vermogen 31-12-2025	€ 1.150.000
Verwacht resultaat 2025	€ 375.000

Werkvoorziening Aanvullende Arbeid Venlo e.o. (WAA)

Vestigingsplaats	Venlo
Website	http://www.waagroep.nl
Gemeentelijk belang	De doelstelling van WAA is het - voor en namens de deelnemende gemeenten - als Gemeenschappelijke Regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet onderdeel Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) in de regio Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.
Gemeentelijk aandeel	€ 25.000
Vertegenwoordiging	Nog in te vullen
Beleidsverantwoording	<p>Visie en missie zijn concreet vertaald in onderstaande strategische items en uitgangspunten:</p> <p>“De WAA organisatie overall.....:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heeft sociaal en financieel renderende strategische allianties en cocreaties met het regionale bedrijfsleven en overheden”. - Realiseert voor haar SW-medewerkers duurzame plaatsingen in groepen bij opdrachtgevers. - Ambieert samen met haar SW-medewerkers ontplooiing gericht op maximale loonwaarde”. - Is een proces- en resultaatgerichte organisatie waarin met plezier gewerkt wordt”. <p>De strategische koers is verder vertaald door het Bestuur en vastgelegd in strategische uitgangspunten en beleidslijnen.</p>
Risico's	<p>Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalisatie- en finetuning proces • Mogelijke herijking bestuurlijke constellatie WAA • Risico's uit hoofde van de WSW • Risico's naar aanleiding van gemeentelijke herindeling • Demografische risico's • Fiscale risico's • Financieringsrisico's • Resultaten deelneming in WAA groep nv <p>Groep nv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt • Vervuilde gronden • Transitievergoedingen • AVG • Cyberrisico's • Effecten WAB
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 2.792.000
Eigen vermogen 31-12-2025	
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 160.000

Vreemd vermogen 31-12-
2025

Verwacht resultaat 2025 € -311.000

Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Vestigingsplaats	Roermond
Website	https://bsgw.nl/nl
Gemeentelijk belang	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en beheert de authentieke basisregistratie WOZ (administratie en waardering). BsGW draagt zorg voor het heffen en innen van in beginsel alle lokale belastingen van gemeenten en waterschappen. De keuze welke belastingen door BsGW worden uitgevoerd wordt bepaald door de deelnemer. Het takenpakket bestrijkt het taakveld van advisering en opstellen van conceptverordening(en), de opbouw van benodigde basisregistraties, het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de dwang invordering en oninbaar verklaring. Afhandeling van klantreacties gedurende deze processtappen behoort eveneens tot het takenpakket.
Gemeentelijk aandeel	€ 246.548
Vertegenwoordiging	Wethouder Splinter
Beleidsverantwoording	De strategische doelstellingen van BsGW zijn: <ul style="list-style-type: none"> - daling kosten deelnemers; - minimaal gelijkblijvende kwaliteit van de dienstverlening; - vergroting digitale dienstverlening.
Risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Datalek, hackers aanvallen en overige ICT-storingen 2. Uitbesteding van niet-kernactiviteiten 3. Fraude 4. Vervuiling van en/of incomplete gegevensbestanden 5. Overschrijding van de exploitatiebegroting van BsGW 6. Ambitieuze raming opbrengst vervolgingskosten 7. Frictiekosten personeel
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 2.802.000
Eigen vermogen 31-12-2025	€ 2.802.000
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 6.103.000
Vreemd vermogen 31-12-2025	€ 5.816.000
Verwacht resultaat 2025	€ 0

Veiligheidsregio Limburg Noord	
Vestigingsplaats	Venlo
Website	https://www.vrln.nl
Gemeentelijk belang	<p>De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan samenwerking tussen gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel:</p> <p>I. Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun inwoners op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) brandweezorg b) geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen c) rampenbestrijding en crisisbeheersing d) bevordering van multidisciplinaire uitvoering van rampenbestrijding, crisisbeheersing en bestrijding van zware ongevallen e) bevordering van samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio. <p>II. Het behartigen van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg. Hiervoor moeten gemeenten uit de regio samenwerken. Dat is efficiënter en effectiever.</p>
Gemeentelijk aandeel	€ 1.772.764
Vertegenwoordiging	Burgemeester Rauner (Wethouder Ponjee v.w.b. GGD)
Beleidsverantwoording	<p>De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan samenwerking tussen gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel:</p> <p>I. Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun inwoners op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) brandweezorg b) geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen c) rampenbestrijding en crisisbeheersing d) bevordering van multidisciplinaire uitvoering van rampenbestrijding, crisisbeheersing en bestrijding van zware ongevallen e) bevordering van samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio. <p>II. Het behartigen van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg. Hiervoor moeten gemeenten uit de regio samenwerken. Dat is efficiënter en effectiever.</p>

Risico's	Vanuit de risico inventarisatie is een benodigd weerstandsvermogen becijferd van € 1,25 mln. Het Algemeen Bestuur heeft besloten dit bedrag van € 1,25 mln aan te houden. Aanvullend loopt een onderzoek naar eventuele risico's rond de toekomstbestendigheid van de GGD, waar ultimo 2024 eerste resultaten verwacht worden.
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 5.422.000
Eigen vermogen 31-12-2025	€ 5.149.000
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 55.096.000
Vreemd vermogen 31-12-2025	€ 56.557.000
Verwacht resultaat 2025	€ -273.000

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Venray
Website	https://sociaaldomein-limburgnoord.nl
Gemeentelijk belang	<p>De MGR is eind 2014 opgericht. Aanleiding voor de instelling van deze gemeenschappelijke regeling zijn de drie decentralisatieopgaven (Jeugd wet, Wmo en Participatie wet) en de hierbij gewenste transformaties.</p> <p>Gemeenten pakken de meeste taken lokaal op. Echter, voor een aantal opgaven is regionale samenwerking noodzakelijk.</p> <p>De MGR is opgericht om de samenwerking in het sociaal domein op uitvoerend niveau vorm te geven. Deze samenwerking is in het afgelopen jaar uitgebreid met een tweede module (beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie), waarbij ook het aantal deelnemende gemeentes is uitgebreid.</p>
Gemeentelijk aandeel	€ 118.720
Vertegenwoordiging	Wethouder Ponjee
Beleidsverantwoording	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit sturing en inkoop is het contractmanagement vanaf 2022 via de MGR breder vorm gegeven. • Module 1 ziet hoofdzakelijk op 'opdracht geven in het sociaal domein' waar dit vooral ziet op het uitvoeren van de inkoop, uitvoeren van contractmanagement en sturen vanuit data management. • Vanuit module 2 is er een verdergaande samenwerking tussen de deelnemende gemeentes vorm gegeven. Hierbij zijn de taken van de MGR hetzelfde als voor module 1. Daarnaast heeft de MGR een belangrijke kassiers- en beheerfunctie van de financiële middelen op basis van de samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie.
Risico's	<p>De risico's die binnen de MGR en de module Opdrachtgevers op dit moment onderkend worden, naast het niet realiseren van te leveren prestaties, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risico op onvoorziene budgetoverschrijdingen; • Bedrijfscontinuïteit/ onvoldoende gekwalificeerd personeel; • Niet adequaat inspelen op nieuwe ontwikkelingen in wet- en regelgeving binnen het sociaal domein; • Rechtszaken inkooptrajecten.
Eigen vermogen 1-1-2025	€ 0
Eigen vermogen 31-12-2025	
Vreemd vermogen 1-1-2025	€ 0
Vreemd vermogen 31-12-2025	
Verwacht resultaat 2025	€ 0

Paragraaf G Grondbeleid

Algemeen

De paragraaf grondbeleid bevat ten minste:

- a. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- b. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- c. een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- d. een onderbouwing van de winstneming;
- e. de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Bij het schrijven van de paragraaf houden we rekening met de indeling van het BBV.

Inleiding

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop de gronden worden gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid draagt bij aan de realisatie van doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, infrastructuur en financiën.

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische, doelstellingen te realiseren.

Het grondbeleid is geen doel op zich, maar staat ten dienste aan de realisatie van de bestuurlijk gewenste ruimtelijke doelstelling.

De gemeente wil haar beleidsinstrumentarium optimaal inzetten zodat haar ruimtelijke en economische doelstellingen kunnen worden behaald en de financiële risico's beheersbaar kunnen worden gehouden.

Met betrekking tot het grondbeleid staan twee concrete beleidsdoelen voor ogen:

- Het voeren van een actieve grondpolitiek waarbij door middel van het opstellen van bestemmingsplannen woningbouwmogelijkheden in alle kernen worden gecreëerd;
- Het voorbereiden en realiseren van woningbouw.

Met de raad is afgesproken om:

* Jaarlijks de actuele exploitatieopzetten aan de raad te presenteren;

* Jaarlijks een actuele winstberekening te maken en deze te verwerken in de jaarrekening.

Bij actief grondbeleid koopt de gemeente zelf als marktpartij gronden en panden aan, maakt bouw- en woonrijp en verkoopt de bouwrijpe gronden vervolgens ten behoeve van de ontwikkeling daarvan.

Op deze manier verschaft de gemeente zichzelf maximale sturing in zowel productie als exploitatie van het ontwikkelgebied. Dit is de grootste zekerheid dat de in het bestemmingsplan opgenomen bestemmingen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Op basis van de BBV-notitie 'grondexploitatie' hanteren we een berekening om de rentelast voor het grondbedrijf te onderbouwen. Voor onze gemeente bedraagt de jaarlijkse rentelast in 2025 2%.

Regionale structuurvisie Wonen Noord-Limburg

De raad heeft de [woonvisie Noord-Limburg 2020-2024](#) vastgesteld. Deze biedt voldoende ruimte voor de woningbouwambities van de gemeente Bergen. De raad heeft de vaststelling van het gemeentelijk woningbouwprogramma neergelegd bij het college.

Het vaststellen van een gemeentelijk woningbouwprogramma en het toevoegen/muteren van woningbouwplannen aan dat programma is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders.

Daarnaast heeft de minister alle regio's en gemeenten gevraagd een bijdrage te leveren aan de landelijke versnelling van de woningbouwopgave. Het bod uit 2022 resulteert in een woondeal met het Rijk. De gemeente draagt daarin bij zoveel ze kan.

Nationale Woon- en Bouwagenda en Programma woningbouw

We staan in Nederland voor een grote woningbouwopgave. De Rijksoverheid neemt regie op de volkshuisvesting middels de [Nationale Woon- en Bouwagenda](#). Hierin staat opgenomen dat er tot en met 2030 900.000 woningen gerealiseerd dienen te worden en dat er tevens een versnelling dient plaats te vinden in woningbouwrealisaties. Hoe gemeenten hieraan tegemoet gaan komen, en wat ze hiervoor nodig hebben vanuit medeoverheden, wordt opgenomen in landelijk af te sluiten Woondeals. Op 9 maart 2023 is de overeenkomst 'Wonen in Limburg, bereikbaar voor iedereen!'; de woondeal; met Rijk, provincie Limburg en de Limburgse gemeenten aangaan.

Overweging Woondeal Limburg.

Met het tekenen van de [woondeal](#) wordt de bereidheid uitgesproken tot samenwerking bij het versnellen van woningbouw en de aanpak van diverse huisvestingsopgaven. Het is een gezamenlijke inspanningsverplichting. Gemeenten en provincie zitten via de samenwerking vanuit de woondeal ook direct aan tafel met het Rijk als het gaat om knelpunten met betrekking tot de realisatie van woningbouw. Daarnaast zetten we onszelf niet buitenspel bij toekomstige samenwerking en de toegang tot Provinciale- dan wel Rijksregelingen.

Bijdrage Bergen

De bijdrage kent een kwantitatieve en kwalitatieve component. Kwantitatief is de bijdrage van Bergen voor de eerste periode (tot en met 2024) vastgelegd op 274 woningen, tot en met 2024. Dit past binnen de kaders van onze eigen ambitie voor de realisatie van 400 bouwtitels tot en met 2026. Er is bewust voor gekozen om voor Bergen nu geen hogere taakstelling of ambitie op te nemen in de woondeal. Het bod betreft immers een minimale bijdrage, meer mag en dat kan Bergen dan naar behoefte flexibel invullen.

Ook aan de kwalitatieve component (2/3 betaalbaar bouwen, tot € 355.000 en streven naar 30% sociale huur) kan Bergen naar verwachting voldoen. De gemiddelde verkoopprijs van de koopwoning ligt nog ruim onder de landelijke grens. Ons percentage sociaal woningbezit is op dit moment circa 28%. Destion, maar ook particuliere initiatiefnemers, zullen de komende jaren nog woningen aan deze voorraad toevoegen. Aan het streven naar 30% wordt dus voldaan.

Financiële positie

Reserve grondbedrijf

De reserve is beschikbaar voor het opvangen van toekomstige verliezen.

In de jaren 2024 en 2025 zal als winstneming van de diverse plannen een bedrag van ongeveer € 359.000 aan de reserve grondbedrijf worden toegevoegd.

Aan het plan Moleneind 2a wordt € 80.000 bijgedragen voor een kostendekkende exploitatie.

De huidige exploitatieopzet Alverman is geactualiseerd en heeft een positief effect van € 467.950 op het exploitatieresultaat. Via de jaarrekening 2024 wordt voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de reserve grondbedrijf. De voorziening is op peil om het toekomstige verlies op de bouwgrondexploitatie Alverman te dekken.

Bij vaststelling van de grondexploitatie voor de ontwikkeling van de Oostplint Mosaïque is besloten om € 857.000 beschikbaar te stellen uit de reserve grondbedrijf.

Ontwikkeling reserve grondbedrijf	Begroting 2025
Omvang per 1 januari 2024	1.002.281
Winstneming 2023	29.020
Omvang reserve grondbedrijf 31-12-2024	1.031.301
<u>Toekomstige mutaties</u>	
Bijdrage Moleneind 2a	-80.000
Bijdrage uit voorziening Alverman	467.950
Mosaïque plint	-857.000
Toekomstige winsten 2024 en 2025	329.832
Omvang reserve inclusief toekomstige mutaties	892.083

Tussentijds winst nemen

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt het percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat én;
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht én;
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd);
- De winstneming voor 2023 bedroeg € 29.020
- In het exploitatieplan Droogstal worden in 2024/2025 nog 3 kavels voor vrijstaande woningen uitgegeven. Het bestemmingsplan is aangepast. Het plan wordt in 2025 afgesloten;
- In het exploitatieplan St. Jozefstraat in Siebengewald zijn alle 45 kavels uitgegeven. Het plan wordt woonrijp gemaakt in 2024;
- Het bestemmingsplan Well Kasteellaan is bouwrijp. Dit plan bevat 8 woningen. Er resteert nog 1 kavel voor een terraswoning. Het plan wordt in 2024 afgesloten;
- Het bestemmingsplan Alverman is vastgesteld. De bouwkavels worden binnenkort uitgegeven. We gaan er van uit dat de kavels in de jaren 2025 t/m 2027 worden verkocht. Het voorziene tekort van ongeveer € 97.355 van het complex de Alverman wordt gedekt door de voorziening complex Alverman. Er zal binnenkort een verkavelingsplan worden voorgelegd;
- Alle 44 bouwkavels in het plan Afferdse Heide zijn verkocht. De verkoop van de kavel voor realisatie van gezondheidscentrum is ook in deze exploitatieopzet opgenomen. Het gezondheidscentrum is onderdeel van het plan en is gereed. Het woonrijp maken is gereed in 2024. Het exploitatieplan wordt in 2024 afgesloten;
- De gemeente Bergen heeft alle benodigde gronden aangekocht in het exploitatieplan Callunastraat. Op deze locatie worden in de toekomst 50-60 woningen gebouwd. Er is een plan in voorbereiding. Het plan zal minimaal kostendekkend zijn;
- Door het plan herontwikkeling Mosaïque Oost wordt de leegstand binnen het winkelcentrum aangepakt. De nieuwe woningen geven invulling aan de Woonvisie Gemeente Bergen door het ontwikkelen seniorenwoningen of compacte 1- of 2-persoonswoningen. De gemeente Bergen gaat voor zelfrealisatie van ontwikkeling van middeldure huurappartementen, koopappartementen en horecagelegenheid. Er is reeds een ontwerpbestemmingsplan Mosaïque-Keulerstraat gepresenteerd;
- De gemeente is ontwikkelaar op de Elsterendijk in Well. Er wordt een bestemmingsplan voor fase I gemaakt om op korte termijn woningen te bouwen;

- Er zal een bestemmingsplan Bergen-Lindenlaan worden ontwikkeld voor ongeveer 20-25 huizen.
De gemeente Bergen is ontwikkelaar van het project. Destion zal sociale huurwoningen op deze percelen gaan realiseren en verhuren;
- Moleneind 2a is door de gemeente Bergen aangekocht in 2023. Er is de mogelijkheid om hier 11 tot 12 levensloopbestendige appartementen te bouwen.

Exploitatieplannen grondbedrijf		Verwacht saldo	Jaar afronding
Wellerlooi	Droogstal	266.676	2025
Siebengewald	St. Jozefstraat	14.197	2024
Wellerlooi	Kasteellaan	2.788	2024
Afferden	Afferdse Heide	46.171	2024
Afferden	Alverman	-97.355	2027
Totaal complexen		232.477	
Voorziening Alverman		97.355	
Totaal positief saldo		329.832	

Raadsbesluit

Onderwerp: Programmabegroting 2025-2028

De raad van de gemeente Bergen,

Wij stellen u voor:

- A) De begroting voor het begrotingsjaar 2025 vast te stellen.
- B) In te stemmen met de beleidswensen zoals die zijn opgenomen.
- C) Investeringskredieten beschikbaar te stellen van € 840.000.
- D) Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2026 - 2028
- E) Het college opdragen om deze begroting uit te voeren.
- F) Kennis te nemen van de productenbegroting 2025.

Besluit

De raad besluit:

- A) De begroting voor het begrotingsjaar 2025 vast te stellen.
- B) In te stemmen met de beleidswensen zoals die zijn opgenomen.
- C) Investeringskredieten beschikbaar te stellen van € 840.000.
- D) Kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2026 - 2028.
- E) Het college op te dragen om deze begroting uit te voeren.
- F) Kennis te nemen van de productenbegroting 2025.

Bergen (L), 9 november 2024

I.C. van 't Hof
Griffier

M.H.D. Rauner
Voorzitter

Bijlagen

Bijlage 1 Staat formatie en bezetting

Organisatiestructuur	Begrote formatie 2024	Begrote loonsom 2024	Begrote formatie 2025	Begrote loonsom 2025
ALGEMEEN BESTUUR				
Raadsleden	n.v.t.	209.081	n.v.t.	222.654
RAADSONDERSTEUNING				
Griffie	1,33	153.050	1,44	172.922
DAGELIJKS BESTUUR				
Burgemeester en wethouders	3,88	406.116	3,88	435.713
STAF				
Secretaris	1,11	178.675	1,11	186.022
Team P&O	4,67	478.588	4,67	506.537
Team Juridische zaken	2,56	257.373	2,56	271.131
Team Communicatie	2,50	213.813	2,67	224.487
Team Bestuurssecretariaat en Man. Assistenten	4,17	300.823	4,17	335.715
Algemene zaken			0,89	102.046
AFDELING RUIMTE & SAMENLEVING				
Afdelingsmanager	1,11	178.675	1,11	186.022
Team Vergunningverlening Toezicht en Handhaving	13,01	1.180.520	13,01	1.224.471
Team Buitendienst intern	10,62	962.136	10,62	991.688
Team buitendienst extern	19,00	1.292.565	19,00	1.357.461
Beheerder Kampeertreinen	0,03	2.660	0,00	0
AFDELING BEDRIJFSVOERING & DIENSTVERLENING				
Afdelingsmanager	1,00	131.119	1,00	148.598
Team Financiën incl backoffice SD	7,39	737.869	6,61	700.598
Team Informatie (ICT DIM Facilitair)	10,34	845.145	9,32	846.310
Team Inwoners (KCC en SD)	22,96	2.002.022	24,31	2.212.958
Team Beleid & Opgaven	21,62	2.145.278	23,20	2.355.264
Burgerlijke Stand	0,15	11.927	0,00	0
OVERIGE CATEGORIEËN				
Stage-vergoeding	n.v.t.	15.000	n.v.t.	15.000
Salarisverhogingen	n.v.t.	0	n.v.t.	0
Bewust belonen	n.v.t.	1.500	n.v.t.	1.500
Pensioen / uitkering wethouders	n.v.t.	100.000	n.v.t.	100.000
Voormalig personeel	n.v.t.	0	n.v.t.	
Eindheffing WKR	n.v.t.		n.v.t.	
GENERAAL TOTAAL	127,45	11.803.934	129,57	12.597.096

Bijlage 2 Reserves en voorzieningen

Staat reserves en voorzieningen	Saldo begin 2025	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	Saldo eind 2025
ALGEMENE RESERVES				
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	9.504.485	1.000.000	10.276	10.494.209
Batig saldo (vorig jaar)				
BESTEMMINGSRESERVES				
Stimulering economische of toeristische projecten	173.588			173.588
Verbetering huisvesting personeel	125.000			125.000
Aankoop grond voor fietspad Afferden-Siebengewald	90.000			90.000
Maaspark Well	757.734			757.734
Egalisatie afvalstoffenheffing	162.411		162.411	0
Egalisatie toekomstige rente effecten geldleningen	316.480			316.480
WAA	588.328		196.109	392.218
Grondbedrijf	1.031.301			1.031.301
RESERVES t.b.v. STRUCTURELE KAPITAALLASTEN				
Algemene reserve	245.743		17.504	228.239
Groenstroken	42.008		4.564	37.444
Straatverlichting	507.602		33.601	474.001
Tractiemiddelen	362.476		28.991	333.485
Huisvesting onderwijs	24.514			24.514
Energielandgoed Wells Meer	168.122			168.122
Bergse Heideweg	145.156		5.431	139.725
Gemeentehuis	0			0
Infrastructuur	380.702	257.125	410.159	227.668
Subtotaal Reserves	14.625.650	1.257.125	869.046	15.013.728
VOORZIENINGEN o.b.v. ONDERHOUDSPLAN				
Gemeentehuis	171.307	38.786	47.915	162.178
Gymlokalen gebouwen	8.219		4.000	4.219
Sportaccommodaties voetbal en tennis	14.501	2.286	2.000	14.787
Gemeenteloods/brandweerkazerne	87.489	20.300	25.000	82.789
Begraafplaats	73.801	5.988	790	78.999
Rioleringen	418.629	805.524	565.926	658.227
Gymlokalen inventaris	23.642	10.235	8.000	25.877
D'n Asseldonk	0	119.000		119.000
VOORZIENINGEN voor RISICO en EGALISATIE				

Appa-voorziening bestuurders	1.588.319	30.000	95.555	1.522.764
Voormalig personeel	27.975			27.975
Onderhoud kunstwerken	58.937	20.000		78.937
VOORZIENINGEN met GEBONDEN BESTEMMING				
Natuurherstel	109.853			109.853
Riolering (van derden verkregen middelen)	343.329			343.329
Subtotaal Voorzieningen	2.926.001	1.052.119	749.186	3.228.934
TOTAAL GENERAAL	17.551.651	2.309.244	1.618.232	18.242.662
VOORZIENINGEN die op de boekwaarde gecorrigeerd worden				
Dubieuze debiteuren	60.397	20.000		80.397
Dubieuze debiteuren sociale zaken	287.477			287.477
Grondbedrijf: Exploitatie Alverman Afferden	565.306			565.306
Totaal generaal inclusief voorzieningen die op boekwaarde gecorrigeerd worden	18.464.831	2.329.244	1.618.232	19.175.842

Bijlage 3 Investeringskredieten

Lopende kredieten				
	Omschrijving	Bedrag Begroot	Bedrag Werkelijk	Bedrag Restant
7000006	2023: Migratie servers Centric applicaties	16.482	9.523	6.960
7000008	2023: Vervanging discussiesysteem raadzaal	0	3.168	-3.168
7000100	2024: Migratie softwareapplicaties naar de cloud	105.000	0	105.000
7000150	2024: Vervanging mobiele devices	133.349	138.954	-5.605
7000151	2024: Key2Informatie	25.980	24.957	1.023
7000199	2024: Vervanging Wifi-zendpunten	18.000	0	18.000
7000521	2016: Gemeentehuis TL armaturen en zonnepanelen	104.766	0	104.766
7000524	2017: Herinrichting gemeentehuis	800.430	95.623	704.807
7000525	2024: Aanpassing gemeentehuis	2.789.468	55.383	2.734.085
7000540	2019: Laanbepl. en wortelopdr. Siebengewaldseweg	229.658	0	229.658
7000709	2023: Vervanging veegmachine	175.000	184.183	-9.183
7140001	2023: Businessplan toekomstbestendig De Flammert	18.950	1.681	17.269
7210005	2020: Verkeersveiligheid N271	413.631	980.858	-567.227
7210010	2020: Herinr.Herckenrath, B.de Liedel en Flodorff	1.759.859	671.559	1.088.300
7210012	2022 Herinrichting Heijmanspark	328.065	105.277	222.788
7210018	2019: Voorbereidingskosten Kasteellaan	135.700	0	135.700
7210020	2023: Herinrichting Steenuil Bergen	18.977	11.920	7.057
7210021	2023: Subsidie SPV	357.740	0	357.740
7210022	2023: Grensovergang Siebengewald	50.000	0	50.000
7210023	2023: Onderzoek (her)ontwikkeling Siebengewald	25.000	0	25.000
7210024	2023: Voorbereidingskrediet onderhoud Kampbrug	50.000	26.172	23.828
7210025	2023: Groenonderhoud rotondes	60.000	43.910	16.090
7210133	2021: Rehabilitatie wegen	199.110	0	199.110
7210134	2022: Rehabilitatie wegen	562.651	30.769	531.882
7210206	2018: Aanpassing gedeelte Gening tot fietsweg	80.212	0	80.212
7210209	2024: Komportalen in dialect	75.000	1.500	73.500
7210309	2022: Openbare verlichting	-2.200	0	-2.200
7210310	2024: Herverlichtingsopgave	250.000	0	250.000
7210401	2022: Herinrichting 1e deel Keulerstraat	1.006.605	13.698	992.907
7210402	2021: Herinrichting Nieuweweg Siebengewald	1.736.368	48.004	1.688.364
7210404	2021: Herinrichting Douvenstraat	698.885	528.478	170.407
7210405	2020: Reconstructie Meindert Hobbemastraat	3.807	0	3.807

7210406	2021: Realisatie 60 km zone	31.000	0	31.000
7210407	2021: Wegverharding Bargapark	13.320	6.524	6.797
7210408	2024: resterende deel Kasteellaan tot rotonde N271	800.000	0	800.000
7210409	2024: Bargapark	725.000	4.349	720.651
7240100	2018: Waterproblematiek Bergen	30.703	0	30.703
7240101	2017: Prioritaire dijkver-sterkingen/waterprobl.	31.440	12.000	19.440
7421100	2023: Ventilatie scholen	284.170	0	284.170
7423159	2024 BS Nieuw Bergen: Cameratoezicht schoolgebouw	40.000	0	40.000
7510102	2023: Onderzoek verplaatsing Asseldonk	21.836	3.804	18.032
7530305	2024: Onderzoek duurzaam sportpark	40.000	36.411	3.589
7541100	2018: Renovatie Torenuine Bergen	68.481	114.784	-46.303
7550100	2023: Landschapsplan deel 2	10.000	0	10.000
7560400	2023: Natuurinclusieve landbouw in Maasdal	30.000	43.800	-13.800
7560750	2022 Project Maasvallei Maasheggen	-84.467	152.218	-236.685
7580105	2023: Vervanging speeltoestellen	10.017	11.583	-1.566
7580106	2024: Vervanging speeltoestellen	35.000	8.802	26.198
7722210	2020: Investeringsplan GRP 2020-2025	0	1.700	-1.700
7722213	2023: Investeringsprogramma GRP 2020-2025	-1.612.300	-1.612.300	0
7722214	2024: Investeringsprogramma GRP 2020-2025	3.000.177	1.809.139	1.191.038
7722400	2020: Herinrichting Baron Liedel en Flodorfsstraat	330.000	330.000	0
7722401	2020: Herinrichting 1e deel Keulerstraat	290.000	290.000	0
7722404	2020: Herinrichting Douvenstraat	210.000	210.000	0
7722405	2020: Reconstructie Meindert Hobbemastraat	120.000	120.000	0
7723103	2023; Zonnecarport Mosaique	92.142	118.000	-25.858
7810100	2016/2018: Herziening bestemmingsplan buitengebied	0	3.950	-3.950
7810102	2019: Implementatie omgevingswet	333.322	21.677	311.645
Totaal		17.076.334	4.662.057	12.414.277

Bijlage 4 Portefeuilleverdeling

Burgemeester en wethouders hebben de taken onderling verdeeld, ieder houdt zich bezig met een bepaald deel (portefeuille) van het bestuur. Hieronder ziet u zowel de portefeuilleverdeling als de nevenfuncties van het college van burgemeester en wethouders medio 2024.

Michael Rauner, functie: burgemeester

Portefeuille bestuur

- Openbare Orde en veiligheid / Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Personeel en Organisatie / Bedrijfsvoering overig
- Algemeen bestuurlijke aangelegenheden
- Toezicht en handhaving
- (Eu)regionale Samenwerking
- Evenementen en kermissen

Onderlinge vervanging

- Wethouder Splinter (1e locoburgemeester) vervangt burgemeester Rauner
- Burgemeester Rauner vervangt wethouder Ponjee

Ambtsgebonden

- Lid Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Limburg Noord
- Lid Bestuurscommissie Veiligheid Veiligheidsregio Limburg Noord
- Lid Regionaal Bestuurlijk Overleg
- Lid informatief Regionaal Informatie en Expertise Centrum Overleg
- Lid Driehoek Venray-Gennep
- Lid Stuurgroep Zorg- en Veiligheidshuis Limburg-Noord
- Lid Burgemeestersoverleg Regio Noord Limburg
- Lid Euregioraad Rijn-Waal en commissies Grensoverschrijdende verstandhouding, Financiële Controlecommissie
- Lid Fluglärmcommission Luchthaven Niederrhein
- Lid Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie
- Lid Kerngroep Luchtvaart Limburg
- Lid Commissie Overleg en Voorlichting Milieu Vliegbasis de Peel
- Lid Algemeen Bestuur Mooi Maasvallei
- Lid Plenaire Vergadering Platform Mooi Maasvallei
- Lid Algemene Vergadering van Aandeelhouders Energielandgoed Wells Meer B.V.
- Voorzitter Burgemeestersoverleg RegioCLIP
- Eerste vertegenwoordiger K80 netwerk van kleine en krachtige gemeente in Nederland

Nevenfuncties, niet-ambtsgebonden

- Tot 1-5-2024: Strategisch en veranderkundig adviseur bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (bezoldigd)
- Cascade-Advies-Holding B.V. Directeur-Grotoaandehouder (zonder bezoldiging)
- Penningmeester Stichting Baron Hop (onbezoldigd)

Antoon Splinter, functie: wethouder

1e Locoburgemeester

Portefeuillehouder Ruimte & Financiën

- Financiën
- Inkoop
- Ruimtelijke Ordening / Ruimtelijk Beheer
- Milieu / Duurzaamheid / Energietransitie
- Waterveiligheid
- Landschappelijke kwaliteit, landbouw en natuurbeheer
- Grondbedrijf
- Wonen
- Monumentenzorg

Daarnaast zitten in de portefeuille de projecten:

- Energie Landgoed Wells Meer
- Maaspark Well
- Groene rivier
- Transitie Landbouw

Onderlinge vervanging

- Wethouder Ponjee (2e locoburgemeester) vervangt wethouder Splinter
- Wethouder Splinter (1e locoburgemeester) vervangt burgemeester Rauner

Ambtsgebonden

- Lid Algemeen Bestuur Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen
- Vertegenwoordiger in de Algemene Ledenvergadering van Enexis Holding b.v.
- Vertegenwoordiger in de Algemene Ledenvergadering van Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding N.V. cum annexis (VEGAL)
- Vertegenwoordiger in de Algemene Ledenvergadering van WML Limburgs drinkwater
- Vertegenwoordiger in de Algemene Ledenvergadering van BNG bank
- Vertegenwoordiger in Taakgroep Maas van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten
- Vertegenwoordiger in de Algemene ledenvergadering Coöperatie Inkoopcentrum Zuid
- Voorzitter Regiovisie Bergen, Gennepe, Mook en Middelaar
- Lid Waterpanel Noord
- Lid Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg
- Agendalid Stuurgroep Maasheggen UNESCO Man and Biosphere
- Voorzitter Natuurnetwerk Gemeenten en hierdoor q.q. bestuurslid Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren
- Voorzitter a.i. Overlegorgaan Nationaal Park De Maasduinen en hierdoor q.q. bestuurslid Stichting Overlegorgaan Nationaal Park De Maasduinen
- Lid Plattelandscoalitie Limburg - Programma Landelijk Gebied
- Lid Bestuurlijk Netwerk Landelijk Gebied VNG
- Lid Bestuurlijke Regiegroep Regio Noord Limburg
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Ruimte (vicevoorzitter) en Wonen Regio Noord Limburg
- Lid Algemeen Bestuur Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg
- Bestuurder Energielandgoed Wells Meer B.V.
- Bestuurder Stichting De Marke

Nevenfuncties, niet-ambtsgebonden

- Ampco B.V Directeur-Groootaandeelhouder (bezoldigd)
- Voorzitter stichting MRC 'Marcroix' (onbezoldigd)

Claudia Ponjee, functie wethouder

2e Locoburgemeester

Portefeuillehouder Samenleving

- Samenleving
- Kernenbeleid
- Volksgezondheid
- Communicatie- en mediabeleid
- Volkshuisvesting
- Accommodatiebeleid
- Dienstverlening

Daarnaast zitten in de portefeuille de projecten:

- Voorliggende voorzieningen

Onderlinge vervanging

- Burgemeester Rauner vervangt wethouder Ponjee
- Wethouder Ponjee (2e locoburgemeester) vervangt Wethouder Splinter

Ambtsgebonden

- Lid Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)
- Lid Bestuurscommissie Gezondheid Veiligheidsregio Limburg Noord
- Voorzitter Lokale Educatieve Welzijns Agenda
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Vitaal & Gezond Regio Noord Limburg
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Sportregio Regio Noord Limburg
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Cultuur Regio Noord Limburg
- Lid Bestuurscommissie WMO
- Agendalid Steungroep Gezondheidsnetwerken Mooi Maasvallei
- Bestuurlijk deelnemer Stichting Biblioplus
- Bestuurlijk deelnemer Op overeenstemming Gericht Bestuurlijk Overleg
- Bestuurlijk deelnemer Overleg Orgaan regeling voor het Toezicht op het Openbaar Onderwijs Bergen, Gennep, en Land van Cuijk.
- Lid Algemene Vergadering van Aandeelhouders Energielandgoed Wells Meer B.V.
- Lid Algemeen Bestuur Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
- Bestuurlijk deelnemer WerkgeversServicePunt Noord-Limburg

Nevenfuncties, niet-ambtsgebonden

N.v.t.

Nog in te vullen: functie wethouder

3e locoburgemeester

Portefeuillehouder Economie & Mobiliteit

- Economische Zaken
- Verkeer en Vervoer
- Toerisme en recreatie
- Informatie en automatisering
- AVG
- Afval

Daarnaast zitten in de portefeuille de projecten:

- Mosaique
- De Flammert

Ambtsgebonden

- Lid Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid
- Lid Raad van Commissarissen Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid Groep N.V.
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Ondernemen & Investeren Regio Noord Limburg
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Toerisme & Leisure Regio Noord Limburg
- Lid Portefeuillehoudersoverleg Verkeer & Mobiliteit Regio Noord Limburg
- Lid Industriële Kring Land van Cuijk en Noord-Limburg
- Lid MKB Limburg
- Bestuurlijk deelnemer Contactgroep Ondernemers De Flammert
- Vertegenwoordiger in de Algemene Ledenvergadering Afvalsamenwerking Limburg
- Vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders Nazorg Limburg
- Lid Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz

Bijlage 5 Balansprognose

Meerjarenbalans (bedrag x € 1.000)			Werkelijk	Werkelijk	Raming	Raming	Raming	Raming
			eind	eind	eind	eind	eind	eind
			2023	2024	2025	2026	2027	2028
ACTIVA	Vaste activa	Immateriële en materiële vaste activa	58.286	63.608	74.778	77.558	79.151	78.680
		Financiële vaste activa: kapitaalverstrekkingen	678	648	617	587	557	526
		Financiële vaste activa: leningen	688	679	670	660	651	642
		Financiële vaste activa: uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
	Vlottende activa	Voorraden: onderhanden werk	59	0	0	0	0	0
		Voorraden: gereed product	0	0	0	0	0	0
		Uitzettingen < 1 jaar	6.374	6.374	6.374	6.374	6.374	6.374
		Liquide middelen	309	0	0	0	0	0
		Overlopende activa	1.706	0	0	0	0	0
	PASSIVA	Vaste passiva	Eigen vermogen	16.959	15.125	15.570	14.816	14.544
Voorzieningen			3.177	2.926	3.028	2.949	2.867	2.746
Vaste schuld			38.528	35.652	32.776	29.899	27.023	24.147
Vlottende passiva		Vlottende schuld	4.963	13.132	26.592	33.041	37.827	40.167
		Overlopende passiva	4.473	4.473	4.473	4.473	4.473	4.473

Bijlage 6 Taakvelden matrix

Taakvelden matrix (Bedragen x €1.000)	Rekening 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Samenleving									
	0	0	0	0	0	0	15	0	15
0.10 Mutaties reserves	0	734	-734	0	912	-912	0	206	-206
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	437	0	437
4.1 Openbaar basisonderwijs	44	0	44	43	0	43	43	0	43
4.2 Onderwijshuisvesting	555	180	375	389	25	364	375	0	375
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.019	383	635	1.189	613	576	653	47	606
5.1 Sportbeleid en activering	185	66	119	258	107	152	241	89	152
5.2 Sportaccommodaties	406	24	382	436	7	429	504	7	497
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	81	0	81	87	0	87	88	0	88
5.6 Media	304	35	269	290	14	276	276	0	276
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	811	193	618	1.364	605	758	897	146	751
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.335	0	1.335	1.364	0	1.364	1.629	0	1.629
6.3 Inkomensregelingen	4.074	2.713	1.361	3.166	2.862	304	3.137	2.885	252
6.4 WSW en beschut werk	3.186	54	3.132	2.974	63	2.911	3.021	63	2.958
6.5 Arbeidsparticipatie	217	0	217	180	0	180	260	0	260
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.529	117	1.412	1.566	122	1.444	1.561	122	1.439
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	1.516	0	1.516	1.618	0	1.618	1.618	0	1.618
6.71B Begeleiding (WMO)	774	0	774	789	0	789	789	0	789
6.71C Dagbesteding (WMO)	411	0	411	460	0	460	460	0	460
6.72A Jeugdhulp begeleiding	956	50	906	840	0	840	840	0	840
6.72B Jeugdhulp behandeling	167	0	167	171	0	171	171	0	171
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	460	0	460	407	0	407	407	0	407
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	1	0	1	0	0	0	0	0	0
6.73A Pleegzorg	109	0	109	90	0	90	90	0	90
6.73B Gezinsgericht	135	0	135	239	0	239	239	0	239
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	163	0	163	288	0	288	288	0	288
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	678	0	678	748	0	748	748	0	748

6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	438	0	438	1.258	0	1.258	841	0	841
6.74C Gesloten plaatsing	64	0	64	71	0	71	150	0	150
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	1.417	-1.417	0	1.041	-1.041	0	928	-928
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	21	0	21	24	0	24	24	0	24
6.82A Jeugdbescherming	280	0	280	268	0	268	256	0	256
6.82B Jeugdreclassering	35	0	35	37	0	37	37	0	37
7.1 Volksgezondheid	853	69	784	884	130	754	990	111	879
Saldo programma 1	20.808	6.036	14.773	21.496	6.500	14.997	21.085	4.604	16.480
Programma 2 Ruimte en Economie									
0.10 Mutaties reserves	844	1.244	-400	247	763	-516	257	611	-354
0.5 Treasury	1	276	-275	3	277	-274	3	277	-274
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	21	0	21
1.2 Openbare orde en veiligheid	10	0	10	32	0	32	32	0	32
2.1 Verkeer en vervoer	2.231	18	2.213	2.147	41	2.105	2.439	21	2.417
2.4 Economische havens en waterwegen	29	0	29	28	0	28	9	0	9
3.1 Economische ontwikkeling	18	0	18	37	0	37	37	0	37
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	190	751	-561	221	655	-434	249	655	-406
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	10	-10	0	10	-9	0	10	-9
3.4 Economische promotie	105	21	84	200	18	182	151	18	133
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	17	0	17	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	5	0	5	3	0	3	6	0	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.247	209	1.037	1.533	226	1.306	1.528	226	1.302
7.2 Riolering	1.419	0	1.419	1.432	98	1.333	1.502	83	1.419
7.3 Afval	1.070	131	940	1.529	134	1.395	1.301	134	1.167
7.4 Milieubeheer	1.341	689	652	1.788	1.182	606	958	274	683
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	16	0	16	8	0	8	11	0	11
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.070	15	1.055	925	20	905	1.239	40	1.199
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	140	42	98	137	55	82	31	55	-24
8.3 Wonen en bouwen	813	200	613	965	220	745	894	222	673
Saldo programma 2	10.564	3.607	6.958	11.235	3.700	7.535	10.668	2.627	8.041
Programma 3 Bestuur en Financiën									

0.1 Bestuur	1.424	0	1.424	1.718	0	1.718	1.466	0	1.466
0.10 Mutaties reserves	997	1.122	-125	760	267	494	1.000	52	948
0.2 Burgerzaken	406	156	249	386	209	177	418	235	184
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	103	383	-280	27	50	-23	30	50	-20
0.4 Overhead	7.783	1.005	6.778	8.859	859	8.000	7.671	757	6.913
0.5 Treasury	-7	96	-103	6	59	-52	48	59	-11
0.61 OZB woningen	0	1.648	-1.648	0	1.666	-1.666	0	1.701	-1.701
0.62 OZB niet-woningen	0	811	-811	0	822	-822	0	840	-840
0.64 Belastingen overig	231	10	221	214	8	206	249	8	240
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	27.251	-27.251	0	28.827	-28.827	0	29.946	-29.946
0.8 Overige baten en lasten	109	1.203	-1.095	120	0	120	191	0	191
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.119	3.149	970	1.153	106	1.047	1.241	106	1.135
1.2 Openbare orde en veiligheid	479	19	460	654	0	654	601	0	601
3.4 Economische promotie	0	708	-708	0	860	-860	0	781	-781
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	311	672	-361	518	534	-17	0	0	0
7.2 Riolering	0	1.629	-1.629	0	1.679	-1.679	0	1.788	-1.788
7.3 Afval	0	1.407	-1.407	0	1.502	-1.502	0	1.229	-1.229
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	4	-4	0	10	-10	0	10	-10
Saldo programma 3	15.954	41.272	-25.318	14.414	37.458	-23.044	12.913	37.561	-24.647
Begrotingsresultaat	47.327	50.915	-3.588	47.146	47.658	-512	44.666	44.791	-125

Bijlage 7 Overzicht baten en lasten

Taakvelden matrix (Bedragen x €1.000)	Rekening 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Samenleving									
Thema 1.1 Vitale gemeenschappen	799	132	667	848	160	688	962	153	809
Thema 1.2 Algemene basisvoorzieningen	2.805	528	2.277	3.302	819	2.483	2.782	237	2.545
Thema 1.3 Maatwerkvoorzieningen	17.205	4.642	12.563	17.347	4.608	12.738	17.341	4.008	13.333
Saldo programma 1	20.808	5.301	15.507	21.496	5.587	15.909	21.085	4.398	16.687
Programma 2 Ruimte en Economie									
Thema 2.1 Milieu en duurzaamheid	3.896	1.017	2.879	4.821	1.613	3.208	3.833	690	3.143
Thema 2.2 Openbare Ruimte	4.090	18	4.071	4.217	41	4.175	4.552	21	4.530
Thema 2.3 Ruimtelijke ontwikkeling	1.287	257	1.030	1.250	295	955	1.326	317	1.009
Thema 2.4 Economie, Recreatie en Toerisme	448	1.071	-623	700	988	-287	701	988	-287
Saldo programma 2	9.721	2.363	7.357	10.988	2.937	8.051	10.411	2.016	8.395
Programma 3 Bestuur en Financiën									
Thema 3.1 Algemeen bestuur	1.415	0	1.415	1.669	0	1.669	1.417	0	1.417
Thema 3.2 Publieke dienstverlening	415	156	259	435	209	225	467	235	232
Thema 3.3 Veiligheid	4.909	3.840	1.069	2.325	640	1.685	1.842	106	1.736
Thema 3.4 Financiën	435	3.045	-2.610	304	3.189	-2.884	496	3.024	-2.528
Saldo programma 3	7.175	7.041	133	4.733	4.038	695	4.222	3.364	858
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	0	27.251	-27.251	0	28.827	-28.827	0	29.946	-29.946
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	1.594	-1.594	0	51	-51	0	51	-51
Lokale heffingen, waarvan besteding niet gebonden	0	3.171	-3.171	0	3.358	-3.358	0	3.331	-3.331
Dividend	0	26	-26	0	15	-15	0	15	-15
Saldo financieringsbehoefte	0	62	-62	0	44	-44	0	44	-44
Algemene dekkingsmiddelen	0	32.104	-32.104	0	32.295	-32.295	0	33.387	-33.387
Kosten overhead	7.783	1.005	6.778	8.859	859	8.000	7.671	757	6.913
Bedrag heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten onvoorzien	0	0	0	62	0	62	21	0	21
Saldo van baten en lasten	45.486	47.815	-2.329	46.139	45.716	422	43.409	43.922	-513
Reserve mutaties									
Storting in reserves	1.841			1.007			1.257		
Ontrekking aan reserves		3.100			1.942			869	
Saldo reserve mutaties	1.841	3.100	-1.259	1.007	1.942	-935	1.257	869	388
Begrotingsresultaat	47.327	50.915	-3.588	47.146	47.658	-512	44.666	44.791	-125

Overzicht van baten en lasten bedragen x €1.000	Rekening 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Begrotingsresultaat	47.327	50.915	-3.588	47.146	47.658	-512	44.666	44.791	-125
Waarvan incidenteel volgens bijlage 9	0	0	0	10.001	1.770	8.231	830	256	574
Structureel begrotingsresultaat	47.327	50.915	-3.588	37.145	45.888	-8.743	43.836	44.535	-699

Bijlage 8 Beleidsindicatoren

	Taakveld	Naam	Eenheid	Bergen	Limburg
1	Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	3	10
2	Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	2,4
3	Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	4,2	4,2
4	Veiligheid	Diefstal uit/inbraak woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	1,3
5	Veiligheid	Vernieling	Aantal per 1.000 inwoners	3,8	6,0
6	Economie	Functiemenging	%	45,6%	51,1%
7	Economie	Vestiging (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners tussen 15-64 jaar	168,4	161,0
8	Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	9,1	5,8
9	Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	33	24
10	Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaten zonder startkwalificaties (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,9%	2,6%
11	Sport cultuur en recreatie	Niet sporters	%	52,4%	50,2%
12	Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners tussen 15-74 jaar	601,2	810,5
13	Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	1%
14	Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4%	6%
15	Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	71,5%	69,1%
17	Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	N.B.	2%
18	Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	180,2	322
19	Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	19,7	17,9
20	Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% jongeren tot 18 jaar	14,5%	15,0%
21	Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% jongeren tot 18 jaar	1,5%	1,4%
22	Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% jongeren 12 tot 23 jaar	N.B.	0,4%
23	Sociaal domein	Cliënten met maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	600	836
24	Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijke afval	Kg/inwoner	113	105
25	Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	22,5%	19,6%
26	Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	327	288
27	Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	4,5	6,3
28	Vhrosv	Demografische druk	%	77,8%	75,8%
29	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro 's	809	928
30	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro 's	892	997
31	Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,0	N.B.

32	Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	10,0	N.B.
33	Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	517,91	N.B.
34	Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2,7%	N.B.
35	Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	15,7%	N.B.

Bijlage 9 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	toelichting per onderwerp	Begroting 2025	
		Lasten	Baten
Programma 1			
<u>Thema 1.1</u>			
Gezond actief leven akkoord - sociale basis	Besteding SPUK	56.618	56.618
MFC d'n Asseldonk	Voeding onderhoudsvoorziening	198.000	
<u>Thema 1.2</u>			
Gezond actief leven akkoord - gezondheid	Besteding SPUK	110.902	110.902
Gezond actief leven akkoord - sport	Besteding SPUK	204.654	88.600
2025: meerjarig onderhoudsprogramma buitensport	Programma voor toekomstig onderhoud	15.000	
<u>Thema 1.3</u>			
geen incidentele baten of lasten			
subtotaal programma 1		585.174	256.120
Programma 2			
<u>Thema 2.1</u>			
Programma VerduurSAMEN2023 - Beestenbende	Budget voor project afval rapen t/m 2025	12.500	
Programma VerduurSAMEN2023 - ontzorging MKB	2025: inzet op verduurzamen MKB	50.000	
RUD-reorganisatie	2025: budget voor onderzoek afbouw netwerk-RUD en opzetten gemeenschappelijke regeling	37.000	
<u>Thema 2.2</u>			
geen incidentele baten of lasten			
<u>Thema 2.3</u>			
geen incidentele baten of lasten			
<u>Thema 2.4</u>			
geen incidentele baten of lasten			
subtotaal programma 2		99.500	0
Programma 3			

<u>Thema 3.1</u>			
Regiodeal 2025-2028	Projectkosten regiodeal	120.000	
Groen blauwe revolutie schoolpleinen	Projectgeld 2025-2027 per jaar € 25.000	25.000	
<u>Thema 3.2</u>			
Geen incidentele mutaties			
<u>Thema 3.3</u>			
Geen incidentele mutaties			
<u>Thema 3.4</u>			
Geen incidentele mutaties			
<u>Thema 3.5</u>			
Geen incidentele mutaties			
Subtotaal programma 3		145.000	0
Totaal generaal incidentele baten en lasten		829.674	256.120

Bijlage 10 EMU Saldo

EMU-saldo begroting 2024-2026			
	2024	2025	2026
	(x € 1000) Volgens realisatie t/m sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	(x € 1000) Volgens begroting 2025	(x € 1000) Volgens meerjarenraming in begroting 2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan cq onttrekking uit reserves	1.437	572	-902
Mutatie (im)materiële vaste activa	-/ 5.322	11.170	2.780
Mutatie voorzieningen	+ -251	102	-79
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-/ -59	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/ 0	0	0
Berekend EMU-saldo	-4.077	-10.496	-3.761

Bijlage 11 Lijst met afkortingen

Lijst van afkortingen	
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
ASL	Afval Samenwerking Limburg
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basis Administratie Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
BCF	BTW Compensatie Fonds
BIO-plan	Beheer, Inrichting en Ontwikkelingsplan
BOA	Buitengewoon Opsporing Ambtenaar
BO MIRT	Bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BRP	Basis Registratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
DHZ	Delta programma Hoge Zandgronden
DPIA	Data Protection Impact Assessment
DURP	Digitaal Uitwisselbare Ruimtelijke Plannen
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESF	Europees Sociaal Fonds
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBI	Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen
GFT	Groente, fruit en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheid Dienst
GVP	Gemeentelijk Vervoersplan
GGZ	Geestelijke Gezondheid Zorg
GIDS	Gezond In De Stad
GOA	Gemeentelijke Onderwijs Achterstand
GRP	Gemeentelijke Riolerings Plan
HRM	Human Resource Management
HWBP	Hoogbeschermingsprogramma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IKC	Integraal Kind Centrum
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
KCA	Klein Chemisch Afval
KCC	Klant Contact Centrum
KEC	Kind Expertise Centrum
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouwbond
MFC	Multi functioneel centrum
MJOP	Meerjarenonderhoudsplanning
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
NIL	Natuur inclusieve Landbouw
OZB	Onroerende Zaak Belasting

PAS	Programma Aanpak Stikstof
PGB	Persoons Gebonden Budget
PMD	Plastic, Metalen verpakkingen en Drankpakken
PHO	Praktijkondersteuner huisarts
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
ROC	Regionaal Overslag Centrum
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
RVP	Regionaal Volkshuisvestings Plan
SOK	SamenwerkingsOvereenKomst
SVB	Sociale Verzekerings Bank
VPB	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheids Regio Limburg Noord
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVV	Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer
WI	Wet Inburgering
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WOZ	Wet waardering Onroerende Zaken
WRO	Wet op Ruimtelijke Ontwikkeling
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZAT	Zorg Advies Team

Bijlage 12 Opbouwtabel algemene uitkering

Deel	Maatstaf	Eenheid	Gewicht	Begroting 2025
Deel 1				
	Waarde niet-woningen eigenaren	1.618.106	-30,7900%	-498.215
	Waarde niet-woningen gebruikers (excl. amendement De Pater)	1.478.491	-23,4200%	-346.263
	Waarde woningen eigenaren	16.193.518	-9,1400%	-1.480.088
	subtotaal			-2.324.564,97
Deel 2				
	Bijstandsontvangers	135	5.124,19	691.765,65
	Inwoners	13.291	374,52	4.977.745,32
	Huishoudens met laag inkomen boven drempel	1.215	3.762,65	4.571.619,75
	Inwoners met een migratieachtergrond	487	385,96	187.962,52
	Eenpersoonshuishoudens	1.654	169,44	280.253,76
	Loonkostensubsidie	31	5.124,19	158.849,89
	Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	2.075	562,59	1.167.374,25
	Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	88	1.036,53	91.214,64
	Inwoners 75+ met drempel	690	1.348,63	930.554,70
	Laag opleidingsniveau met drempel	1.766	268,79	474.683,14
	Lokale centrumfunctie (max 20km)	11.943	10,86	129.700,98
	Regionale centrumfunctie (max 60km)	1.596	155,69	248.481,24
	Landelijke centrumfunctie	829	45,41	37.644,89
	Onderwijsachterstand	416	150,84	62.749,44
	Bedrijfsvestigingen	1.612	134,78	217.265,36
	Kernen	12	115.000,65	1.380.007,80
	Kernen met 500 of meer adressen	4	75.166,66	300.666,64
	Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.447	31,40	45.435,80
	Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.754	13,42	23.538,68
	Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.954	86,81	169.626,74
	Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	62	2.935,95	182.028,90
	Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	79	10.743,51	848.737,29
	Oppervlakte bebouwing buitengebied	62	7.925,10	491.356,20
	Oppervlakte bebouwing woonkern	79	6.818,51	538.662,29
	Oppervlakte binnenwater	605	126,10	76.290,50
	Oppervlakte land	10.245	39,00	399.555,00
	Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	10.245	25,72	263.501,40
	Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	6.202	11,59	71.881,18

	Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	6.202	52,99	328.643,98
	Vast bedrag	1	980.357,93	980.357,93
	subtotaal (B)			20.328.155,86
<u>deel 3</u>	Uitkeringsfactor (C)			1,4570
	Subtotaal (B x C)			29.618.123,09
<u>deel 4a</u>	<u>Suppletie uitkeringen</u>			
	Suppletie-uitkering nieuwe verdeling GF	-90.758		-90.758,00
	subtotaal			-90.758,00
<u>deel 4b</u>	<u>Decentralisatie uitkeringen</u>			
	Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	12.161		12.161,00
	Voorschoolse voorziening peuters (DU)	25.284		25.284,00
	Armoedebestrijding kinderen (DU)	36.499		36.499,00
	Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	6.731		6.731,00
	Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062		7.062,00
	Bibliotheekmiddelen (DU)	100.000		100.000,00
	Extra capaciteit BOAs (DU)	30.781		30.781,00
	Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	10.500		10.500,00
	Wet betaalbare huur (DU)	19.184		19.184,00
	subtotaal			248.202,00
<u>deel 4c</u>	<u>Integratie uitkeringen</u>			
	Participatie (IU)	2.469.289		2.493.428,00
	subtotaal			2.493.428,00
	TOTAAL GENERAAL			29.944.430,11

Bijlage 13 Begroting griffie 2025

Voor 2025 wil de gemeente Bergen (L) een aparte begroting opstellen voor de griffie. Zo krijgt de griffie een aparte status in de programmabegroting.

Doelstelling (begroting) griffie

De gemeenteraad beschikt over een eigen (kleine) ambtelijke organisatie: de griffie. Het doel van de griffie is het ondersteunen van de raad bij al zijn taken en het stimuleren van de duale werkwijze van de raad.

De griffie ondersteunt de raadsleden bij het opstellen van initiatiefvoorstellen, amendementen, moties en schriftelijke vragen. Zij bewaakt dat deze ook daadwerkelijk door het college worden opgepakt. Verder verzorgt de griffie de communicatie van de gemeenteraad, zodat de positie en de handelingen van de raad alom bekend zijn bij de lokale samenleving.

Missie griffie

De griffie regelt de ondersteuning aan de raad en de commissies in facilitair, praktisch en inhoudelijk (tactisch en strategisch) opzicht.

De griffie zorgt er vooral voor dat het besluitvormingsproces van de raad zo optimaal mogelijk verloopt. Dat betekent van de ene kant dat ze verantwoordelijk is voor de logistieke ondersteuning van de raads- en commissievergaderingen, raadsbijeenkomsten en het presidium. De agenda's worden door de griffie opgesteld en de aangeleverde stukken gecontroleerd op consistentie. Van de andere kant is de griffie ervoor verantwoordelijk dat het besluitvormingsproces van tevoren helder in kaart wordt gebracht en de raad daar zo vroeg mogelijk in wordt betrokken.

Dit komt tot uiting in de volgende opdracht aan de griffie:

1. De verbetering van de kwaliteit van de democratische besluitvorming van de gemeenteraad;
2. De optimalisering van de verhouding tussen de raad, college en ambtelijke organisatie;
3. De bevordering van de participatie van burgers binnen de besluitvorming van de gemeenteraad;
4. De bevordering van een duidelijke positionering van de gemeenteraad binnen en buiten de gemeente.

Digitale raad

De gemeente Bergen (L) wil zich transparant tonen naar de inwoners toe. In dit kader is er in 2023 een nieuw discussiesysteem met camera's aangeschaft. Wij hopen de inwoners (onder andere) met deze digitale verslaglegging zoveel mogelijk te informeren over wat er zich in de gemeente afspeelt. De vergaderingen worden live uitgezonden en zijn ook terug te kijken.

Ontwikkeling communicatie

Via de website van de gemeente Bergen (L) wordt zeer veel gecommuniceerd naar de inwoners. In het raadsinformatiesysteem (NotuBiz) kan worden gezocht naar agenda's, vergaderstukken, documenten (ingekomen stukken, moties, amendementen, initiatiefvoorstellen, raadsinformatiebrieven, schriftelijke- en technische vragen en toezeggingen) en verslagen van vergaderingen van het college van Burgemeester en Wethouders, commissies, presidium of de gemeenteraad. Het raadsinformatiesysteem en andere voor de raad beschikbare ICT-faciliteiten zijn om praktische redenen (voorkomen versnippering van het ICT-budget) niet ondergebracht in de griffiebegroting.

Rekenkamer

De rekenkamer (voorheen rekenkamercommissie) is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek verricht naar en de raad adviseert over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Op basis van onderzoek geeft zij aanbevelingen voor verbeteringen. Zo krijgen gemeenteraad en de inwoners een goed beeld van hoe het geld wordt besteed en wat er terechtkomt van alle plannen.

Meerjarenbegroting griffie:

Begroting griffie (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Griffie						
Onkostenvergoedingen (s)	36	35	35	35	35	35
Accountantskosten	60	55	55	55	55	55
Ondersteuning raad (f)	6	20	20	20	20	20
Subtotaal	102	110	110	110	110	110
Raad						
Raadsvergoeding	206	233	223	223	223	223
Presentiegelden (f)	14	18	18	18	18	18
Representatiekosten en overigen	9	10	10	10	10	10
Rekenkamer	14	30	18	18	18	18
Gemeenterubriek	5	6	7	7	7	7
Studietoelagen/-kosten/-vergoedingen (f)	2	10	10	10	10	10
Fractievergoedingen	5	6	6	6	6	6
Onderhoud raadsinformatiesysteem	0	13	13	13	13	13
Subtotaal	255	325	304	304	304	304
Totaal	357	435	414	414	414	414

